

253

Milla Mäenpää

Pilaantuneen maan puhdistamista koskeva ilmoitusmenettely

Julkaisu on saatavana myös internetistä
<http://www.ymparisto.fi/palvelut/julkaisu/elektro/symon253/symon253.htm>

ISBN 952-11-1182-8 (nid.)
ISBN 952-11-1183-6 (pdf)
ISSN 1455-0792

Taitto: Ritva Koskinen
Paino:
Edita Prima Oy, Helsinki 2002

Alkusanat

Tämä selvitys on tehty Suomen ympäristökeskuksen ohjauskeinoyksikössä ympäristöministeriön rahoituksella. Selvityksessä analysoidaan YSL:n ensimmäisen voimassaolovuoden (1.3.2000 - 1.3.2001) aikana tehtyjä pilaantuneiden alueiden puhdistamista koskevia ilmoitusmenettelypäätöksiä, joita on yhteensä 233 kappaletta.

Selvityksen tavoitteena on edistää lain soveltamiskäytännön yhtenäisyyttä ja tunnistaa mahdollisia päätöksentekomenettelyn ongelma-alueita. Tarkastelun kohteena on hallintomenettely, päätösten rakenne ja sisältö, mutta ei puhdistustavoitetasojen yhtenäisyys. Selvityksen liitteenä on hallintopäätöksen laatimista varten asiakirjamalli.

Tutkimustyön on tehnyt DI Milla Mäenpää ja työtä ohjannut erikoistutkija Jouko Tuomainen Suomen ympäristökeskuksesta.

Kiitän kaikkia hankkeeseen osallistuneita henkilöitä, jotka neuvoillaan ja työpanoksellaan edistivät tutkimuksen toteuttamista. Erityisesti kiitän PIMA-neuvottelupäivillä 2001 toimintansa aloittanutta työryhmää, jonka kautta on saatu aiheeseen liittyvää tietoa soveltamiskäytännöistä ja niiden taustoista.

Helsingissä maaliskuussa 2002

Milla Mäenpää

Sisällys

Alkusanat	3
1 Johdanto	7
1.1 Taustaa	7
1.2 Pilaantuneisiin maihin ja niiden kunnostukseen liittyviä käsitteitä	7
1.3 Lainsäädännön kehitys	9
1.3.1 Yleistä	9
1.3.2 Siirtymäsäännökset	10
1.4 Tutkimuksen tavoitteet ja rajaukset	11
1.5 Aineisto ja menetelmät	11
1.6 Rakenne ja esitystapa	13
2 Pilaantuneen maan puhdistaminen ilmoitusmenettelyssä	14
2.1 Pilaantuneen maan puhdistamista koskevat hallintomenettelyt	14
2.1.1 Ympäristölupamenettely	14
2.1.2 Ympäristönsuojelulain mukaiset ilmoitusmenettelyt	15
2.1.3 Puhdistamisesta määrääminen	15
2.1.4 Puhdistamisasioissa toimivaltaiset viranomaiset	16
2.2 Pilaantuneen alueen puhdistamista koskeva ilmoitusmenettely	17
2.2.1 Ilmoitusmenettelyn käyttöala	17
2.2.2 Pilaantuneen maan puhdistaminen ilmoitusmenettelyssä	18
2.3 Ilmoitus ympäristöllisenä hallintomenettelynä ja -päätöksenä	18
2.4 Hallintotoimintaa koskevien oikeusperiaatteiden soveltaminen ilmoitusmenettelyssä	19
2.4.1 Yleistä ympäristöoikeuteen vaikuttavista periaatteista	19
2.4.2 Yhdenvertaisuusperiaate	20
2.4.3 Objektiviteettiperiaate	21
2.4.4 Suhteellisuusperiaate	21
2.4.5 Tarkoitussidonnaisuusperiaate	21
2.4.6 Ympäristönsuojelun yleiset periaatteet ja velvollisuudet	22
3 Pilaantuneen maan puhdistamista koskeva ilmoitusmenettely ja sen edellytykset	23
3.1 Ilmoitusmenettelyn käytön edellytykset	23
3.1.1 Pilaantumisen laajuus ja aste	23
3.1.2 Hyväksyttävä puhdistusmenetelmä	24
3.1.3 Muun ympäristön pilaantumisen kieltö	26
3.1.4 Ilmoitusmenettelyn käytön edellytysten hyväksyminen ja soveltaminen	27
3.2 Puhdistamisesta ilmoittaminen	28
3.2.1 Ilmoituksen tekeminen ja tekijä	28
3.2.2 Ilmoituksen sisältö	28
3.2.3 Puhdistushankkeen aloittaminen	31
4 Ilmoitusasian käsittely	33
4.1 Ilmoitusasian vireilletulosta	33
4.1.1 Vireilletulon ajankohta	33
4.1.2 Ilmoituksen täydentäminen	33
4.1.3 Ilmoitusasian siirtäminen toimivaltaiselle viranomaiselle	34
4.1.4 Asian vireilläolosta tiedottaminen	34

4.2 Kuuleminen, lausunnot ja vastineet	35
4.2.1 Kuuleminen	35
4.2.2 Lausunnot ja muut lisäselvitykset	37
4.2.3 Vastineet	38
4.3 Tarkastukset ja neuvottelut	39
4.4 Käsittelyaika	40
5 Ilmoituksen johdosta tehtävä päätös	42
5.1 Hallintopäätöstä koskevat vaatimukset	42
5.1.1 Hallintopäätöksen sisältö	42
5.1.2 Hallintopäätöksen perusrakenne	42
5.2 Ympäristönsuojelulain mukainen ilmoituspäätös	43
5.3 Päätöksessä annettavat määräykset	45
5.3.1 Yleistä	45
5.3.2 Määräysten sisällöstä	45
5.3.2.1 Toiminnan järjestämistä koskevat määräykset	45
5.3.2.2 Valvontaa koskevat määräykset	46
5.3.2.3 Pilaantumistietoja koskevat määräykset	46
5.3.2.4 Puhdistusmenetelmään liittyvät määräykset	46
5.3.2.5 Ympäristön pilaantumisen ehkäiseminen	46
5.3.2.6 Kunnostustavoitteen määrääminen	46
5.3.2.7 Puhdistamista koskevat muiden säännösten mukaiset määräykset	47
5.3.2.8 Päätökseen liitetyt ohjeet	47
5.3.3 Määräykset käytännössä	47
5.4 Perustelut	48
5.4.1 Hallintopäätöksen perusteleva	48
5.4.2 Perustelut ilmoituspäätöksissä	49
5.4.3 Tavoitepitoisuuksien perusteleva	49
5.5 Sovelletut oikeusohjeet	51
5.5.1 Yleistä	51
5.5.2 Ilmoituspäätöksissä sovelletut oikeusohjeet	51
5.6 Päätöksen voimassaolo	53
5.7 Päätöksen maksullisuus	53
5.8 Muutoksenhaku	55
6 Johtopäätökset	57
6.1 Ilmoitusmenettelyn soveltamisala	57
6.2 Ilmoituksen käsittely	58
6.3 Ilmoituksen johdosta annetut päätökset	58
6.3.1 Ilmoituspäätös hallintopäätöksenä	58
6.3.2 Päätöksessä annetut määräykset	59
6.3.3 Ilmoituspäätösten perusteluista ja sovelletuista oikeusohjeista	59
6.3.4 Päätöksistä perittävät maksut	59
6.4 Lainsäädännön toimivuuden ja kehittämistarpeiden arviointi	60
Lähteet	62
Liitteet	64
LIITE 1. Pilaantuneen maan puhdistamista koskeva ilmoitusmenettely	64
LIITE 2. Ilmoituspäätösmalli	65
LIITE 3. Luettelo tutkimusaineistoon kuuluvista ilmoituspäätöksistä	68
Kuvailulehti	80

Johdanto

1.1 Taustaa

Ympäristönsuojelulainsäädännön uudistus tuli voimaan 1.3.2000. Uudistus muutti viranomaismenettelyä, jossa pilaantuneiden maiden puhdistamishankkeen suunnitelma hyväksytään. Hallintomenettelysäännökset siirrettiin jätelainsäädännöstä osaksi ympäristönsuojelulainsäädäntöä. Samalla ilmoitusmenettelyn käyttöalaa laajennettiin suhteessa lupamenettelyyn. Pilaantuneen maan puhdistamiseen liittyviä menettelyitä selkeytettiin säätämällä samat menettelyt kaikille kunnostushankkeille yhteiseksi pilaantumisajankohdasta riippumatta. Aiemmin myös sovellettava hallintomenettely riippui pilaantumishetkestä.

Pian ympäristönsuojelulain voimaantultua tehtiin ensimmäisistä pilaantuneen maan puhdistamista koskevista ilmoituspäätöksistä esiselvitys kesällä 2000 (Mäenpää, M. 2000). Selvityksessä tutkittiin, miten YSL:n tavoite selkeämmästä ja yhtenäisestä menettelystä oli toteutunut hallintokäytännössä. Esiselvitys osoitti, että ilmoituksen käyttö ainakin alkuvaiheessa oli vaihtelevaa, ja soveltamiskäytännön yhtenäistämisen tarve vaikutti ilmeiseltä. Käytännössä uusi laki ei ollut ainakaan merkittävästi muuttanut tai yhtenäistänyt menettelyä. Tämä tutkimus keskittyy ympäristönsuojelulain alkuvaiheen (ensimmäinen voimassaolovuosi eli 1.3.2000-1.3.2001) ilmoituspäätösten ongelmiin. Tämä selvitys on tehty osana Suomen ympäristökeskuksen tutkimusprojektia, jonka tavoitteena on pilaantuneiden maiden puhdistamista koskevien hallintomenettelyjen soveltamiskäytännön yhtenäistäminen.

1.2 Pilaantuneisiin maihin ja niiden kunnostukseen liittyviä käsitteitä

Maaperän pilaantumisella tarkoitetaan kemikaalien tai jätteiden aiheuttamaa haitallista ympäristön tilan muuttumista eli saastumista (Tuomainen 2001 s.1). Maaperä on pilaantunut, kun vallitsee pilaantumiskiellon (YSL 7 §) vastainen tila. YSL ei määrittele käsitettä pilaantunut maaperä yksityiskohtaisesti. Ympäristönsuojelulaissa ryhdyttiin käyttämään järjestelmällisesti ilmaisua ympäristön pilaantuminen, jolloin myös käsitteet maaperän saastuminen ja saastunut maaperä korvattiin käsitteillä pilaantuminen ja pilaantunut maaperällä. Kyse oli vain terminologisesta yhtenäistämisestä, ei käsitteen sisällöllisestä muuttumisesta (HE 84/1999 s. 45, Kuusiniemi (toim.) 2001 s. 88).

Pilaantunut maa-alue tarkoittaa maaperän tilaa, jossa haitan vaara, jota ei voida hyväksyä, on olemassa. Kyse on mahdollisesti pilaantuneesta alueesta, jossa jätteen tai haitallisten aineiden määrät tai pitoisuudet ovat sellaisia, että ne muodostavat vaaran ihmisen terveydelle ja/tai ympäristölle (EEA 2000 s. 123). SAMASE-projektissa pilaantunut (saastunut) maa-alue määriteltiin alueeksi, jonka ”maaperästä aiheutuu välitöntä tai välillistä vaaraa luonnolle, ympäristölle tai terveydelle” (SAMASE 1994 s. 37). KHO:n oikeuskäytännössä kehittyneiden tulkintaperiaatteiden mukaan pilaantunut maaperä on jätettä (KHO 1986 II 94), roskaamisesta samoin KHO 1985 II 153. Jätelaki määrittelee jätteen aineeksi tai esineeksi, jonka sen haltija on poistanut tai aikoo poistaa tai on velvollinen poistamaan käytöstä. (JäteL 3 §).

Suomessa ei ole säädetty maaperän pilaantumisen määrittelyssä käytettäviä raja-arvoja. Ympäristöviranomaiset ovat silti käyttäneet päätöksenteon apuna erilaisia epävirallisesti suositeltuja pitoisuusarvoja. SAMASE- raportissa (SAMASE 1994) ehdotettiin maaperän haitta-aineille ohje- ja raja-arvopitoisuudet, joita on myöhemmissä tutkimuksissa joiltain osin tarkennettu (Assmuth 1997), mutta jotka ovat edelleen yleisesti käytössä. Ohjearvolla raportissa tarkoitettiin haitta-aineen suurinta pitoisuutta maaperässä, jota voidaan pitää ihmiselle ja ympäristölle vaarattomana, eikä alueen maankäytölle tai massojen sijoittamiselle yleensä aseteta rajoituksia. Raja-arvolla ilmaistaan haitta-ainepitoisuutta, jonka ylityessä yleensä vaaditaan kunnostustoimia. Jos pitoisuus jää näiden kahden arvon väliin, alue voidaan jättää kunnostamatta, mutta maankäyttöä on silloin rajoitettava. Valtioneuvosto voi antaa asetuksia maaperässä olevien haitta-aineiden suurimmista sallituista pitoisuuksista, erityisesti siitä, milloin maaperän on niin pilaantunut, että se tulisi puhdistaa (YSL 14 §). Säännöksen toisen momentin mukaan valtioneuvosto voi antaa asetuksia myös maa-ainesten käsittelystä, eristämisestä, puhdistamisen teknisistä vaatimuksista, puhdistusmenetelmistä sekä tarkkailusta ja valvonnasta. Valtioneuvoston on tarkoitus YSL 14 §:n mukaisesti antaa asetus maaperän pilaantuneisuuden selvittämisestä ja puhdistustarpeen arvioinnista (HE 84/1999 s. 49). Asetusta valmistellaan tätä kirjoitettaessa ympäristöministeriössä ja tarkoituksena on saattaa se voimaan vuoden 2002 aikana. Raja-arvot ovat kuitenkin ohjeellisia ja maaperän kunnostustarve määritellään tarvittaessa tapauskohtaisen riskinarvioinnin avulla. Riskin arvioimisessa tulisi ottaa huomioon haitta-aineiden kokonaismäärä ja laatu sekä ominaisuudet ja leviäminen ja lisäksi mm. alueen nykyinen ja tuleva käyttö. Esimerkiksi tärkeän pohjaveden kanssa tekemisiin joutumisen riski tai alueen käyttö herkillä alueilla, kuten lasten leikkipaikkana.

Käytännössä pilaantunut maaperä on puhdistettava, kun alueen käyttömuoto muuttuu, esimerkiksi teollisuusalueesta asuinalueeksi tai jos pilaantuminen saattaa levitä tai aiheuttaa muutoin vaaraa ympäristölle tai terveydelle.

Pilaantuneen maan puhdistuksesta puhuttaessa käytetään erilaisia käsitteitä, joiden merkitys vaihtelee hiukan. *Ennallistamisen* voidaan katsoa tarkoittavan pilaantuneen maan puhdistamista takaisin luonnontilaan. *Puhdistamisella* tarkoitetaan yleensä haitallisesti muuttuneen tai muutetun ympäristön tilan aiheuttamien haittojen tai riskien poistamista. Puhdistamalla voidaan alueen tila palauttaa kokonaan tai osittain entiselleen. Haitat tai riskit voidaan poistaa myös rajoittamalla alueen käyttöä. Tämä voi tarkoittaa pilaantuneen alueen ja sen maaperän selvittämistä, kunnostamista- ja jälkihoitotoimia (Alanko & Järvinen 2001 s. 11). *Kunnostus* voidaan määritellä osaksi puhdistamista. Kirjallisuudessa kunnostus on määritelty mm. toimiksi pilaantuneen maan poistamiseksi ja käsittelemiseksi (Alanko & Järvinen 2001 s. 11).

Kunnostussuunnitelma tehdään ennen kunnostuksen toteuttamista. Yleistasoinen kunnostussuunnitelma on yleensä se suunnitelma, jonka perusteella lupaviranomainen ratkaisee kunnostuksen hyväksyttävyyden eli lupa- tai ilmoitusasian (Alanko & Järvinen 2001).

Kunnostusvaihtoehtoja -menetelmiä sekä niiden yhdistelmiä ja sovelluksia on paljon ja niitä kehitetään jatkuvasti lisää. Puhdistusvaihtoehtoista hyvin tavallinen on pilaantuneiden maa-ainesten poistaminen ja käsittely muualla sekä korvaaminen puhtailla aineksilla.

Yhtenä kunnostusvaihtoehtona voidaan pitää pilaantuneiden maa-ainesten eristämistä ympäristöstä tai sitomista paikalleen niin, että ne eivät aiheuta riskejä. Kunnostusvaihtoehtona on myös pilaantuneiden maa-ainesten käsittely pilaantuneella kiinteistöllä riittävän puhtaaksi. Fysikaalis-kemiallisia menetelmiä ovat uutto, kemiallinen sitominen ja hajottaminen sekä sähkövirran ja mikroaaltojen käyttö. Biotekniset menetelmät perustuvat mikro-organismien kykyyn käyttää ravinnoksi tai muuntaa haitattomampaan muotoon orgaanisia yhdisteitä. Omaksi puhdistusmenetelmäksi voidaan kutsua biologisia menetelmiä (natural attenuation), jossa maaperän annetaan puhdistua luonnollisesti, mutta seurannan alaisena (Tuomainen 2001, s. 13).

Joskus vaihtoehtona on myös kunnostamatta jättäminen. Se voi tulla kyseeseen, jos kunnostamisesta aiheutuvat riskit ovat suurempia kuin saavutettavat hyödyt tai käyttökelpoisia tekniikoita ei ole saatavilla tai niitä ei voida käyttää. Kunnostamatta jätettävien alueiden käyttöä useimmiten rajoitetaan ja ympäristövaikutuksia tarkkailaan (<http://www.vyh.fi/hoito/sama/menetelm.htm> viittauspäivä 20.11.2001).

1.3 Lainsäädännön kehitys

1.3.1 Yleistä

Suomessa maaperänsuojelua tai pilaantuneen maan puhdistamista ei ole säännelty erityisellä lailla, kuten eräissä muissa maissa (kts. Ruuska 1999 tai Ketola 2001). Ennen jätehuoltolain (673/1978) voimaantuloa (1.4.1979) myös maaperää suojeltiin välillisesti terveydenhoitolain (469/1965) nojalla. Maaperän pilaamiskielto, vastuukysymykset ja puhdistamista koskevat menettelyt ovat aiemmin olleet jätehuoltolainsäädännössä, ensin jätehuoltolaissa (mm. maaperän roskaamiskielto) ja sittemmin jätelaissa (1072/1993). Ympäristönsuojelulainsäädännön uudistuksen myötä 1.3.2000 jätelain pilaantunutta maata ja sen puhdistamista koskevat säädökset siirrettiin uuteen ympäristönsuojelulakiin (86/2000).

Jätehuoltolain mukainen puhdistamisvastuu voi määräytyä kahdella eri tavalla. Puhdistamisvelvollisuus voi syntyä joko roskaamiskiellon (JHL 32 §) tai jätehuoltosuunnitelman esittämisvelvollisuuden (JHL 21 §) kautta. Roskaamiskiellon mukaan ympäristöön ei saanut jättää tai päästää esineitä tai aineita niin, että siitä aiheutuu haittaa mm. terveydelle tai muuta haittaa yleiselle tai yksityiselle. Maata pilaavat yleensä nestemäiset jätteet ja vaikka alun perin aineita ei mainittu lainkaan pykälässä, roskaamissäännöksen on oikeuskäytännössä tulkittu kattavan myös maaperän pilaantumisen. Sana ”aine” lisättiin lainmuutoksella 32 §:ään vuonna 1987. (Ekroos, M. 1994 s. 73). Roskaamiskiellon soveltuessa vastuussa on ensisijaisesti roskaantumisen aiheuttaja, toissijaisesti kiinteistön haltija (vain taaja-asutusalueella) ja viimekädessä kunta (JHL 33 §). Jätehuoltosuunnitelman esittämisvelvollisuus on kiinteistönhaltijalla (JHL 21 §). Pilaantunut maaperä on katsottu jätteeksi, jota koskee myös jätehuoltosuunnitelman esittämisvelvollisuus. Jätehuoltosuunnitelman esittämisvelvollisuudelle ei ole toissijaisia vastuullisia (Tuomainen 2001 ss. 63-67). Jätehuoltosuunnitelman ja roskaamiskiellon aiheuttamien velvollisuuksien ero on se, että suunnitelman soveltaminen edellyttää kyseessä olevan nimenomaan jätehuoltolaissa tarkoitettu jäte. Kts. myös KHO 1986 II 94, jossa pilaantunut pintamaa-aines todettiin jätteeksi, jonka ympäristövaarallisuus huomioon ottaen oli kaupungin jätehuoltoviranomainen voinut määrätä kiinteistönhaltijan esittämään jätehuoltosuunnitelman.

Ennen ympäristönsuojelulainsäädännön uudistusta pilaantuneen maan puhdistamishankkeen hyväksymiseen sovellettavia hallintomenettelyjä oli yhteensä yhdeksän. Sovellettava hallintomenettely riippui pilaantumisen ajankohdasta. Jätehuoltolain voimassaoloaikana pilaantuneen maaperän kunnostuspäätöksiä olivat jätehuoltosuunnitelman vahvistamispäätös (JHL 21 §) ja ongelmajätteen käsittelylupa, jätehuoltoilmoituksen hyväksymispäätös (JHL 21a §) sekä määräys roskaantuneen maan puhdistamisesta (JHL 33 §). Jätelain myötä tuli jätelupa (JäteL 42 §), ilmoituspäätöksen hyväksymispäätös, joka koskee koetoimintaa tai poikkeustilannetta (JäteL 43 ja 55 §), määräys saastuneen alueen kunnostamisesta (JäteL 24 §) sekä väliaikainen määräys (JäteL 57 §). Jätehuoltosuunnitelman hyväksyminen sekä ongelmajätelupa- ja jätelupa-asia käsiteltiin ympäristölupamenettelylain (735/1991) mukaisessa lupamenettelyssä ja muut päätökset annettiin jätehuoltolakien mukaisessa menettelyssä (Tuomainen-Tuomala 1997 s. 23).

Luvan tai suunnitelman hyväksymispäätöksiä olivat jätelupa, jätehuoltosuunnitelma ja ongelmajätteiden käsittelylupa. Kunnostusmääräyksiä olivat saastuneen alueen puhdistamismääräys ja roskaantuneen alueen puhdistamismääräys. Ilmoituksen hyväksymispäätöksiä olivat poikkeustilannetta koskevan ilmoituksen sekä koetoimintaa koskevan ilmoituksen hyväksyminen, sekä jätehuoltolain mukainen jätehuoltoilmoituksen hyväksyminen ja jätelain pakkokeinopäätökset. Poikkeustilannetta ja koetoimintaa koskevat jätelain mukaiset ilmoitukset vastasivat nykyisiä YSL 10 luvun koetoimintaa ja poikkeustilannetta koskevia ilmoituksia. Jätehuoltolain 21 a §:n mukainen jätehuoltoilmoitus soveltui poikkeustilanteisiin ja kertaluonteisiin tilanteisiin, jossa syntyy poikkeuksellista jätettä. Jätehuoltoilmoitusta sovellettiin vain puhdistamistapauksiin, joissa pilaantunut maa vietiin muualle käsiteltäväksi (Tuomainen-Tuomala 1997 s. 49). Näin ollen ilmoitusmenettelyn käyttömahdollisuus oli suppeampi kuin nykyisen YSL:n mukaisen ilmoitusmenettelyn.

Pilaantuneen maaperän (ja pohjaveden) puhdistamisvastuita ja -velvollisuuksia koskevat säännökset on koottu YSL:n 12 lukuun. Lain 75 §:ssä säädetään maaperän pilaamiskieltoon liittyvästä puhdistamisvastuusta, joka edellyttää maaperän puhdistamista sellaiseksi, ettei siitä voi aiheutua terveydelle tai ympäristölle vaaraa tai haittaa. Puhdistamisvastuun laajuuteen vaikuttaa mm. maaperän tuleva käyttö. Pilaantuneen maan puhdistusvastuu kuuluu ensisijaisesti pilaantumisen aiheuttajalle niin kutsutun "aiheuttaja maksaa" -periaatteen mukaisesti. Vastuu on ankara, eli teon tahallisuudesta tai tuottamuksellisuudesta ei vaadita näyttöä. Toissijaisesti vastuuseen voi joutua kiinteistön haltija. Kiinteistönhaltijan vastuu edellyttää kuitenkin, että aiheuttajaa ei tavoiteta tai ei saada täyttämään velvollisuuttaan. Lisäksi edellytetään, että pilaantuminen on tapahtunut haltijan suostumuksella tai hänen olisi pitänyt tietää mahdollisesta pilaantumisesta aluetta hankkiessaan. Alueen haltija voi myös vapautua vastuustaan, jos puhdistamisvelvollisuus olisi pilaantuneen maan laajuus ja taloudellinen rasittavuus huomioonottaen ilmeisen kohtuuton. Viimekädessä kunta voi joutua puhdistamaan pilaantuneen maan (HE 84/1999 s. 82).

1.3.2 Siirtymäsäännökset

Ympäristönsuojelulainsäädännön voimaantulon jälkeen säädetyn lain (113/2000) 22 § sisältää pilaantuneita maa-alueita koskevat siirtymäsäännökset. Puhdistamisvastuuseen ennen YSL:n voimaantuloa tapahtuneesta pilaantumisesta, sovelletaan YSL:n 12 luvun pykälää, kun pilaantuminen on aiheutettu jätelain voimaantulon (1.1.1994) jälkeen. Ennen jätelain voimaantuloa tapahtuneeseen pilaantumiseen sovelletaan aiemmin voimassa olleita säännöksiä (JäteL 77 §).

Siirtymäsäännöksissä siis erotellaan vastuu- ja menettelysäännökset toisistaan. Pääsääntöisesti tämä jaottelu on mahdollista, mutta esimerkiksi jätehuoltosuunnitelman esittämisvelvollisuussäännöksen soveltamisessa (JHL 21 §) vastuu sisältyy menettelysäännökseen. Koska YSL:n tavoitteena ei kuitenkaan ollut puuttua taannehtivasti kunnostusvastuuseen, tätä vastuusäännöstä ei ollut tarkoitus muuttaa. Kuitenkin menettelyyn tulee soveltaa YSL:n säännöksiä (Tuomainen 2001 s. 184-185).

YSL:n voimaantulon (1.3.2000) jälkeen vireille tulleiden asioiden hallintokäsittelyyn ja menettelyyn sovelletaan aina ympäristönsuojelulakia (VPL 22 §). Tämä siis riippumatta siitä, milloin itse on pilaantuminen tapahtunut.

Jätelain (77 §) siirtymäsäännöksissä säädetään, että jätelain säädökset koskivat vain jätelain voimassaollessa tapahtuneita saastumisia, ennen jätelain voimaantuloa tapahtuneeseen pilaantumiseen sovelletaan jätehuoltolakia. Tätä säännöstä on tulkitu niin, että se koski sekä hallintomenettelyä että vastuuta.

Jätelaki jäi ympäristönsuojelulakiuudistuksen myötä pääosin voimaan, mutta sen lupajärjestelmä siirrettiin osaksi YSL:n mukaista ympäristölupaa. Jätelaista kumottiin maaperän saastumista ja saastuneen alueen puhdistamista koskeva säännöstö,

koska maaperän pilaantumisesta säädetään kattavasti YSL:ssä. YSL:n soveltamisalaa koskevassa säännöksessä (YSL 2 §) todetaan, että lakia sovelletaan mm. toimintaan, josta syntyy jätettä, sekä jätteen käsittelyyn ja hyödyntämiseen. Hallituksen esityksen mukaan YSL:a sovellettaessa tulee ottaa huomioon myös jätelain säännökset. Esimerkiksi luvan myöntämisestä koskevassa säännöksessä (YSL 42 §) todetaan erikseen, että ympäristölupa-asiaa ratkaistaessa sovelletaan myös jätelakia ja sen nojalla annettuja säännöksiä. Nämä säännökset voisivat koskea esimerkiksi jätteen kuljettamista tai varastointia.

1.4 Tutkimuksen tavoitteet ja rajaukset

Ympäristönsuojelulainsäädännön uudistuksen yhtenä tavoitteena oli ympäristölupamenettelyiden yhtenäistäminen. Pilaantuneiden maiden puhdistamista koskevien hyväksymismenettelyiden yhtenäisyys on olennaista yleisen tasapuolisen kohtelun ja myös ympäristönsuojelun kannalta. Pidemmän aikavälin tavoitteena tällä tutkimuksella on pyrkiä selkeyttämään ilmoitusmenettelyn soveltamista ja edesauttaa tasarvoista ja hyvää hallintotapaa ja lainsäädännön tavoitteiden toteutumista. Tarkoituksena on myös välillisesti tukea lainsäädännön ensisijaista tavoitetta eli ympäristön tilan parantamista.

YSL:n säännökset ovat hyvin suppeita erityisesti pilaantuneen maan puhdistamista koskevan ilmoitusmenettelyn suhteen. Tässä tutkimuksessa lähtökohtana on oletus, että uuden lainsäädännön soveltaminen ei ole ongelmantonta ja syynä tähän vaikuttaisi olevan normien yleisluonteisuus ja siitä johtuvat tulkintaepäselvyydet. Toisena oletuksena on, että eri alueellisten ympäristökeskusten päätökset eivät ole uudistuksen myötä yhtenäistyneet odotetulla tavalla.

Tutkimuksen tavoitteena on kuvata ilmoitusmenettelyn käytännön soveltamista sekä ongelma-alueita ja tunnistaa soveltamiskäytännön yhtenäisyyden kannalta merkittävimmät tulkintaerot. Tavoitteeseen on pyritty kuvaamalla lainsäädäntöä ja sen tulkintaa, erityisesti yleisen hallintomenettelyä koskevan lainsäädännön kautta. Lainsäädäntöä verrataan hallintokäytäntöön ja esitellään, missä suhteissa nämä eroavat toisistaan.

Tässä tutkimuksessa on keskitytty kuvaamaan pilaantuneen maan puhdistamishankkeen viranomaiskäsitteilyä ja muuta menettelyä koskevaa lainsäädäntöä. Sen sijaan puhdistusvastuu- tai vahingonkorvauskysymyksiin ei puututa. Myöskään puhdistamisen tavoitetasoa koskeviin aineellisiin vaatimuksiin ei puututa, joten tarkastelun ulkopuolelle jäävät kunnostuksen toteutukseen, kuten puhdistustavoitteiden riittävyyteen tai teknisiin ratkaisuihin, liittyvät erot.

Tarkastelun painopiste on ilmoitusmenettelyssä. Ympäristölupamenettely on jätetty vähemmälle huomiolle, koska ylivoimaisesti suurin osa kunnostuksen hyväksymispäätöksistä on ilmoituksen johdosta tehtyjä päätöksiä, joiden sääntely ei ole yksityiskohtaista jättäen tilaa tulkinnalle. YSL:n säännökset ympäristölupamenettelystä ovat huomattavasti yksityiskohtaisempia ja selkeämpiä kuin ilmoitusmenettelyä koskevat säännökset.

1.5 Aineisto ja menetelmät

Tutkimusaineistona on käytetty alueellisten ympäristökeskusten hallintopäätöksiä, jotka on tehty pilaantuneen maan puhdistamista koskevan ilmoituksen (YSL 78.2 §) johdosta. Tapausaineistona olevat päätökset ovat kaikki uuden lainsäädännön eli YSL:n mukaisia päätöksiä, jotka on tehty YSL:n voimassaolon ensimmäisenä vuotena (1.3.2000-28.2.2001 välisenä aikana). Päätöksiä on yhteensä 233 (luettelo liitteessä 3). Kuvassa 1 näkyy päätösten määrä ja jakautuminen aluekeskuksittain. Tässä tutkimuksessa käsi-

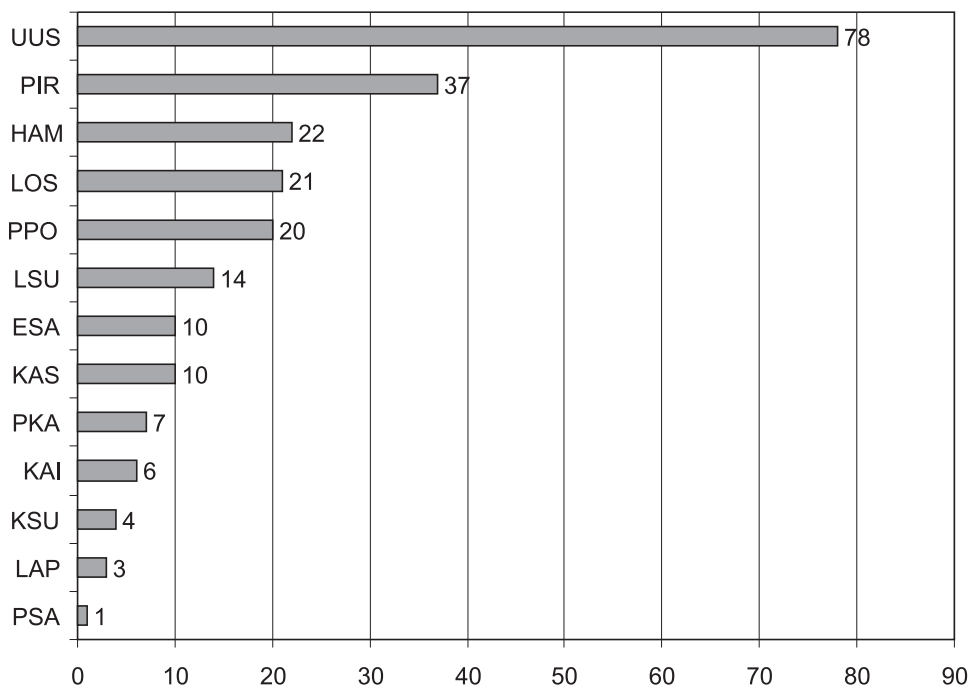
tellyt päätökset ovat Suomen ympäristökeskuksen arkistosta. Päätösaineistoa voidaan pitää kattavana ja luotettavana, koska YSA 23 §:n mukaan ilmoituspäätökset on toimitettava tiedoksi SYKE:en.

Menetelmänä tässä tutkimuksessa on käytetty pääasiassa päätösaineiston analysointia. Haastattelu- tai kyselytutkimusaineistoa ei ole kerätty. Menetelmän valintaan on vaikuttanut se, että tehtyjä päätöksiä voidaan pitää objektiivisena päätösten yhtenäistymisen ja lainsäädännön soveltamisen seuraamisvälineenä. Lisäksi hallintokäytännön tulkinnassa ja analysoinnissa on jonkin verran hyödynnetty erilaisten aiheeseen liittyvien keskustelutilaisuuksia ja niiden antamaa yleiskuvaa käytännön päätöksentekoprosessista. Lisäksi on haastateltu useita yksittäisiä ympäristöhallinnon virkamiehiä. Näitä haastatteluja on käytetty tutkimuksen tausta-aineistona.

Jokainen pilaantuneen maan puhdistamishanke on erilainen, eivätkä näin ollen hallintopäätöksetkään ole samanlaisia. Päätösten selkeän vertailukelpoisuuden puuttuessa tutkimuksen toteutuksessa ei ole pyritty varsinaiseen tilastolliseen analyysiin. Tulosten esittelyssä jonkin verran käytetyillä prosentti- ja osuusluvuilla sekä muilla lukuarvoilla on pyritty suuntaa-antavaan informaatioon, eikä näitä tuloksia ole tarkoitettu tilastollisesti tarkoiksi.

Tuoreen lainsäädännön tulkintaan tai erityisesti pilaantuneen maan puhdistamista koskevaan ilmoitusmenettelyyn liittyvää kirjallisuutta tai oikeuskäytäntöä on toistaiseksi vähän. Tämä rajoittaa lainsäädännön tulkinnalle aikaisemmasta kirjallisuudesta saatavaa tukea. Tutkimuksessa on sovellettu yleistä hallintolainsäädäntöä koskevaa tulkinta-aineistoa puhdistamista koskevaan ilmoitusmenettelyyn. Yleisen hallintolainsäädännön ja YSL:n ilmoitusmenettelyä koskevien säännösten tulkintoja (erityisesti yksityiskohtien suhteen) on pyritty perustelevaan.

Puhdistusta koskevat hallintopäätökset 1.3.2000-28.2.2001

Kuva 1. Alueellisten ympäristökeskusten pilaantuneen maan puhdistamista koskevat ilmoituspäätökset välillä 1.3.2000-28.2.2001.

1.6 Rakenne ja esitystapa

Johdannon jälkeen luvussa kaksi esitellään erilaiset pilaantuneen maan puhdistamiseen liittyvät ympäristösuojelulainsäädännön mukaiset menettelyt lyhyesti. Tämän jälkeen esitellään tarkemmin YSL 78.2 §:n mukainen ilmoitusmenettely, joka on tämän tutkimuksen pääaihe. Ilmoitusmenettely on ympäristöllinen hallintomenettely ja sitä koskee YSL:n säännösten lisäksi yleiset hallinto-oikeudelliset säännökset ja periaatteet, joita kuvataan pilaantuneen maan puhdistamista koskevan ilmoitusmenettelyn kannalta.

Luvuissa kolme, neljä ja viisi on tarkasteltu ilmoitusmenettelyä kolmena kokonaisuutena. Jaottelu perustuu ilmoitusmenettelyn vaiheiden kronologiseen järjestykseen: ilmoituksen käytön edellytykset ja ilmoituksen tekeminen ovat luvussa kolme, ilmoituksen hallintolupakäsittely lupaviranomaisessa luvussa neljä sekä luvussa viisi ilmoituksen johdosta tehtävä hallintopäätös ja valitusmenettely. Näissä luvuissa on pyritty jakamaan käsiteltävä aihe rajatumpiin kokonaisuuksiin, joissa esitellään aihetta koskeva lainsäädäntö, ja säädösten tulkintaa sekä aineistoon pohjautuvaa analyysia käytännön soveltamisesta.

Luvussa kuusi esitetään johtopäätöksiä havainnoista, jotka koskevat hallintoviranomaisten toimintaa ja lainsäädännön soveltamista ja sen puutteita. Luvussa kuvataan, mitkä ovat tärkeimmät alueet, joilla on soveltamisongelmia sekä pohditaan niiden syitä.

Luvussa seitsemän on esitetty yhteenveto ja parannusehdotuksia erityisesti siitä, miten hallintopäätösten yhtenäisyyttä voidaan edistää ja lainsäädännön toimivuutta parantaa.

Työn liitteinä ovat prosessimalli pilaantuneen maan puhdistamista koskevasta ilmoitusmenettelystä (liite 1) sekä päätösaineisto taulukkona, jossa on päätöksen tunnistetiedot sekä lyhyen kuvauksen (liite 3). Liitteenä on lisäksi päätösaineiston pohjalta rakennettu ilmoituksen johdosta tehtävän hallintopäätöksen malli, jolla pyritään yhtenäistämään päätösten rakennetta ja ulkomuotoa (liite 2). Mallia on sovellettu myös valtion ja kuntien ympäristölupaviranomaisille tarkoitettussa oppaassa. Opas on ympäristöhallinnon laatima ja ilmestyy 2002. Myöhemmin tekstissä viitteellä ilmoitusmenettelyopas.

2

Pilaantuneen maan puhdistaminen ilmoitusmenettelyssä

2.1 Pilaantuneen maan puhdistamista koskevat hallintomenettelyt

2.1.1 Ympäristölupamenettely

Ympäristönsuojelulain 78 § koskee sellaista pilaantuneen maan puhdistamista, joka toteutetaan ilman viranomaisen määräystä.

78 § Maaperän puhdistaminen

Pilaantuneiden maa-ainesten käsittelyyn on oltava ympäristölupa.

Maaperän puhdistamiseen pilaantuneella alueella tai pilaantuneen maaperän aineksen poistamiseen toimitettavaksi muualla 1 momentin mukaisesti käsiteltäväksi voidaan kuitenkin ryhtyä tekemällä siitä ilmoitus alueelliselle ympäristökeskukselle, jos

1) pilaantuneen alueen laajuus ja maaperän pilaantumisen aste on riittävästi selvitetty;

2) puhdistamisessa noudatetaan yleisesti käytössä olevaa hyväksyttävää puhdistusmenetelmää; ja

3) toiminnasta ei aiheudu ympäristön muuta pilaantumista.

Alueellinen ympäristökeskus tarkastaa ilmoituksen ja tekee sen johdosta päätöksen. Päätöksessä voidaan antaa tarvittavia määräyksiä toiminnan järjestämisestä ja valvonnasta.

Ilmoituksesta ja sen johdosta tehtävästä päätöksestä säädetään tarvittaessa tarkemmin asetuksella.

Pilaantuneen maan puhdistamiseen ja käsittelyyn tarvitaan YSL:n mukainen ympäristölupa. Ympäristöluvan tarve määräytyy toiminnan luonteen mukaan. Ympäristöluvan hakeminen on tarpeen, kun ilmoitusmenettely ei tule kyseeseen eli YSL 78.2 §:n vaatimukset eivät täyty, esimerkiksi jos puhdistaminen saattaa aiheuttaa naapuruisuuhdelain (26/1920) mukaista kohtuutonta haittaa tai pilaantuneen maa-alueen laajuudesta ei olla selvillä (YSL 78 §). Tämän lisäksi jätteen (koskee myös pilaantunutta maata) ammattimainen hyödyntäminen vaatii aina ympäristöluvan (YSL 28.2.4 §). Tätä tarkennetaan YSA 1.3 §:ssa, joka koskee kaatopaikkojen ja muiden jätteenkäsittelyn ja hyödyntämislaitoksen luvanvaraisuutta. Ympäristölupaa on haettava kaatopaikalle tai muulle jäteasetuksessa (1390/1993, liitteet 5 ja 6), määritellyn jätteen hyödyntämiseen tai käsittelyyn, joka on ammattimaista tai laitosmaista.

Ympäristölupamenettely on säädelty YSL:ssä yksityiskohtaisesti verrattuna ilmoitusmenettelyitä koskeviin säännöksiin. YSL:ssä ja YSA:ssa on säännökset luvan hakemisesta, käsittelystä, kuulemisista, tiedottamisesta, lupapäätöksen sisällöstä, lupaharkinnasta, määräyksistä, voimassaolosta, muutoksenhausta, muuttamisesta ja korvauksista.

2.1.2 Ympäristönsuojelulain mukaiset ilmoitusmenettelyt

Pilaantuneen maan puhdistaminen voidaan tietyin edellytyksin tehdä ilman ympäristölupaa. Pääsääntöisesti pilaantuneen alueen puhdistamista koskee YSL 78.2 §:n mukainen ilmoitus. Tässä työssä keskitytään kuvaamaan juuri tätä ilmoitusmenettelyä.

Toiminnanharjoittajalla on velvollisuus ilmoittaa YSL 76 § mukaisesti maaperän mahdollisesta pilaantumisesta. Ilmoitusvelvollisuus koskee onnettomuus- ja vaaratilanteita, joista tulee ilmoittaa viivytyksettä kunnalle tai AYK:lle, jos maaperään on joutunut pilaantumisesta mahdollisesti aiheuttavaa ainetta (YSL 76 §).

Lisäksi pilaantuneen maan puhdistamiseen voi poikkeustapauksessa liittyä myös muut ympäristönsuojelulain mukaiset ilmoitukset. YSL:n 10 lukuun on koottu erityistilanteita, joissa luvanhakuvelvollisuus on korvattu ilmoitusvelvollisuudella (Kuusi-niemi (toim.) 2001 s. 170-174). Luvussa 10 olevien ilmoitusten käsittelyn yhteydessä tapahtuvaan kuulemiseen sovelletaan YSL 63 §:ää ja muu käsittely ja tehtävä päätös on YSL 64 §:n mukainen. YSA:ssa on säännökset ilmoituksen sisällöstä (YSA 24 §), ilmoituksen käsittelystä, eli kuulemisesta ja YSA 29 §:n mukaisesta tarkastuksesta (YSA 26 §) sekä ilmoituksen johdosta tehtävän päätöksen sisällöstä (YSA 27 §).

Lyhytaikainen koeluonteinen toiminta on vapautettu velvollisuudesta hakea ympäristölupaa (YSL 30.2 §). Koeluonteisesta toiminnasta riittää ilmoitus sille lupaviranomaiselle, jonka toimivaltaan kuuluu vastaavan toiminnan lupa-asian ratkaiseminen (YSL 61 §). Koeluonteisesta toiminnasta ei kuitenkaan saa aiheutua vesistön, uoman tai altaan pilaantumisesta eikä kohtuutonta haittaa naapureille (YSL 30.3 §). Koeluonteisesta toiminnasta tehtävästä ilmoituksesta säädettiin ennen YSL:a mm. jäte-laissa ja ilmansuojelulaissa. Koeluonteisena toimintana voitaisiin pitää esimerkiksi jonkin ympäristönsuojeluinvestoinnin valmisteluun tai tekniseen kokeiluun liittyvää toimintaa (HE 84/1999 s. 78). Pilaantunutta maata voidaan puhdistaa esimerkiksi kokeiltaessa uutta puhdistusmenetelmää tai -tekniikkaa. Suhteessa 78.2 §:n ilmoitukseen koeluonteisessa hankkeessa ei välttämättä pyritä esimerkiksi puhdistamaan koko aluetta, vaan vähäisempi määrä maata tutkimusmielessä. Lisäksi puhdistusmenetelmä ei voi olla yleisesti käytössä ja puhdistuksen tulee olla lyhytaikaista ja rajoitettua toiminnan tarkoitus huomioonottaen (HE 84/1999 s. 59).

Poikkeustilanteista tulee tehdä ilmoitus asianomaiselle valvontaviranomaiselle (YSL 62 §). Poikkeustilanteilla tarkoitetaan onnettomuus-, tuotantohäiriö- ja muita vastaavia kertaluonteisia tilanteita, joissa syntyy epätavallisia päästöjä tai jätettä. Kertaluonteisella toiminnalla viitataan esimerkiksi saneeraus- ja purkutoimiin, joista syntyy poikkeuksellista jätettä (HE 84/1999 s. 78). Kemikaalionnettomuuden jäljiltä voidaan välittömänä torjuntatoimina poistaa maata, johon kemikaali on ehtinyt imeytyä. Näin torjuntatoiminnassa syntynyttä pilaantunutta maata voidaan pitää poikkeuksellisenä jätteenä. Myös maaperässä olevan rakennusjätteen poistamista on joskus hallintokäytännössä tulkittu tarkoittavan 62 §:n mukaista poikkeuksellista jätettä (Pirkanmaan ympäristökeskuksen päätös 18.5.2001 Diaarinro 1901Y0934-18). Tavallisesti tämäntyyppisten jätteiden poistamista maaperästä pidetään 78.2 § mukaisen ilmoituksen soveltamisalaan kuuluvana toimintana.

2.1.3 Puhdistamisesta määrääminen

Jos pilaantuneen maan puhdistamisvastuussa oleva ei ryhdy puhdistamistoimiin vapaaehtoisesti, alueellisen ympäristökeskuksen velvollisuus on määrätä maaperä puhdistettavaksi (YSL 79 §). Määräys annetaan soveltaen YSL:n 13 luvun valvonta- ja hallintopakko-säännöksiä. Määräyksellä viranomainen voi lähinnä edellyttää pilaantuneen maa-aineksen siirtämistä muualle käsiteltäväksi. Lisäksi myös pilaantunut pohjavesi voidaan määrätä pumpattavaksi muualle käsiteltäväksi, ja sisällyttää siihen muita

pohjaveden puhdistamista koskevia määräyksiä, kuten suojapumppausta pilaantumisen leviämisen estämiseksi tai korvaavan veden hankinnasta huolehtiminen kiinteistöille, joiden pohjavesi on pilaantunut (HE 84/1999 s. 84).

Jos määräyksellä veloitetaan käsittelemään pilaantunut maa-aines paikanpäällä, määräystä annettaessa tulevat sovellettavaksi ympäristölupaa koskevat menettelysäännökset. Määräyksen lisäksi voidaan käyttää esimerkiksi sakonuhkaa muiden hallintopakko päätösten tapaan.

Pilaantumisesta vastuussa oleva voidaan perustellusta syystä määrätä selvittämään pilaantumisen laatu ja laajuus sekä puhdistustarve (YSL 77 §). Tässä tarkoitetaan tilannetta, jossa maaperä tai pohjavesi on ilmeisesti pilaantunut. Selvitysvelvollisuusmääräyksen antaa alueellinen ympäristökeskus ja menettelyssä noudatetaan 13 luvun hallintopakkoa koskevia säännöksiä. Selvitysvelvollisuutta voidaan pitää puhdistamisvelvollisuuden esiasteena. Selvitysvelvollinen määräytyy puhdistamisvastuun (YSL 75 §) mukaisesti, mutta selvityskustannusten ollessa käytännössä pienemmät kuin puhdistamiskustannukset, voi sillä olla vaikutusta selvitysvelvollisuuden kohtuullisuutta arvioitaessa (Kuusiniemi (toim.) 2001 s. 297).

2.1.4 Puhdistamisasioissa toimivaltaiset viranomaiset

Ympäristösuojelulain mukaisia lupaviranomaisia ovat valtion viranomaisina ympäristölupavirastot ja alueelliset ympäristökeskukset ja kuntatasolla kunnan ympäristösuojeluviranomainen. Valtion viranomaisten toimivallasta säädetään 31 §:ssä. Lähtökohtana on, että puhdistamisasioissa toimivaltainen viranomainen on alueellinen ympäristökeskus. Ympäristölupavirasto voi tulla kyseeseen, jos toiminnalla saattaa olla merkittäviä ympäristövaikutuksia tai asian ratkaiseminen ympäristölupaviranomaisessa muuten on perusteltua toiminnan laatu tai luonne huomioon ottaen. Myös siinä tapauksessa, että alueellinen ympäristökeskus on luvanhakija, tai muuten edistänyt merkittävästi hankkeen toteuttamista, ympäristölupavirasto ratkaisee lupa-asian (HE 84/1999 s. 59-60). Lupa- ja ilmoitusasiassa toimivaltainen aluekeskus on se, jonka alueella puhdistettava kiinteistö sijaitsee. Asia tulee vireille, kun lupahakemus on jätetty jommallekummalle valtion viranomaiselle (YSL 35.1 §).

Valtion viranomaisen toimivaltaa maaperän pilaantumisasioissa voidaan siirtää kunnalle. Maaperän puhdistamisesta määrääminen on asian luonteen vuoksi katsottu kuuluvan ensisijaisesti alueelliselle ympäristökeskukselle, lähinnä riittävien voimavarojen ja asiantuntemuksen takaamiseksi. Käytännössä erityisesti suurimmilla kaupungeilla saattaa kuitenkin olla tarvittavat edellytykset asian käsittelyyn, joten mahdollisuus toimivallan siirtoon on perusteltua (HE 84/1999 s. 84).

YSL:n 80 § valtuuttaa ympäristöministeriön kunnan hakemuksesta ja kuultuaan alueellista ympäristökeskusta päättämään, että toimivaltaisena viranomaisena 12 luvun mukaisissa puhdistusasioissa toimii kunnan ympäristösuojeluviranomainen. Tämä päätös voidaan antaa määräajaksi ja sitä voidaan erityisestä syystä muuttaa. Päätökseen ei voi kuitenkaan hakea muutosta valittamalla. Tämä toimivallan siirto voi koskea kaikkia pilaantuneen maaperän puhdistamisasioita tai vain joitakin aihealueita. Se ei voi kuitenkaan koskea 75.3 §:n mukaista kunnan selvitys- ja kunnostusvastuuta.

Helsingin kaupunki on ainoa kunta, jolle YM on tähän mennessä siirtänyt toimivaltaa puhdistamisasioissa. Siirretty toimivalta on rajoitettu koskemaan YSL 78.2 §:n mukaisia ilmoitusasioita. Tällä rajauksella voi ilmoitusmenettelyssä olla rajoittava merkitys erityisesti viranomaisen asettaessa ilmoituksen johdosta tekemässään päätöksessä määräyksiä. Koska kaupungin ympäristöviranomaisen toimivaltaan ei kuulu esimerkiksi oikeus määrätä selvittämään (YSL 77 §) tai puhdistamaan toisen omistaman kiinteistön alueelta (YSL 79 §), joten tällaisia määräyksiä ei voisi asettaa myöskään ilmoituksen johdosta tehtävässä päätöksessä (kts. kohta 5.3.2). Tällöin alueelli-

sen ympäristökeskuksen tulee erillisellä määräyksellä vaatia selvittämään ja mahdollisesti puhdistamaan myös naapurikiinteistöjen alueelta. Päätöksessä ei rajattu ulkopuolelle tilanteita, joissa kaupunki on itse asianosainen esimerkiksi puhdistettavan kiinteistön omistajana. Myöskin kaupungin hallintoelinten keskinäisen riippumattomuuden katsottiin olevan asianmukaisesti järjestettävissä. Lisäksi kaupunki on velvoitettu tiedottamaan päätöksistä alueelliselle ympäristökeskukselle, joka seuraa päätöksiä ja valvoo yleistä ympäristösuojelun etua. Kaupungin tulee toimittaa tehdyistä päätöksistä kooste vuosittain YM:lle. Päätös on määräaikainen ja sen voimassaoloaika päättyy 31.5.2006. (Ympäristöministeriön päätös toimivallan siirtämisestä Helsingin kaupungin ympäristölautakunnalle, 16/400/2000, 29.3.2001.)

2.2 Pilaantuneen alueen puhdistamista koskeva ilmoitusmenettely

2.2.1 Ilmoitusmenettelyn käyttöala

Pilaantuneen maan puhdistamiseen vaaditaan lähtökohtaisesti ympäristölupa (YSL 78.1 §). Luvan sijaan riittää ilmoitus lupaviranomaiselle 78.2 §:n mukaisten edellytysten täytyessä.

Ilmoitusmenettelyn käyttöala laajeni aikaisempaan lainsäädäntöön nähden siten, että ilmoitusmenettely voi nyt koskea myös pilaantuneen maan käsittelyä puhdistettavalla alueella. Jätehuoltolain 21a §:n mukainen ilmoitus saattoi koskea vain alueelta poistettavia ja poisvietäviä likaisia maita.

Luvan ja ilmoituksen välinen soveltamisalojen raja on teoriassa selkeä. Ilmoitusmenettelyn edellytysten tulee täytyä, muussa tapauksessa on puhdistamiseen haettava lupa. Pilaantuneen maan puhdistamista koskevassa 78 §:ssä on ensisijaisesti kyse kertaluonteisesta pilaantuneen kiinteistön tai sen osan puhdistamisesta joko paikan päällä tai viemällä käsiteltäväksi paikkaan, jossa vastaanottajalla on erillinen ympäristölupa pilaantuneen maan edelleen käsittelyyn. Pilaantuneiden maiden ammattimainen käsittely (esimerkiksi maankaatopaikka tai polttolaitos) on YSL 28 §:n 4) kohdan ja YSA 1.3 § kohdan mukaista ammattimaista jätteen käsittelyä, joka edellyttää myös ympäristölupaa.

Rajatapauksia ilmoitusmenettelyn käytössä ovat mm. tapaukset, joissa haetaan hyväksyntää ilmoitusmenettelyllä kertaluonteiseen pilaantuneen maa-aineksen käsittelyyn kaatopaikalla (Käytännössä kts. esimerkiksi 0400Y0188-18 (KAS)). Tämä päätös voi olla myös koeluonteisen toiminnan hyväksymistä osana ympäristöluvan saanutta toimintaa (Kts. myös Tuomainen s. 168).

Pilaantuneita maita saatetaan puhdistaa myös ilman, että hankkeelle saadaan viranomaisen hyväksyntä 78 §:n mukaisessa tai muussakaan menettelyssä. Tämä on mahdollista, jos voidaan katsoa, että kyseessä on niin pieni määrä pilaantunutta maa-ainesta, että se ei aiheuta kunnalliseen jätehuoltoon tavallisuudesta poikkeavaa kuormitusta. Tällainen tilanne voi olla esimerkiksi silloin, kun koko aluetta ei puhdisteta, vaan rakennelmien purkutöiden yhteydessä purkujätteen mukana viedään pois myös vähäisiä määriä pilaantunutta maa-ainesta. Esimerkiksi huoltoasemien säiliöiden vaihdon yhteydessä poistetaan usein jonkin verran polttoaineiden likaamia maa-aineksia, eikä tällaisissa tapauksissa lupa tai ilmoitus aina ole tarpeen.

2.2.2 Pilaantuneen maan puhdistaminen ilmoitusmenettelyssä

Ilmoitusmenettelyssä hyväksyttävä puhdistushanke on kuvattu liitteenä olevassa kaaviossa (liite 1). Ilmoitusmenettelyn hyväksyttävyyys vaatii, että puhdistuksen toteuttaja tai vastuullinen on hyvin selvillä pilaantuneen alueen laajuudesta ja sen sisältämistä haitta-aineista. Ilmoittajan tulee siis tehdä selvityksiä alueen pilaantumista sekä tehdä tutkimusten perusteella alustava kunnostussuunnitelma (Kts kohta ilmoituksen sisältö). Kunnostajan tulisi neuvotella lupaviranomaisen kanssa heti selvitysten tekovaiheessa, jotta ne voidaan toteuttaa heti viranomaisen vaatimusten mukaisesti. Myös ennen ilmoituksen jättöä on syytä keskustella viranomaisen kanssa, jotta viranomainen voi heti arvioida, tuleeko hankkeelle hakea ympäristölupaa. Kunnostussuunnitelman jälkeen toiminnanharjoittaja tekee ilmoituksen asianomaiselle viranomaiselle 30 päivää ennen varsinaisen puhdistuksen aloittamista. Sinä aikana viranomaisen tulisi käsitellä ilmoitus ja antaa sen perusteella päätös, jossa annetaan puhdistuksen toteutuksesta määräyksiä ja kieltoja. Puhdistustyöt toteutetaan suunnitelman ja sitä täydentävien viranomaisen määräysten perusteella, ja toimitetaan yleensä viranomaisille loppuraportti puhdistuksen toteutuksesta ja sen tuloksista. Lupaviranomainen tarkistaa loppuraportin ja arvioi, voidaanko puhdistusta pitää hyväksyttävänä.

Tutkimusaineisto osoittaa ilmoitusmenettelyn olevan pääsääntöinen puhdistamishankkeen hyväksymismenettely. Tutkimusaineiston päätösten perusteella tyypillisenä ilmoituksella hyväksyttynä kunnostustapauksena voidaan pitää huoltoaseman kunnostusta. Lähes puolet päätöksistä koskee huoltoasemia ja lisäksi useat päätökset koskevat alueita, joissa pilaantumisen ovat aiheuttaneet lämmitysöljyt sekä muut mineraaliöljypohjaiset tuotteet. Kyseessä on usein joko toiminnan lopetus, omistajan tai haltijan vaihdos tai laitteiston uusiminen KTM:n (451/98) päätöksen mukaiseksi. Selkeästi yleisin puhdistusmenetelmä on pilaantuneen maa-aineksen poistaminen ja puhtaan tuominen tilalle.

2.3 Ilmoitus ympäristöllisenä hallintomenettelynä ja päätöksenä

Hallintoluvan käsite liittyy läheisesti ennako- ja jälkivalvontaan. Ennakovalvontapäätös on tulevaisuuden varalle normeja asettava ratkaisu. Ympäristöllisiä ennakovalvontamenettelyjä ovat lähinnä hallintolupamenettelyt. Viranomainen arvioi lupahakemuksen perusteella etukäteen, täyttääkö toimenpide laissa asetut vaatimukset.

Hallintolupa on perinteisesti määritelty viranomaisen yksittäistapauksessa tekemäksi poikkeukseksi yleisestä kiellosta, eli luvalla sallitaan jotain, joka ilman lupaa on kielletty. Ympäristöluvuissa kysymys on pikemminkin siitä, että ennakovalvonnan kannalta tietyt toimenpiteet on säädetty luvanvaraisiksi, eikä luoda hakijalle uusia oikeuksia, vaan saatetaan toiminta viranomaisen valvonnan alaiseksi. Lupapäätöksessä asetetaan toiminnalle tapauskohtaiset edellytykset ja rajat (Kuusiniemi & al. 2001 s. 61).

Hallintoluvat voidaan jakaa niiden tarkoituksen mukaan viiteen perusryhmään eli valvonnallisiin, ohjaaviin ja säänteleviin, suojaaviin, oikeuksia perustaviin ja muotoaviin, sekä muihin lupiin. Ympäristönsuojelulainsäädännön mukaiset luvat luokitellaan ns. suojaaviin lupiin. Suojaavien lupien tarkoituksena on suojella yleistä intressiä tai arvoja, kuten puhdasta ympäristöä. Suojaavat luvat ovat useimmiten juuri ympäristölupia. Ympäristöarvojen suojelussa on jo pidempään ero ilmoitus- ja lupapäätöksen ollut liukuva ja ilmoituspäätös muistuttaa monilta osin lupapäätöstä (Mäenpää, O. 1992 s. 59).

Perinteisesti ilmoituksen ja luvan välinen ero on ollut se, että ilmoitettua toimintaa koskevia määräyksiä voitiin antaa, mutta ilmoituksenvaraista toimintaa ei voitu kieltää (Mäenpää, O. 1992 s. 69-71). Nykyään YSL:n ilmoituksia koskevat toiminnot voidaan päätöksessä myös kieltää, joten ilmoituspäätökset voidaan perustellusti asiallisesti rinnastaa lupiin ja ilmoituksen johdosta tehtävä päätös hallinnolliseen lupaan. YSL:ssä ilmoitus- ja lupamenettelyn merkitsevin ero on siinä, että ilmoitettu toiminta voidaan aloittaa odottamatta lupapäätöstä.

Ympäristönsuojelulain ilmoitusmenettelyllä on paljon yhtäläisyyksiä hallintolupamenettelyyn (Mäenpää O. 1992 sekä kpl 5.1 tässä selvityksessä). Ympäristönsuojelulain mukainen ilmoitusmenettely poikkeaa kuitenkin ympäristölupamenettelystä. Ilmoituksenvaraisen toiminnan voidaan katsoa olevan vähemmän haitallista ympäristölle, jolloin toiminnan hyväksymiseen riittää ilmoitus valvontaviranomaiselle, joka tekee ilmoituksen johdosta päätöksen. Ilmoitusmenettely on tarkoitettu kevennetyksi menettelyksi, yleensä sen kertaluonteisuuden vuoksi. Käytännössä ilmoitusmenettely on yksinkertaisempi ja nopeampi. Ilmoitetun toiminnan voi aloittaa ennen kuin ilmoituksen johdosta on tehty päätöstä, eli periaatteessa heti ilmoituksen tekemisestä annetun määräajan jälkeen, eikä lainvoimaista lupaa toiminnan aloittamiseen tarvitse odottaa.

Ilmoituksen käsittelystä ei juurikaan ole säännöksiä YSL:ssa. Erityisesti 78.2 § mukaisten ilmoitusasioiden käsittelystä hallintoviranomaisessa ei ole yksityiskohtaisia säännöksiä. Tulkintaongelmia on tuottanut 10 luvun ilmoituksia koskevien säännösten (YSL 63-64 §) soveltuminen myös maaperän puhdistustapauksiin. Hallituksen esityksessä (HE 84/1999 s. 84) viitataan YSL 64 §:ään, jonka mukainen päätös ilmoituksen johdosta tulisi tehdä. Samoin esimerkiksi Hollo (Hollo 2001 s. 409) on tulkinnut säännösten ja sitä kautta YSA 26 §:n soveltuvan myös pilaantuneen maan puhdistamisilmoituksen käsittelyyn. Tämä ei kuitenkaan välttämättä tarkoita kyseisten säännösten soveltumista myös pilaantuneen maan puhdistamista koskevaan ilmoitusmenettelyyn (Ilmoitusmenettelyopas).

Hallintomenettelysäännösten puuttuessa erityislainsäädännöstä, tulevat täydentävästi sovellettavaksi hallintomenettelylain (598/1982) ja hallintotiedoksiantolain (232/1966) säännökset sekä yleiset hallinto-oikeudelliset periaatteet.

2.4 Hallintotoimintaa koskevien oikeusperiaatteiden soveltaminen ilmoitusmenettelyssä

2.4.1 Yleistä ympäristöoikeuteen vaikuttavista periaatteista

Oikeusperiaatteilla on laintulkinnallinen ratkaisutehtävä: niiden tehtävänä on arvojen ja tavoitteiden välittäminen ratkaisutoimintaan ratkottaessa normikonflikteja, täytettäessä lain aukkoja, ja annettaessa sisältöä tulkinnallisesti avoimiin säännöksiin. Joustavan normin soveltamista jäsentävä periaate voi toimia eräänlaisena ennakoitavuutta lisäävänä suuntaviivana tai apusääntönä tulkinnassa (Kuusiniemi & al. s. 70-71). Periaatteiden merkittävin ero oikeusnormeihin nähden on, etteivät periaatteet perusta itse hallinnollista toimivaltaa, mutta ne määrittävät puitteet ratkaisutoiminnalle, rajoittaen näin harkintavaltaa (Mäenpää, O. 2000 s. 204). Säännöt ovat yleensä joko-tai luonteisia. Periaatteet elävät sääntöjen ja toistensa rinnalla. Periaatteet ovat enemmänkin tavoite, joka ei johda suoraan tiettyyn ratkaisuun. Periaatteilla on myös painavuusulottuvuus: erisuuntaiset periaatteet punnitaan toisiaan vasten sovellettaessa esim. joustavaa normia (Kuusiniemi & al. 2001 s. 70-71).

Hallintoa koskevista periaatteista voidaan puhua useammassa merkityksessä. Periaatteiksi voidaan ymmärtää esimerkiksi lakiperusteiset periaatteet, kuten perustuslain periaatteet julkisuusperiaate tai hyvän hallinnon periaate sekä kuulemisperiaate (PL 12.2 ja 21.2 §). Toisaalta periaatteita voivat olla myös yleisesti hyväksytyt, mutta väljästi ymmärrettävät palveluperiaate ja oikeusvarmuus (Mäenpää, O. 2000 s. 196).

Hallinnon toimintaan vaikuttavat periaatteet voidaan jakaa menettelyllisiin ja sisällöllisiin periaatteisiin. Menettelyllisistä periaatteista tärkeimpiä ovat oikeussuojaperiaatteet, eli perustuslain (PL 21 §) mukaisesti viranomaisten tulee noudattaa tiettyjä menettelyllisiä periaatteita, jotka ovat hyvän hallinnon takeita. Näihin kuuluvia periaatteita ovat mm. käsittelyn julkisuus, oikeus tulla kuulluksi ja saada perusteltu päätös, sekä oikeus hakea muutosta. Myös virallisperiaatetta voidaan pitää yhtenä menettelyperiaatteena ratkaisutoiminnassa. Periaate voidaan jakaa muodolliseen ja aineelliseen virallisperiaatteeseen. Muodollisella periaatteella tarkoitetaan, että ratkaisijan ei tule tyytyä asianosaisten toimittamaan aineistoon (vrt. HMenL 17 §, selvitysvelvollisuus). Aineellisilla periaatteilla taas viitataan siihen, ettei asianosaisten tarvitse vaatia mitään, vaan oikeussuojan saa pyytämättäkin. Ympäristöä koskevissa menettelyissä pyritään turvaamaan myös ympäristön etu, vaikkei sitä kukaan erityisesti valvoisi (Kuusiniemi & al. 2001 s. 70-71).

Kolmanneksi hallinnon ratkaisutoiminnassa on otettava huomioon hallinnon johtavat hallinto-oikeusperiaatteet. Suomen hallinto-oikeudessa keskeisimpinä ja yleisesti hyväksytyinä periaatteina pidetään kansalaisten yhdenvertaisuutta, ratkaisujen objektiivisuutta, hallintotoimien suhteellisuutta ja lainsäädännön tarkoituksen kanssa sopusoinnussa olevaa päätöksentekoa. Näiden periaatteiden sisältöä tai käyttöä ei ole ainakaan kattavasti määritelty lainsäädännössä, mutta periaatteiden sisältö on ajan mittaan vahvistunut oikeuskäytännössä ja ne rinnastuvat joissakin suhteissa oikeusnormeihin (Mäenpää, O. 2000 s. 203). Alun perin yleiset hallinto-oikeudelliset periaatteet muotoutuivat rajoittamaan viranomaisten harkintavaltaa ja näiden vastaista toimintaa voidaan kutsua tämän harkintavallan väärinkäytöksi (Mäenpää, O. 2000 s. 203). Oikeudelliselta merkitykseltä harkintavallan väärinkäyttö voi olla peruste päätöksen kumoamiseen. Näin siis periaatteet voivat olla itsessään valitusperuste (Mäenpää, O. 2000 s. 204).

Ympäristöalalla esiintyy oikeudellisten periaatteiden rinnalla ympäristöllisiä ohjausperiaatteita (esim. BAT), jotka voivat vaikuttaa myös joustavien oikeusnormien soveltamiseen (Kuusiniemi & al. s. 73). Nämä sisältöperiaatteet ovat usein lähtökohtaisesti ympäristöpoliittisia ohjauskeinoja (Kuusiniemi & al. s. 76). Sisällöllisiä periaatteita ovat siis esimerkiksi YSL:iin kirjatut ympäristönsuojelun periaatteet, jotka siis vaikuttavat myös lupa- (ja ilmoitus)päätösten sisällöllisiin vaatimuksiin.

2.4.2 Yhdenvertaisuusperiaate

Yhdenvertaisuusperiaate on mainittu perustuslaissa (PL 6.1 §) , jonka mukaan ”ihmiset ovat yhdenvertaiset lain edessä”. Yhdenvertaisuusperiaate täsmentää tätä vaatimusta nimenomaan hallinnon kannalta, jolloin sen soveltaminen ei rajoitu vain ihmisten väliseen tasapuolisuuteen. Säännös koskee kaikkea viranomaistoimintaa. Ketään ei saa asettaa perusteettomasti eriarvoiseen asemaan syrjimällä tai suosimalla esimerkiksi alkuperän, poliittisten näkemysten sukupuolen ja iän perusteella. Syrjintä virkatoimessa on myös rangaistavaa (RikosL 11 luku 9 §). Periaate edellyttää, että samanlaisissa tilanteissa tulee noudattaa samanlaista menettelyä ja johdonmukaista ratkaisulinjaa sekä yleensäkin tasapuolista kohtelua hallintoasian käsittelyssä (Mäenpää, O. 2000 s. 200-201).

Yhdenvertaisuuden periaate edellyttää käytännössä, että pilaantuneen maan puhdistamisesta vastuussa olevat ja vapaaehtoisesti toteuttavat ovat yhdenvertaisia muiden toiminnanharjoittajien kanssa tai että esimerkiksi puhdistamistavoitteista tai

kunnostuksesta annettavat määräykset ovat kaikille samoja. Samoin eri aluekeskusten välillä kunnostajien tulee olla tasavertaisessa asemassa riippumatta siitä, ovatko he saman aluekeskuksen alueella tai eri puolilla Suomea. Käytännössä jokainen puhdistamistapaus on erilainen ja niiden vertailtavuus on hankalaa. Ratkaisukäytännön perusteeton vaihtelu samoja asioita ratkaisevissa eri viranomaisissa on myös yhdenvertaisuusongelma. Yhdenvertaisuuden soveltaminen suoraan ympäristöasioiden ratkaisemiseen on hankalaa, eikä suoraan mahdollistakaan, esimerkiksi lupamääräykset voivat vaihdella vaikutusalueen mukaan (Kuusiniemi & al. 2001 s. 170). Jos kuitenkin kunnostusmääräyksiä jonkun osalta on perusteltua tiukentaa tai vastaavasti keventää muihin tapauksiin nähden, tulee tämän syyt ja perusteet perustella päätöksissä.

2.4.3 Objektiviteettiperiaate

Objektiviteettiperiaatteella tarkoitetaan sitä, että hallintotoiminta ei saa perustua epäasiallisiin tai hallintotoiminnalle muuten vieraisiin perusteisiin. Tällaisia perusteita voivat olla esimerkiksi ystävien suosinta tai henkilökohtaisen edun tavoittelu (Mäenpää, O. 2000 s. 198). Objektiviteettiperiaate konkretisoituu esteellisyyssäännöksissä ja asiallisuutta vaativissa säännöksissä (Kulla 2000 s. 37). Viranomaisen päätöksenteon oltava puolueetonta ja objektiivisesti perusteltavissa. Näin edistetään luottamusta hallinnon toimintaan.

Käytännössä tämä voi tarkoittaa, että viranomaisen ei tulisi suosia joitakin kunnostajia esimerkiksi päätöksen hintaa tai käsittelyjärjestystä määrättäessä. Päätöksentekijä/valmistelija/esittelijä voidaan katsoa myös esteelliseksi, esimerkiksi jos hän on itse tai sukulaissuhteen kautta asianosaisena puhdistushankkeessa. Objektiviteettiperiaatteen vastaista voi olla myös tilanne, jossa aluekeskus itse on sekä puhdistushankkeen edistäjä tai suunnittelija tai jopa maksaja että hankkeen hyväksyvä viranomainen.

2.4.4 Suhteellisuusperiaate

Suhteellisuusperiaatteen mukaan viranomaisen toiminta tulee olla kohtuullista ja mitoitettu oikein. Tämä koskee niin velvoitteiden asettamista kuin etujen myöntämistä (Mäenpää, O. 2000 s. 198-199). Pohjimmiltaan periaate kiinnittää huomiota tavoitteiden ja keinojen oikea-aikaisuuteen, mutta sille on pyritty antamaan myös aineellista sisältöä. Punnittavaksi tulee toisaalta säännöksen tavoitteet ja toisaalta päätöksen vaikutukset asianosaiseen (Kuusiniemi & al. 2001 s. 73).

Esimerkiksi ilmoituksen johdosta annetussa päätöksessä ei tulisi määräyksissä asettaa kohtuuttomia vaatimuksia kunnostamisen toteuttamisesta. Tämä voi tarkoittaa liian tiukkojen puhtausrajojen vaatimusta tai tutkimusten ja näyttötoimenpiteiden liian tarkkoja vaatimuksia, josta voi koitua kohtuuttomia kustannuksia sen antamiin ympäristönsuojelullisiin etuihin nähden. Toisaalta tässä on vastassa turvallisuusuhka terveydelle ja ympäristölle eli minkä voidaan katsoa olevan riittävää ympäristön tai terveyden kannalta.

2.4.5 Tarkoitussidonnaisuusperiaate

Tarkoitussidonnaisuuden vaatimus edellyttää, ettei hallintotoiminnassa saa kiinnittää huomiota sovellettavalla lainsäädännöllä vieraisiin tarkoitukseen (Kuusiniemi & al. 2001 s. 73). Viranomaistoiminnan tarkoituksenmukaisuudelle keskeistä on kielto käyttää väärin julkista valtaa tai viranomaisasemaa. Tämä on siis velvollisuus on käyt-

tää toimivaltaa vain sille määrättyyn tarkoitukseen. Käytännössä tämä tarkoitus voi joskus olla vaikeasti havaittavissa, jolloin normia soveltavan viranomaisen tulee pyrkiä löytämään normin perimmäinen tarkoitusperä ja sitä vasten peilata toimivaltaansa (Mäenpää, O. 2000 s. 199-200).

Kunnostusasioissa tarkoitussidonnaisuus voi tarkoittaa, ettei päätöksessä saa antaa määräyksiä, jotka kuuluvat jonkun muun kuin YSL:n mukaiseen toimivaltaan, eli käytännössä ympäristönsuojeluun ja jätelainsäädäntöön liittyviin asioihin. Päätöksessä ei tule selkeästi antaa työsuojelullisia tai rakentamiseen liittyviä määräyksiä tai ne tulee liittää päätökseen eräänlaisina ohjeita, jotka tulee kuitenkin selvästi erottaa velvoittavista määräyksistä.

2.4.6 Ympäristönsuojelun yleiset periaatteet ja velvollisuudet

Yleisistä periaatteista on säädetty YSL:n 4 §:ssä. Periaatteet vastaavat sisällöltään kansainvälisesti hyväksytyjä ympäristönsuojelun periaatteita. Periaatteiden tehtävänä on

ohjata alemmanasteista norminantoa ja vaikuttaa ohjaavasti yksittäisten normien tulkintaan. Niillä ei kuitenkaan ole tarkoitus korvata normeja eikä niitä sellaisenaan panna valvonnassa täytäntöön. Periaatteisiin (tai niiden vastaisiin tilanteisiin) ei myöskään liity välitöntä mahdollisuutta esimerkiksi rikosoikeudellisten sanktioiden käyttöön.

Ennaltaehkäisyn ja haittojen minimoinnin periaatteen mukaan haitalliset ympäristövaikutukset on pyrittävä ehkäisemään ennakolta, tai jos vaikutuksia ei voida kokonaan ehkäistä, rajoitettava ne mahdollisimman vähäisiksi. Tätä periaatetta pyritään toteuttamaan erityisesti ympäristöä pilaavan toiminnan lupa- tai ilmoitusmenettelyssä (HE 84/1999 s. 35). Periaate soveltuu myös pilaantuneen maan puhdistamistoimintaan. Vaikka jo pilaantuneen maaperän puhdistamisessa on kyse ympäristön tilan (maaperän) parantamisesta tai ennallistamisesta, puhdistamisen toteuttaminen voi aiheuttaa myös muun ympäristön pilaantumista, esimerkiksi hajua tai melua tai vaarallisten aineiden kulkeutumista ilmaan tai pohjaveteen.

Varovaisuus- ja huolellisuusperiaatteen mukaisesti muutoinkin on meneteltävä toiminnan laadun edellyttämällä huolellisuudella ja varovaisuudella ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseksi sekä otettava huomioon toiminnan aiheuttaman pilaantumisen vaaran todennäköisyys, onnettomuusriski sekä mahdollisuudet onnettomuuksien estämiseen ja niiden vaikutusten rajoittamiseen (HE 84/1999 s. 42).

Toiminnanharjoittajan tulee käyttää parasta käyttökelpoista tekniikkaa ja toteutettava ympäristön kannalta parhaan käytännön periaatetta valitsemalla pilaantumisen ehkäisemiseksi tarkoituksenmukaisimpia ja kustannustehokkaimpia eri toimien yhdistelmiä. Aiheuttamisperiaatteen mukaan toiminnanharjoittaja vastaa haitallisten ympäristövaikutusten ennaltaehkäisystä sekä poistamisesta tai rajoittamisesta mahdollisimman vähäisiksi (HE 84/1999 s. 42).

Pilaantuneen maan puhdistamista koskeva ilmoitusmenettely ja sen edellytykset

3

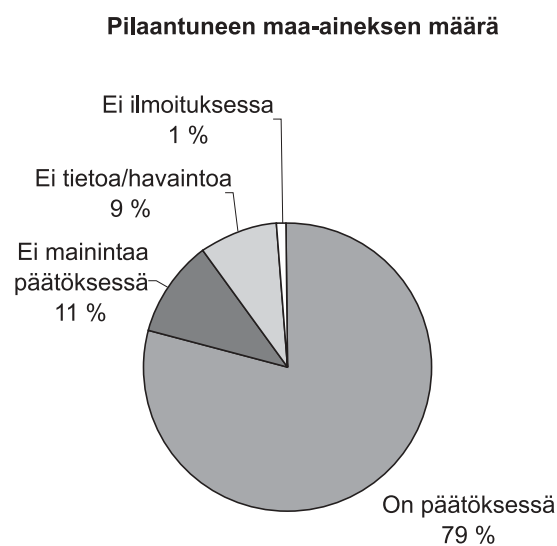
3.1 Ilmoitusmenettelyn käytön edellytykset

3.1.1 Pilaantumisen laajuus ja aste

Ilmoitusmenettelyn käytön yhtenä edellytyksenä on, että pilaantuneen alueen laajuus ja pilaantumisen aste on riittävästi selvitetty (YSL 78.2 § 1) kohta). Tarvittavat tutkimukset ja selvitykset on tehtävä ennen ilmoituksen jättämistä ja niiden tulee olla ilmoituksen liitteenä (YSA 25 §) (Ilmoituslupamenettelyopas).

Pilaantumisen laajuuden riittävä selvittäminen merkitsee, että ilmoittajalla tulee olla tiedossa, kuinka laajalle alueelle pilaantuminen on levinnyt, eli pilaantuneen alueen pinta-ala sekä pilaantuneen ja puhdistettavan maa-aineksen määrä. Pilaantumisen aste tarkoittaa maaperässä olevia haitta-aineita ja niiden pitoisuuksia, eli mitä pilaavia aineita maaperässä on ja millaisia määriä. Selvitysten riittävyys harkitaan käytännössä tapauskohtaisesti. Tutkimusten tekeminen on kallista, eikä niitä ole tarkoituksenmukaista teettää liikaa. Lupaviranomaisen päätettävissä on, milloin selvitykset ovat riittäviä. Lisäksi ilmoituksen hyväksymispäätöksessä voidaan antaa tarpeen mukaan määräyksiä lisätutkimuksista.

Tutkimusaineistoon kuuluvissa ilmoituspäätöksissä pilaantuneen maa-aineksen määrä on yleensä aina arvioitu ilmoituksissa ja mainittu myös päätöksissä.

Kuva 2. Maa-aineksen määrän arviointi pilaantuneen maan puhdistamista koskevissa ilmoituksissa.

Vajaassa 80 % aineiston päätöksistä pilaantuneen maa-aineksen määrä oli arvioitu ja mainittu. Runsaassa kymmenesosassa (26 kpl) ei päätöksessä ollut tietoa tai mainintaa pilaantuneen maa-aineksen määrästä. Nämä päätökset olivat siten keskittyneet, että yli puolet (15) tällaisista päätöksistä oli yhden ympäristökeskuksen päätöksiä. Yhteensä 9 % (21 kpl) oli sellaisia ilmoituksia, joista päätöksissä todettiin, ettei pilaantuneen maa-aineksen määrästä ollut tietoa tai sitä ei oltu edes havaittu. Kahdessa päätöksessä oli erikseen todettu, ettei ilmoituksessa ollut arviota määrästä.

Puhdistetun maa-aineksen lopullinen määrä on usein huomattavastikin suurempi kuin ilmoituksessa alun perin arvioitu määrä. Jos määrä arvioidaan ilmoituksessa huomattavasti pienemmäksi, tästä voi aiheutua hankaluuksia toiminnan järjestämiselle ja erityisesti jätehuollolle. Puhdistamisvastuulliselle voi aiheutua myös huomattavia lisäkustannuksia, jos esimerkiksi jätteen vastaanottaja tai käsittelijä ei ole varautunut suurempiin massamääriin ja ne joudutaan kuljettamaan kauemmassa käsiteltäväksi (muuttuneista määristä esim. 1200Y0099 (KAI) tai 1195Y0066 (PPO)).

Pilaantuneiden alueiden laajuus (pinta-ala m²) oli hiukan harvemmin esitetty erikseen. Laajuuden onkin yleensä tulkittu tarkoittavan lähinnä pilaantuneen maa-aineksen tilavuutta, jolla on suurempi merkitys ainakin jätehuollon kannalta. Alueen maantieteellisellä laajuudella voi kuitenkin olla merkitystä mm. ulkopuolisten kannalta (naapurikiinteistöt, alueen käyttäjät).

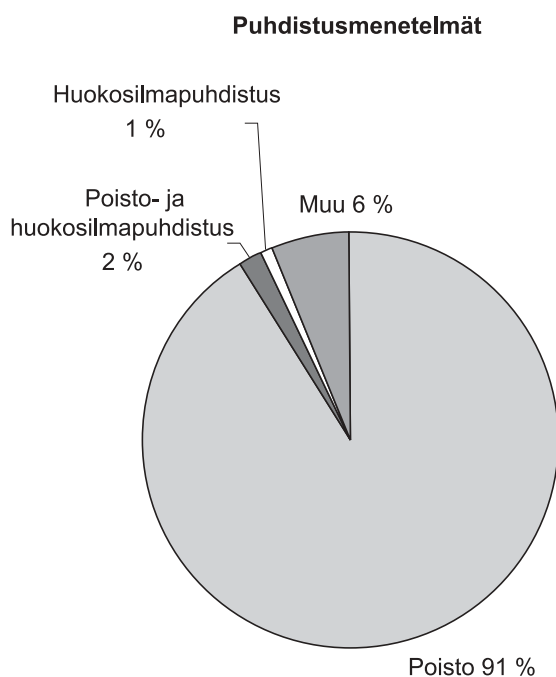
Haitta-ainepitoisuudet oli päätöksissä yleensä mainittu. Tosin pitoisuustietojen esittely oli hyvin eri tasoista. Myöskään kaikissa ilmoituksissa ei ollut tietoa pilaantumisen laajuudesta, eikä aina oltu tehty minkäänlaisia tutkimuksia tai pilaantumista ei oltu lainkaan edes havaittu (esim. 0700Y0131 (PKA) tai 0100Y0305 (UUS)). Lisätutkimuksia ja -selvityksiä vaadittiin määräyksissä vähän.

3.1.2 Hyväksyttävä puhdistusmenetelmä

Toinen ilmoitusmenettelyn edellytys (YSL 78.2 § 2 kohta) on, että puhdistamisessa tulee käyttää yleisesti käytössä olevaa ja hyväksyttävää menetelmää. Näiden kummankin vaatimuksen tulee täytyä yhtäaikaaisesti.

Yleisesti käytössä olevan menetelmän on tulkittu tarkoittavan erityisesti Suomessa tavallista menetelmää, jonka vaikutukset tunnetaan. Esimerkiksi koeluonteista menetelmää ei voida välttämättä pitää soveltuvana menetelmänä, vaikka se olisikin tavallisesti käytetty jossain muussa maassa (Tuomainen 2001 s. 168-169). Koeluonteinen menetelmä voidaan tosin hyväksyä myös YSL 10 luvun mukaisena (koeluonteisena) ilmoituksena (YSL 61 §).

Hyväksyttävällä menetelmällä viitataan menetelmään, jolla voidaan saavuttaa viranomaisen vaatima puhtaustaso (Tuomainen 2001 s. 168). Tässä tulee arvioiduksi myös, onko menetelmä juuri kyseiseen kohteeseen soveltuva. Lisäksi menetelmän

Kuva 3. Puhdistusmenetelmät.

hyväksyttävyyttä arvioitaessa tulee ottaa huomioon YSL:n yleiset periaatteet (YSL 4 §), kuten vaatimus parhaasta käyttökelpoisesta menetelmästä (BAT) (kts. kohta 2.5.2 tässä työssä).

Tutkimusaineiston päätösten mukaan selvästi yleisin pilaantuneen maan puhdistusmenetelmä on pilaantuneen massan poistaminen ja kuljetaminen muualle käsiteltäväksi (pääasiallinen menetelmä 93 %:ssa päätöksistä). Huokosilmapuhdistuksia käytetään jonkin verran öljyisten maiden puhdistuksessa joko päämenetelmänä tai lisämenetelmänä alueella sijaitsevien rakenteiden läheisyydessä olevien maa-ainesten puhdistuksessa. Muutamassa aineiston tapauksessa kuivattiin jätevesialtaan tai ojan pohjalietteitä, jotka kuivumisen jälkeen on joko poistettu tai eristetty paikalleen (esim. 0100Y0226 (UYK)). Muutamassa hankkeessa menetelmänä oli eristäminen paikalleen tai peittäminen suoja- tai tiivistyskerroksella (sadevesien läpäisevyys). Esimerkiksi päätöksissä 1900Y0275 (PIR), eristys ja 1900Y0275 (PIR) eristys rakenteiden läheisyydessä sekä puhdistusmenetelmänä pilaantuneen alueen peittäminen 0100Y0255 (vaadittu myös riskinarvio) (UYK) ja 0800Y0200 (LSU).

Käytännössä osa pilaantuneesta maasta saatetaan jättää kokonaan puhdistamatta, ns. natural attenuation -menetelmä (kts. kohta 2.2.3), jolloin puhdistamatta jättämisen riskit tulee arvioida. Myös tällaisten riskiarvioiden tulee olla hyväksyttäviä eli esimerkiksi standardisoituja ja selvitysten huolellisesti tehtyjä ja riittäviä (Ilmoitusopas ja Tuomainen 2001 s. 13. Kts. myös esim. tapaus 1100Y0236 (PPO)). Joissakin tapauksissa lopullinen puhdistaminen tapahtuu vasta myöhemmin, esimerkiksi vuokrasopimuksen päättymisen jälkeen, ja nyt puhdistetaan vain riskialueilta, kuten putkistojen ympäristöstä (Esim. 0100Y0180 (UYK)).

3.1.3 Muun ympäristön pilaantumisen kieltö

Ilmoitusmenettelyn soveltaminen edellyttää, ettei maaperän puhdistamisesta saa aiheutua ympäristön muuta pilaantumista. Tämä tarkoittaa, ettei puhdistaminen saa aiheuttaa YSL:n 3 §:ssä tarkoitettua ympäristön pilaantumista eli päästöjä ilmaan tai pohjaveteen eikä hajua tai melua siten, että pilaantumisen kynnyksilytty. Myöskään puhdistamisesta ei saa aiheutua lisää maaperän pilaantumista.

Ympäristön pilaantumista arvioitaessa tulisi kiinnittää huomiota erityisesti naapurikiinteistöille ja kolmannelle taholle mahdollisesti aiheutuviin haittoihin (HE 84/1999 s. 84). Jos puhdistamisesta aiheutuu edellämainittuja haittoja, johtaa tämä tarpeeseen kuulla haitankärsijöitä ja siten lupakynnyksen ylittymiseen (kts. YSL 28 § sekä ilmoitusmenettelyopas, myös Tuomainen 2001 s. 169).

Ympäristön muu pilaantuminen voi viitata puhdistuksen suorittamisen tai toteutuksen ajankohdan ympäristöhaittoihin, mutta myös tulevaisuudessa aiheutuva mahdollinen lisäpilaantuminen tulee huomioida mahdollisuuksien mukaan. Työn aikaiset melu- ja pölyhaitat kyetään yleensä arvioimaan, mutta tulisi arvioida myös mahdollisuus, että puhdistuksesta aiheutuu myöhemmin esimerkiksi nopeutunutta pohjaveden pilaantumista (Tuomainen 2001 s. 170).

Tutkimusaineiston päätöksissä ympäristön muuta pilaantumista arvioitiin vajaan puolesta tapauksista. Yleensä kyseessä oli työn aikaiset ympäristövaikutukset, kuten melu- ja pölyhaitat. Puhdistuksen jälkeisiä ympäristövaikutuksia arvioitiin lähinnä tilanteissa, joissa pilaantunut alue eristettiin tai jätettiin puhdistamatta, eli kun menetelmän hyväksyttävyyden kannaltakin on tärkeää miettiä pidemmän aikavälin vaikutuksia (kts. esim. 0100Y0255 (UYK)).

Kuva 4. Puhdistamisesta aiheutuvien muiden ympäristövaikutusten arviointi.

3.1.4 Ilmoitusmenettelyn käytön edellytysten hyväksyminen ja soveltaminen

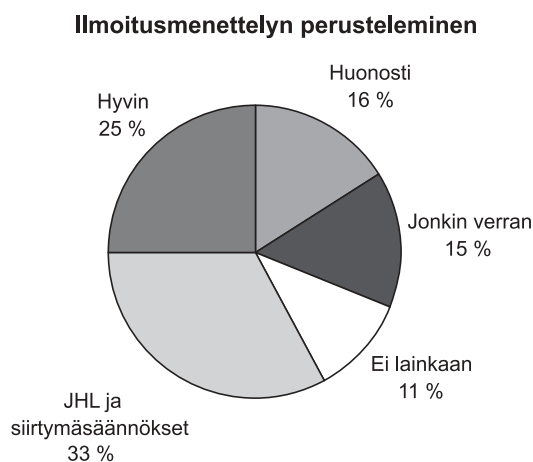
Ilmoitusmenettelyn kaikkien edellytysten tulee täytyä, jotta hanke voidaan käsitellä ilmoitusmenettelyssä. Ilmoitusmenettelyn edellytyksiä on käytännössä sovellettu niin, että kaikkien edellytysten ei ole tarvinnut selkeästi täytyä vielä ilmoituksen jättövaiheessa, vaan riittäisi että edellytykset täyttyvät viimeistään päätöstä ja sen perusteella annettuja määräyksiä noudattamalla. Yhtenä perusteluna tälle viranomaiset ovat käyttäneet sitä, ettei kynnystä kunnostuksen toteuttamista ilmoitusmenettelyssä voida pitää liian korkeana, koska se saattaisi aiheuttaa lain noudattamisen vastustamista ja kunnostusten toteuttamista ilman lupaa (laittomasti) tai minkäänlaista viranomaisen ohjausta. Tämä aiheuttaisi säännöksen tarkoituksen ja tavoitteen kääntymistä itseään vastaan.

Viranomaisen tulee todeta edellytysten olemassaolo ja perustella se ilmoituksen johdosta annettavassa päätöksessä. Tutkimusaineiston perusteella arvioiden ilmoitusmenettelyn perustelut olivat varsin epämääräisiä suurimmassa osassa päätöksistä.

Tutkimusaineiston päätöksistä yhteensä noin neljäsosassa oli perusteluissa viittaus kaikkiin pykälän edellytyksiin ja todettiin niiden täyttyminen. Viiden alueellisen ympäristökeskuksen osalta voidaan sanoa, että ilmoitusmenettely perustellaan pääosin riittävästi sitoen ne tosiasioihin.

Jonkin verran päätöksissä perusteltiin ilmoitusmenettelyn/kunnostuksen hyväksyminen ympäristöhaittojen kannalta, ja katsottiin se tärkeimmäksi kriteeriksi ilmoitusmenettelyn käytölle ja hyväksyttävyydelle. Lisäksi oli jonkin verran perusteltu sekä menetelmän että ympäristöhaittojen kannalta, mutta ei kuitenkaan riittävien selvitysten perusteella.

Kahdessa aluekeskuksessa kunnostussuunnitelma ja ilmoitusmenettely perusteltiin siirtymäsäännöksillä, ja hyväksyttiin ilmoitettu puhdistus jätehuoltolainsäädännön mukaisena (kts. sovelletut oikeusohjeet kohta 5.5 tässä työssä sekä siirtymäsäännökset kohta 2.2.3).

Kuva 5. Ilmoitusmenettelyn soveltuvuuden perustelu ilmoituspäätöksissä.

3.2 Puhdistamisesta ilmoittaminen

3.2.1 Ilmoituksen tekeminen ja tekijä

Pilaantuneen maan puhdistamista koskeva ilmoitus tehdään alueelliselle ympäristökeskukselle (YSL 78.2 §). Ilmoituksen voi tehdä vapaamuotoisesti, kunhan se sisältää YSA 24 ja 25 §:issä mainitut tiedot. Suomen ympäristökeskuksella on myös valmis lomakemalli, jonka käyttöä suositellaan asian käsittelyn helpottamiseksi ja nopeuttamiseksi (www.vyh.fi/ymp.suoj (viittauspäivä 20.10.2001)). Lisäksi lupaviranomaisilla on omia asiakirjamalleja tai kaavakkeita (näin mm. Helsingin kaupungin ympäristökeskuksella).

Ilmoitusvelvollinen on yleensä puhdistamisvastuussa oleva. Jos ilmoittaja ei ole puhdistamisvastuullinen, tulee tämä näkyä myös erittelynä (ilmoittajana esimerkiksi konsultti tai asianajaja). Periaatteessa ilmoituksen tekijä on vastuussa ilmoituspäätöksen määräysten noudattamisesta, joten jos konsultti tai muu edustaja on ilmoittajana, voidaan katsoa, että hän on myös vastuussa päätöksen noudattamisesta.

3.2.2 Ilmoituksen sisältö

Ilmoituksen tekemisestä säädetään ympäristönsuojeluasetuksen (169/2000) 24 ja 25 §:ssä. Ympäristönsuojeluasetuksen 24 §:ssä säädetään yleisesti siitä, mitä tietoja ilmoituksen tulee sisältää. Säännökset koskevat 78.2 § mukaisen ilmoituksen lisäksi YSL 60-62 §:n mukaisia tilapäisiä toimintoja, jotka voivat olla luonteeltaan hyvin erilaisia, joten säännös on muotoiltu joustavaksi (YSA perustelumuuksio 13.2.2000). YSA 25 §:ssä säädetään pilaantuneen maaperän YSL 78 §:n mukaiseen ilmoitukseen liittyvistä lisätiedoista.

YSA 24 §:n mukaan ilmoituksesta on käytävä ilmi:

- 1) ilmoittajan yksilöinti ja yhteystiedot;
- 2) toiminnan sijainti;
- 3) työn, toimenpiteen tai tapahtuman laatu, kesto ja laajuus;
- 4) arvioidut tiedot päästöistä;
- 5) suunnitellut ympäristönsuojelutoimet;
- 6) toiminnan eri vaikutukset ympäristöön.

Ilmoitukseen tulee liittää tiedot toimintaa koskevista luvista sekä viranomaisten antamista lausunnoista.

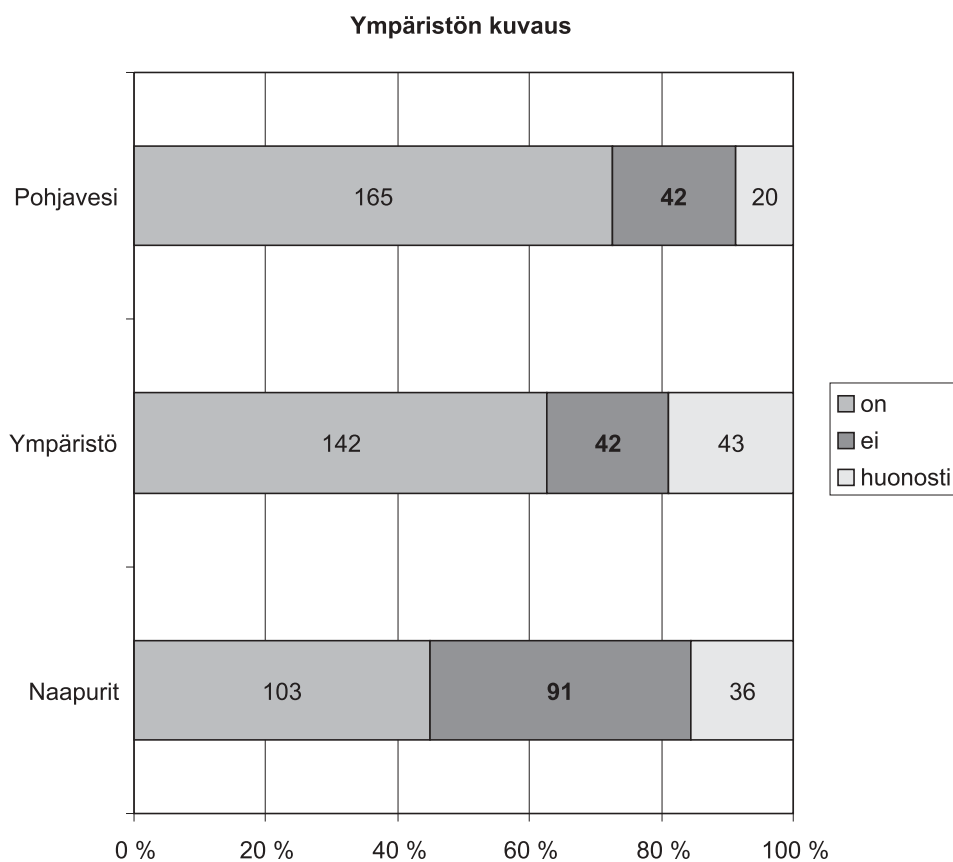
Sen lisäksi, mitä 24 §:ssä säädetään koskevaan ilmoitukseen on liitettävä:

- 1) tiedot kiinteistöstä, jolla pilaantunut maaperä sijaitsee, alueen suunnitellusta käyttötarkoituksesta sekä kiinteistön naapureista;
- 2) tiedot pilaantumisen aiheuttaneesta aineesta ja pilaantumisen aiheuttaneista tapahtumista;
- 3) yksityiskohtaiset tutkimustulokset maaperän ja pohjaveden pilaantuneisuuden selvittämisestä;
- 4) selvitys käytettävästä puhdistusmenetelmästä, jätteiden käsittelystä, selvitys puhdistustyön suorittamisesta ja työn valvonnasta;
- 5) kartta ja asemapiirros, joihin on merkitty asian käsittelyn kannalta merkitykselliset kohteet.

Puhdistamishankkeita koskeviin ilmoituksiin sovelletaan sekä YSA 24 § että 25 §:ä, vaikka nämä ovat osin päällekkäisiä. Erityisesti itse puhdistusta koskevat vaatimukset voidaan tarkentaa YSA 24 §:n mukaisesti, eli arvioida ainakin puhdistusajankohta, vaikutukset ympäristöön (itse puhdistustyö) ja niiden estäminen, arviot päästöistä sekä toiminnan kesto.

Ilmoituksessa on oltava perustiedot ilmoittajasta ja alueen sijainnista. Ilmoituksen tekijä on yksilöitävä nimeämällä henkilön tai yrityksen nimi ja mukana on oltava yhteystiedot. Puhdistettavasta kiinteistöstä on oltava sen paikantamiseen riittävät tiedot (Ilmoitusmenettelyopas), eli kiinteistön rekisterinnumero (tai tontin numero) ja käyntiosoitteen lisäksi, jos alue on selvästi eri kokoinen kuin puhdistettava alue, jolloin yksilöidään tarkemmin puhdistettava alue. Myös joitakin muita tietoja kiinteistöstä on yleensä tarpeen olla ilmoituksessa, kuten kiinteistön (entinen, nykyinen ja tuleva, tarpeen mukaan) omistajat ja haltijat (vuokralaiset) sekä kiinnitykset ja pantinhaltijat (kts. kohta 5.2 tutkimusaineiston sisältämistä tiedoista).

Ympäristön kuvaus eli puhdistettavan alueen naapurit ja mahdollisesti ainakin suunniteltu käyttö (kaava) on tarpeen mainita, jotta lupaviranomainen voi arvioida puhdistuksesta aiheutuvan häiriön merkittävyyden ja mahdollisen tiedottamis- tai kuulemistarpeen. Ainakin lähimmät herkät kohteet, kuten asuintalot sekä päiväkodit, koulut ja lasten leikkipaikat tulee olla tiedossa. Myös kiinteistön ympäristötiedot eli pohjavesitilanne ja maaperäolosuhteet ovat erityisesti riskinarvion kannalta tärkeitä tietoja.

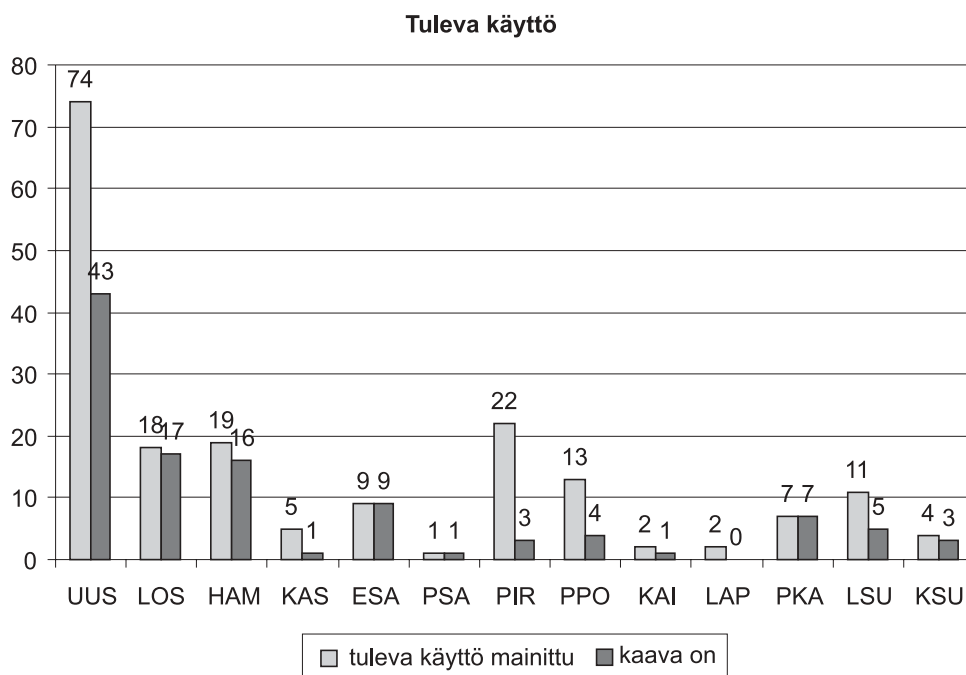

Kuva 6. Ympäristön kuvaus ilmoituspäätöksissä.

Tutkimusaineistossa naapurit ja ympäröivän maankäytön kuvaus ilmeivät yli puolessa päätöksistä. Kuitenkin noin 45 %:ssa päätöksistä ei ollut lainkaan kuvattu naapureita, jolloin on vaikea arvioida, onko naapurit mahdollisesti otettu huomioon päätöstä tehdessä. Huomioitavaa on myös se, että naapureiden kuvaus ei ole mitenkään järjestelmällistä, vaan kaikissa ympäristökeskuksissa esitetyn tiedon määrä vaihteli.

Maaperä- ja pohjavesiolosuhteita kuvailtiin yli puolessa päätöksistä. Tämä tarkoittaa, että näissä päätöksissä oli jotakin tietoja maaperän ominaisuuksista, kuten maa-aineskerrokset ja vedenläpäisevyys, sekä pohjavedestä, kuten sen korkeudesta ja kulkusuunnista. Näissäkin tiedoissa oli päätösten välillä huomattavia eroja. Ympäristökeskuksista noin puolessa maaperäolosuhteet mainittiin lähes säännönmukaisesti. Pohjavesi mainittiin 80 %:ssa aineiston päätöksistä. Pohjaveden merkitys yleiselle vesihuollolle (pohjaveden tärkeysluokka) oli mainittu 70 %:ssa kaikista päätöksistä. Aluekeskusten välillä oli kuitenkin eroja. Neljässä AYK:ssa oli kaikissa päätöksissä pohjavesiasiat. Yhden ympäristökeskuksen päätöksistä yli puolessa ei ollut lainkaan pohjavesitietoja. Hyviä esimerkkejä: KSU ja PSA (naapurit) ja LSU esim. 0800Y0265 (maaperäolosuhteet), hyvä esimerkki myös 0700Y0123 (PKA) ja 0800Y0455 (LSU) koko ympäristöstä.

Alueen tulevalla käytöllä on merkitystä erityisesti, kun harkitaan asetettavia puhdistustavoitteita. Esimerkiksi kaavatilanne ja alueen (nykyiset ja suunnitellut) käyttötarkoitukset on syytä mainita erityisesti asemakaava-alueella. Jos kaavassa tulevia käyttömahdollisuuksia on useita, tulee tarkemmin yksilöidä suunniteltu rakentaminen.

Kuva 7. Puhdistettavan alueen tulevan käytön kuvaus ilmoituspäätöksissä.

Tutkimusaineistossa suurimmassa osassa päätöksiä (80 %) tuleva suunniteltu käyttö oli mainittu, eli ilmoitettu tuleva käyttö tai ainakin kaavan mukainen käyttötarkoitus. Tiedoiksi tulevasta käytöstä tulkittiin riittävän myös tieto toiminnan jatkumisesta toistaiseksi tai ettei alueen tämänhetkistä käyttöä ole tarkoitus merkittävästi muuttaa. Muutamissa tapauksissa tulevasta käytöstä ei ollut tietoa, mutta puhdistamistavoitteena oli, ettei tulevaa käyttöä jouduttaisi rajoittamaan. Kaava mainittiin (eli kaavan mukainen käyttötarkoitus tai detaljikaavan puuttuminen tai haja-asutusalue) puolessa päätöksistä.

Ilmoituksessa on oltava riittävät taustatiedot pilaantumisen aiheuttaneesta toiminnasta antaa tietoa siitä, mitä haitta-aineita maaperässä mahdollisesti on ja missä määrin ja kuinka laajalle ne ovat levinneet sekä riskistä muille kiinteistölle tai pohjavedelle sekä vastuullisista tahoista. Yksityiskohtaiset tutkimustulokset pilaantumisen liitettävä ilmoitukseen. Tutkimuksia ja selvityksiä pilaantuneisuudesta on oltava jo senkin takia, jotta ilmoitusmenettelyn edellytykset saadaan täytettyä. Tutkimustulosten pohjalta voidaan arvioida pilaantumisen laajuus ja puhdistettava määrä. Tutkimustulosten tulisi olla riittävät, jotta pilaantuneen aineksen arvioitu määrä ei kasvaisi huomattavasti, erityisesti silloin, kun siitä voi aiheutua huomattavia vaikutuksia jätehuollon järjestämiselle. Tutkimusaineistossa pilaantumisen aiheuttaneet toiminnot ja aineet selviävät lähes kaikista päätöksistä. Osassa päätöksistä todettiin, ettei ilmoituksessa ollut niistä tietoa.

Ilmoituksen ehkä tärkein liite on puhdistuksen suorittamisesta esitettävä suunnitelma, josta selviää käytettävä puhdistusmenetelmä. Lisäksi tulee kuvata jätteiden käsittely, tarkoittaen ainakin poistettua maata ja myös mahdollisesti muuta maaperässä olevaa jätettä, kuten rakennusjätteitä, työn toteutus (mm. ajankohta, kesto, arvio työn ympäristövaikutuksista ja muut YSA 24 §:n vaatimukset, soveltuvin osin) ja työn valvonta (vastuuhenkilöt). Tällaisesta pilaantuneen maa-alueen kunnostuksen yleissuunnitelmasta on tehty myös malli SYKE:ssä (Alanko & Järvinen 2001).

Lopuksi hakemukseen on vielä liitettävä kartta ja asemapiirros, joilla voidaan tarkentaa yllämainittuja tietoja. Näihin tulee olla merkitty käsittelyn kannalta merkittävät kohteet, kuten tutkimuspisteet, puhdistettava alue, pilaantunut maa-alue sekä rakennukset.

Tutkimusaineiston päätöksissä kartta (tai kartat) olivat liitteenä yleensä tai joskus viidessä ympäristökeskuksessa. Seitsemän ympäristökeskuksen päätöksissä ei ollut lainkaan karttoja liitteenä. Kartat oli liitteenä 45 % eli alle puolessa kaikista aineiston päätöksistä.

3.2.3 Puhdistushankkeen aloittaminen

Hallituksen esityksessä YSL 78 §:n perusteluissa todetaan, että ilmoituksessa mainittu toiminta voidaan aloittaa heti ilmoituksen teon jälkeen (HE 84/1999 s. 84). YSA 25.2 §:n mukaan ilmoitus tulisi kuitenkin jättää 30 päivää ennen puhdistamisen kannalta olennaisen vaiheena aloittamista. Tätä määräaikaa perustellaan asetuksen perustelu-muistiossa tarpeelliseksi, jotta alueelliselle ympäristökeskukselle jää riittävästi aikaa ilmoituksen tarkistamiselle (YSA Perustelumuistio 13.2.2000). Olennaisella vaiheella viitataan keskeiseen kunnostuksen vaiheeseen, eli itse maaperän puhdistamisvaiheeseen, ei sitä ”valmistaviin vaiheisiin” kuten rakennelmien purkuun (Tuomainen 2001 s. 171).

Puhdistushanke voidaan aloittaa heti, kun määräaika on kulunut, eikä viranomaisen ilmoituksen johdosta antamaa päätöstä tarvitse odottaa (Ilmoitusmenettelyopas). Viranomainen voi kuitenkin tarvittaessa keskeyttää työt. Viranomainen voi myös antaa YSL:n 101.2 § mukaisen määräyksen, eli viranomainen voi määrätä 78 §:n mukai-

sen ilmoituksen johdosta tehdyn päätöksen olemaan voimassa muutoksenhausta huolimatta. Tämän voidaan tulkita tarkoittavan sitä, että puhdistuksen toteuttajan tulee noudattaa tätä päätöstä (kunnostusta toteuttaessaan). Säännöksen tarkoituksena on antaa viranomaiselle puuttua puhdistusmenettelyyn, vaikka ilmoittaja olisi tehnyt valituksen kyseisestä päätöksestä (Ilmoitusmenettelyopas).

Jos viranomainen on antanut ilmoituksen johdosta päätöksen ennen 30 päivän määräaikaa, työt voidaan aloittaa, ainakin jos se päätöksessä sallitaan eikä esimerkiksi valitusmenettelyistä olisi tarpeen odottaa päätöstä. Joskus pilaantunut alue kehoitetaan määräyksissä puhdistamaan viivytyksettä (esim. HAM päätökset).

Ilmoitusasian käsittely

4.1 Ilmoitusasian vireilletulosta

4.1.1 Vireilletulon ajankohta

Ilmoitusasia tulee vireille, kun ilmoitus on tehty oikealle viranomaiselle, riittävästi yksilöitynä ja säädetyn määräajan puitteissa. Asian vireilletulosta seuraa viranomaisen käsittelyvelvollisuus, joka tarkoittaa hakijan perustuslaillista oikeutta (PL 21 §) saada asiansa käsiteltyä asianmukaisesti ja ilman aiheetonta viivytystä (Kulla 2000 s. 80).

Ilmoitus katsotaan vastaanotetuksi, kun se on saapunut toimivaltaiselle viranomaiselle, ja tämä ajankohta on myös yleensä vireilletulohetki. Asia tulee vireille, kun se on jätetty viranomaiselle, jolloin ei ole merkitystä sillä, milloin viranomaisen tosiasiassa ryhtyy asiaa käsittelemään (Kulla 2000 s. 75). VPL 22 §:ssä oleva vireilletulo poikkeaa tästä yleisestä säännöstä, koska sillä ajankohdalla, jolloin ilmoitus on kirjattu saapuneeksi lupaviranomaiselle, ei ole merkitystä voimaannpanosäännöksen soveltamisessa, vaan todellisella käsittelyn aloittamisajankohdalla. (VPL 22 §).

Tutkimusaineiston päätöksistä (lähes) kaikissa oli vireilletulon päivämäärä mainittu. (Hyvä esim. 0700Y0123 (PKA)).

4.1.2 Ilmoituksen täydentäminen

Ilmoitus voi olla, ja käytännössä usein onkin, sisällöltään puutteellinen. Sisällöltään tai muodoltaan puutteellinen tai virheellinen vireillepano tai ilmoitus ei yleensä johda asian tutkimatta jättämiseen, koska hakijalla on HMenL 9 §:n mukaisesti yleensä oikeus täydentää puutteet (Kulla 2000 s. 74). Säännös korostaa hallintomenettelyn joustavuutta ja oikeussuojaa (Kulla 2000 s. 82).

Täydentämisen tarkoituksena on asiakirjassa olevan puutteen korjaaminen (HMenL 9 §). Viranomaisen on varattava asiakirjan toimittaneelle mahdollisuus poistaa siinä oleva puute. Tällainen puute voi olla esim. ilmoituksesta puuttuva tarpeellinen tai säännöksissä määrätty tieto, kuten karttaliite tai toteutusajankohta. Puute voi olla myös muodollinen, jolloin ilmoitusta ei ole esimerkiksi allekirjoitettu. Täydennys voidaan tehdä kirjallisesti tai viranomaisen voi harkintansa mukaan käyttää vapaamuotoisempaa menettelyä, kuten suullista täydentämistä. Ilmoitusta voi täydentää koko asian käsittelyn ajan. Täydentäminen ei pidennä vireillepanoaikaa (Ilmoitusmenettelyopas), eli ilmoitetun toiminnan voi edelleen aloittaa 30 päivän kuluttua ilmoituksesta, vaikka ilmoitus olisikin ollut joiltain osin puutteellinen.

Täydentäminen on viranomaisperiaatteen mukaisesti viranomaisen vastuulla. Viranomaisen tulee täydentämistilanteissa ottaa huomioon myös neuvontavelvollisuus ja yhdenvertaisuusperiaate. Asianosainen voi myös oma-aloitteisesti täydentää hakemustaan (HMenL 17 §). Täydentäminen kuuluu asianosaiselle, eli kustannusvastuu kuuluu täydennyksistä kuuluu ilmoittajalle. Täydentämismenettelyä ei ole velvollisuutta käyttää, jos täydentäminen olisi ilmeisen tarpeetonta tai jos puuttuva seikka voidaan nopeammin selvittää viranomaisen omin toimin.

Tutkimusaineiston päätöksissä ilmoituksen täydennykset mainittiin yleensä aina vireilletulopäivän yhteydessä (kts. esim. UUS), myös täydennysten ajankohta mainittiin. Yhteensä kuudessa ympäristökeskuksessa täydennyksiä ylipäätään mainittiin. Yhteensä päätösaineistosta täydennykset mainittiin 17 % prosentissa eli 40 päätöksessä.

4.1.3 Ilmoitusasian siirtäminen toimivaltaiselle viranomaiselle

Ilmoitus saatetaan toimittaa joskus väärälle viranomaiselle. Viranomaisen tulee tällöin viran puolesta siirtää ilmoitusasia toimivaltaiselle viranomaiselle (HMenL 8 §). Tämä kuitenkin edellyttää, että ilmoitus on jätetty väärälle viranomaiselle joko erehdyksessä tai tietämättömyydestä. Siirron tehnyt viranomainen ilmoittaa siirrosta viipymättä ilmoituksen tekijälle. Asian tutkimatta jättämisestä ei siirron yhteydessä tarvitse tehdä erillistä päätöstä, mutta siirrosta on ilmoitettava ilmoituksen tekijälle mielellään kirjallisena. Lisäksi siirto perusteluineen tulee merkitä lopulliseen päätökseen. Sen viranomaisen, jolle asia on siirretty, toimivalta tulisi myös olla selvä (Kulla 2000 s. 81). Siirrosta ei voi valittaa erikseen, mutta valittaja voi pääasian eli ilmoituspäätöksen johdosta valittaessaan vaatia tutkimaan myös viranomaisen toimivallan.

Tutkimusaineiston päätösten perusteella ei ilmoitusmenettelyn yhteydessä ole ollut yhtään asian siirtoa toimivaltaiselle viranomaiselle. Käytännössä tällainen voisi tulla kyseeseen lähinnä, jos puhdistettava alue on useamman aluekeskuksen alueella, tai nyt Helsingin ympäristölupaviranomaisen rajoitetun toimivallan vuoksi voisi olla tarpeen siirtää asia AYK:lle.

4.1.4 Asian vireilläolosta tiedottaminen

Asian vireilläolosta tiedottaminen ilmoittamalla on osa hallintoasian valmistelua (Kulla 2000 s. 113). Vireilläolosta tiedottamisesta säädelään HMenL 13 §:ssä. Viranomaisen on lähtökohtaisesti ilmoitettava asian vireilläolosta, mutta tähän on HMenL:ssa säädelty myös joitakin poikkeuksia (HMenL 13.3. §). Ilmoittaa ei tarvitse, jos ilmoittaminen vaarantaa ratkaisun tarkoituksen, aiheuttaa jotain muuta merkittävää haittaa tai on ilmeisen tarpeetonta. Ilmoitusmenettelyssä ei lähtökohtaisesti ole tarvetta tiedottamiseen, koska sillä ei tulisi olla sellaisia vaikutuksia, mistä syystä asian vireilläolosta tulisi erityisesti tiedottaa (ilmeisen tarpeetonta). Tiedottamisen tarvettakin voi kuitenkin ilmoitusmenettelyssäkin ilmetä (kts. myös seuraava kohta 4.3.1 kuuleminen).

Lähtökohtaisesti tiedottamisessa on kyse eri asiasta kuin esim. neuvonnassa, päätöksen tiedoksiantamisesta tai asianosaisten kuulemisesta, vaikka käytännössä nämä saattavat olla lähellä toisiaan (erityisesti kuuleminen). Tiedottaminen voi osana hallintomenettelyä olla toteutettu eri tavoin. Tiedottamiselle on tyypillistä, että viranomainen kertoo kansalaisille heitä koskevista hallintoasioista ja näin mahdollistetaan sekä kansalaisten mahdollisuus vaikuttaa päätöksentekoon ja vastavuoroisesti viranomainen saa helpommin asiasta tietoa (Kulla 2000 s. 112). Hallintomenettelylain 13 §:n mukaan asian vireilläolosta on ilmoitettava julkisesti, jos asian ratkaisulla voi olla huomattava vaikutus laajalla alueella tai lukuisten henkilöiden oloihin. YSL 78.2 §:n ilmoituksissa ei lähtökohtaisesti siis voi tulla kyseeseen HMenL 13 §, vaan jos tällaisia vaikutuksia puhdistuksella on, se tulee käsitellä lupa-asiana. Vireilläolosta on mahdollista ilmoittaa myös muulla tavoin kuin laissa tiedoksiannosta hallintoasioissa on säädetty. Ilmoituksessa on oltava maininta, mistä asiassa on kyse ja miten siitä voi pyytää tietoja sekä esittää kysymyksiä ja mielipiteitä (Ilmoitusmenettelyopas).

Asia on annettava kaikille asianosaisille tiedoksi erityistiedoksiannolla, jos asianosaisia on korkeintaan kymmenen. Erityistiedoksianto voi olla esim. tavallinen virkakirje, kirjattu kirje tai saantitodistusta vastaan annettava kirje (HTiedL 4 §). Viranomaisen harkittavaksi jää, milloin tavallinen kirje riittää, mutta koska sen on yleensä katsottu riittävän lupamenettelyssä, se riittänee lähtökohtaisesti myös ilmoitusasioissa. Jos asianosaisia on yli kymmenen tai asiassa voi olla tuntemattomia asianosaisia (mikä ei liene todennäköistä kunnostuksen tapahtuessa ilmoitusmenettelyssä), asia voidaan antaa tiedoksi yleistiedoksiannona (HTiedL 11 §). Käytännössä tämä yleensä tarkoittaa julkista kuulutusta viranomaisen ilmoitustaululla (HTiedL 11.2 §). Myös muunlaiset ilmoittamistavat (sanomalehti-ilmoitukset, talonyhtiöiden ilmoitustaulut jne.) viranomaisen ilmoitustaulun lisäksi ovat sallittuja, mutta eivät pakollisia (toisin kuin lupa-asiassa YSL 38 §).

Tutkimusaineistoon kuuluvien päätösten perusteella yleistä tiedoksiantoa ei yleensä sovelleta ilmoitusmenettelyssä. Kahdessa aineiston päätöksessä oli maininta, että asia oli esillä kunnan virallisella ilmoitustaululla (kts. esim. 0700Y0032 (PKA)). Lisäksi eräässä päätösaineiston tapauksessa oli puhdistettavan kiinteistön naapureita kuultu erityistiedoksiannolla, koska pilaantuminen oli saattanut levitä myös naapurikiinteistölle (0700Y0034 (PKA)).

4.2 Kuuleminen, lausunnot ja vastineet

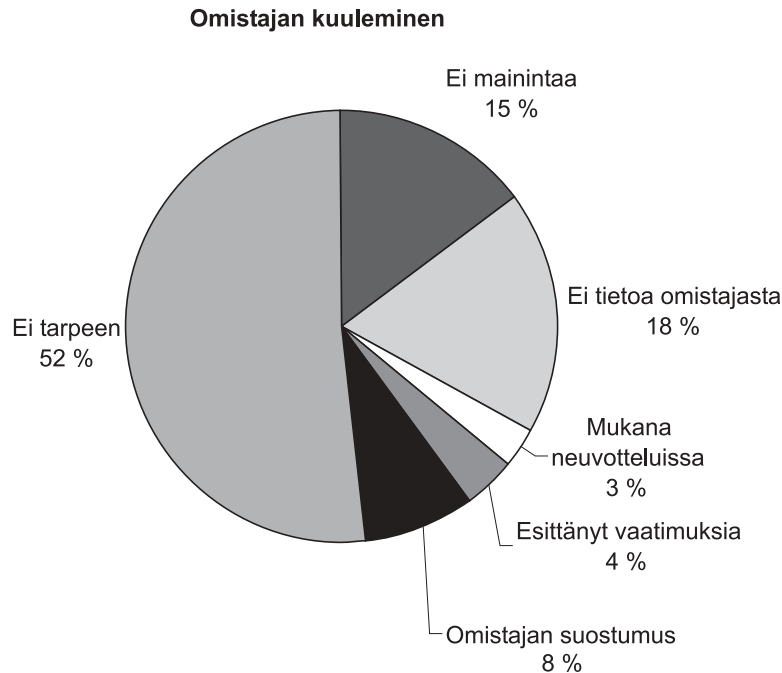
4.2.1 Kuuleminen

Sen tahon kuuleminen, jonka oikeuksiin tai velvollisuuksiin hallintopäätös vaikuttaa, on yleinen menettelyoikeudellinen oikeusperiaate, joka on voimassa, vaikka erityislainsäädännössä ei tästä olisi nimenomaista säännöstä (Kurvinen-Sippola 1989 s. 88). Asianosaisen oikeus tulla kuulluksi on yleinen oikeusperiaate, joka on yksilöity PL 21 §:ssä hyvän hallinnon takeeksi (Kulla 2000 s. 137). Kuulemisesta säädetään HMenL 15 §:ssä.

YSL:n 78.2 § mukaisen ilmoituksen käsittelyyn ei pääsääntöisesti sisälly kuulemismenettelyä. HMenL 15 § :ssä on mainittu edellytykset, jolloin asia voidaan ratkaista ilman kuulemista: 1) jos vaatimus tai hakemus jätetään tutkimatta, 2) jos vaatimus ei koske toista asianosaista 3) kuuleminen on muuten ilmeisen tarpeetonta. Ilmeisen tarpeettomalla tarkoitetaan sitä, että asia josta kuultaisiin, ei vaikuta ratkaisuun, tai että käsiteltävä asia on asianosaiselle merkityksetön (kts. KHO 24.11.1988 t. 4742). Myöskään kuuleminen ei ole tarpeen, jos kuulemisessa on kyse koulutukseen tai työhön ottamisesta tms., kuuleminen muuten vaarantaa päätöksen tarkoituksen toteutumisen tai jos ratkaisua ei voida lykätä, eli tapauksella on yleisen järjestyksen ja turvallisuuden vuoksi kiire. Ilmoitusmenettelyssä kuuleminen yleensä tarpeetonta, koska asialla yleensä pitäisi olla vaikutusta muiden oikeuksiin.

Asianosaisia voidaan kuitenkin joutua kuulemaan myös ilmoitusasiassa joissakin tilanteissa. Esimerkiksi pilaantuneen alueen haltijoiden, vuokralaisten tai omistajien kuuleminen voi olla tarpeen, jos ilmoittaja tai toteuttaja on eri taho kuin edellä mainittu. Kuuleminen voi olla tarpeen myös silloin, jos ilmoittajana on vain yksi taho, vaikka kyseessä on usean omistamasta kiinteistöstä. Myös naapureiden kuuleminen saattaa olla tarpeen siinä tapauksessa, että on syytä epäillä, että pilaantuminen on saattanut levitä heidän alueelleen. Näissä tilanteissa voidaan kuitenkin katsoa, ettei kyse ole YSL:ssä tarkoitettua ympäristöhaittaa kärsivän asianosaisen kuulemisesta. Jos puhdistamisesta voidaan katsoa aiheutuvan sellaista ympäristöhaittaa, siis esimerkiksi ympäristön muuta pilaantumista, voi kunnostukselle olla tarpeen hakea ympäristölupa (Tuomainen 2001, s. 169 ja 172).

Kuulemisen merkitys on siinä, että asianosainen tuntee ratkaisun kannalta merkitykselliset tosiasiat yleensä paremmin kuin päätöksentekijä, tai hän saattaa esittää sellaisia seikkoja, joista hakija on vaiennut tai ei tunne. Jos kuulemisen johdosta on esitetty vaatimuksia tai väitteitä, jotka voivat vaikuttaa ratkaisuun, ilmoituksen tekijä on vastaavasti kuultava. Kuulemisvelvollisuus on täytetty, kun asianosainen on saanut tilaisuuden esittää mielipiteensä. Kuulemisista tulee tehdä merkintä päätökseen. Myös kuulematta jättäminen tulisi todeta päätöksessä (kts. hyviä esimerkkejä esim. 0100Y0142 (UYK) ja naapureiden kuulemisesta esim. KSU ja KAI).

Kuva 8. Omistajan kuuleminen ilmoituspäätöksissä.

Tutkimusaineiston päätösten perusteella alueen omistajaa on tavalla tai toisella kuultu 14 % päätöksissä (33 tapausta). Näistä 9:ssä (27 %) oli omistaja esittänyt vaatimuksia. Vaatimukset olivat lähinnä puhtaustasosta tai muista toteuttamiseen liittyvistä seikoista esitettyjä vaatimuksia.

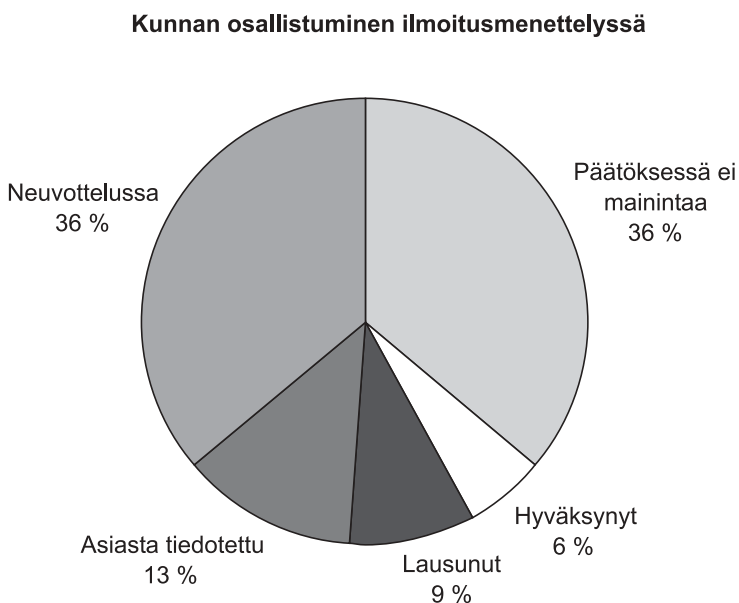
Puhdistussuunnitelman hyväksyi haltija/omistaja sellaisenaan 18 tapauksessa (yli puolet kaikista, joissa kuultiin omistajia tavalla tai toisella) ja omistaja oli mukana neuvotteluissa kuudessa tapauksessa (kts. omistajan kuuleminen tai lausunto esim. 0400Y0263 (KAS), 0500Y0039 (ESA) ja 0100Y0093 (UUS)). Omistajan kuuleminen ei ollut tarpeen 53 %:ssa tapauksista, lähinnä siis siksi, että hakija oli sama kuin omistaja tai omistajan edustajana. Päätöksistä 34 eli noin 18 % omistaja oli eri kuin hakija, mutta omistajan valtuutusta tai mielipiteistä ei ollut mainintaa. Myöskään 18 % päätöksistä ei selvinnyt puhdistettavan kiinteistön omistaja lainkaan. Päätösaineistossa oli myös muutamassa mainittu naapureiden kuulemisesta, kuten esim. 1900Y0352 (PIR), jossa naapureilta oli tiedusteltu, olisiko heillä huomautettavaa kunnostusasiasta. Yhdessä päätöksissä (1900Y0275 PIR) naapurit esittivät myös vaatimuksia (mm. selvittää mahdollinen pilaantumisen leviäminen heidän kiinteistölleen).

4.2.2 Lausunnot ja muut lisäselvitykset

Puhdistamisilmoituksen osalta ei ole menettelysäännöksissä säännöksiä lausuntojen pyytämisestä, lausunnot mainitaan ainoastaan päätöksen sisällössä (YSA 27 §). Ilmoitusmenettelyn yleensä tiukka aikataulu ja menettelyn tarkoituksellinen keveys eivät yleensä mahdollista laajaa lausuntomenettelyä. Asian selvittämiseksi voi kuitenkin olla tarpeen pyytää lausuntoja esimerkiksi kunnan viranomaisilta. Ainakin kunnan ympäristöviranomaiseen tulisi olla yhteydessä ja varata sille mahdollisuus lausunnon antamiseen. Myös muut kunnan viranomaiset tai esimerkiksi museovirasto tai tutkimuslaitos voivat tarvittaessa olla lausunnon antajia.

Lausunnon ja muun selvityksen pyytämisestä säädetään HMenL 12 §:ssä. Hallinnon sisäisten selvitys- ja lausuntopyyntöjen lisäksi lainkohta koskee asianosaisilta ja muilta yksityisiltä pyydettäviä lausuntoja (Kulla 2000 s. 127). Pykälän mukaan viranomaisen tulee harkita selvityksen todellinen tarve ja yksilöitävä, mistä asioista tai seikoista selvitystä pyydetään sekä asetettava selvityksen antamiselle määräaika. Asianosaisella on myös oikeus esittää pyydetty selvitys suullisesti ja viranomaisen velvollisuus on kirjata esitetyt asiat (Mäenpää, O. 2000 s. 303).

Hankitut lausunnot tulee mainita päätöksessä (YSA 27 §). Myös suullinen lausunto kirjataan päätökseen. Samoin lausunnon pyytämättä jättäminen on syytä mainita päätöksessä (Ilmoitusmenettelyopas).

Kuva 9. Kunnan osallistuminen ilmoituspäätöksissä.

Tutkimusaineiston päätöksissä lausunnot mainittiin säännönmukaisesti kolmen aluekeskuksen päätöksissä. Kunnille on varattu mahdollisuus antaa lausunto tai lausua mielipide tavalla tai toisella useimmissa päätöksissä. Käytännössä kunnan ympäristöviranomaisen osallistuu asian käsittelyyn ja puhdistuksen toteutuksen valvontaan lähes aina. Kunta osallistui usein tarkastuksiin ja neuvotteluihin (84 päätöstä) ja kunnan viranomaisen kanssa neuvoteltiin. Päätösaineiston mukaan noin 22 tapauksista kunta on antanut lausunnon ja 6 %:ssa (13) kunta on lausunut hyväksyvänsä ilmoituksen.

Kunta on usein mukana asian käsittelyssä myös omistajana tai haltijana, jolloin kuntaa edustaa yleensä tekninen toimi tai kiinteistövirasto. Vaikka ympäristölautakunnan tehtäviä hoitava viranomaisena on se, jolta yleensä pyydetään lausuntoa, myös esimerkiksi rakennuslupaviranomaisena, terveys- ja työsuojeluviranomaisena ovat olleet mukana käsittelyn jossain vaiheessa, kuten neuvotteluissa tai lausunnon antajina. Kuntatasoa on edustanut myös kuntayhtymän ympäristölautakunnan tehtäviä hoitava toimielin, esimerkiksi ympäristö- tai terveydenhuollon kuntayhtymä.

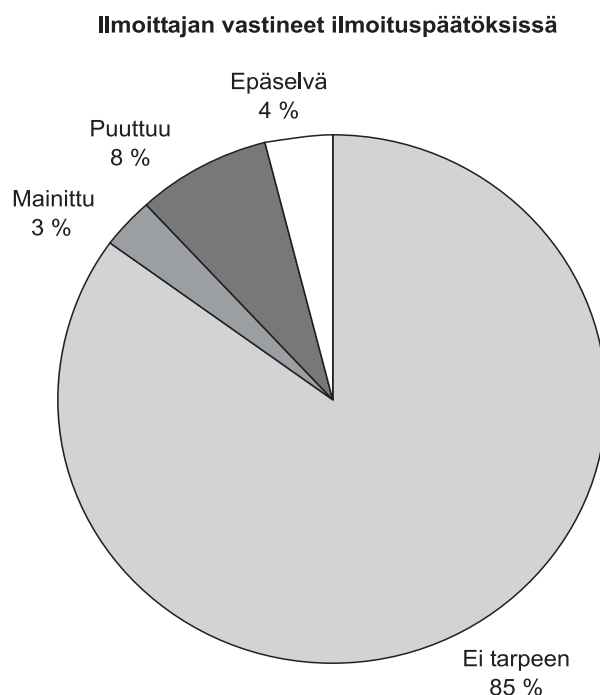
Käytännössä muiden kuin kuntien lausunnot ovat harvinaisia puhdistamista koskevassa ilmoitusmenettelyssä. Muutamassa tapauksessa kuitenkin joku muu taho kuin kunta oli antanut lausunnon. Näitä tahoja ovat olleet mm. museovirasto ja VTT. Myös jätteen vastaanottajan kuulemisesta oli maininta parissa aineiston päätöksessä (kts. esim. 0295Y0165 (LOS)).

4.2.3 Vastineet

Jos kuulemisen johdosta on esitetty vaatimuksia tai väitteitä, jotka voivat vaikuttaa ratkaisuun, hakijaa on vastaavasti kuultava (Kurvinen-Sippola 1989 s. 89). Asian viireille panneelle asianosaiselle on yleensä varattava mahdollisuus tulla viimeisenä kuulukseksi saaduista selvityksistä (Kulla 2000 s. 148), joten ilmoittajan tulee voida lausua kaikesta asiassa esitetystä ennen päätöstä.

Jos ilmoituksen johdosta on annettu lausuntoja tai muita selvityksiä, tulee ilmoittajalle varata mahdollisuus lausua annetusta lausunnon tai lisäselvityksestä, joita ilmoittaja ei ole itse antanut. Ilmoittajan kuuleminen tapahtuu kuten HMenL 15 §:ssä säädetään. Vastineesta tehdään myös merkintä päätökseen.

Vastineita ei ole tarpeen selostaa päätöksessä, jos vastinetta ei ole ollut tarpeen pyytää, eli lausuntoja tai muistutuksia tai yksilöityjä vaatimuksia ei ilmoitetun suunnitelman johdosta ole esitetty. Mutta jos lausuntoja tai muistutuksia on annettu, tulee päätöksessä näkyä vähintään arvio vastineen tarpeellisuudesta tai tarpeettomuudesta. Jos lausunnossa mainitut seikat eivät ole päätöksen kannalta merkityksellisiä eivätkä vaikuta päätöksen lopputulokseen, tulisi vastineen kohdalla todeta, ettei sen pyytäminen ollut ratkaisun kannalta tarpeen.

Kuva 10. Ilmoittajan vastineet ilmoituspäätöksissä.

Tutkimusaineiston päätöksissä vastineet mainittiin (siis joko todettu, ettei tarpeen pyytää, vastine pyydetty tai vastine annettu) vain kolmen ympäristökeskuksen päätöksessä ja yhteensä kahdeksassa tapauksessa (katso esimerkkeinä vastineesta 0500Y0060 (ESA), 0800Y0181 (LSU)). Vastine olisi pitänyt olla (eli omistaja tai joku muu vaatinut jotain, kunta tai joku muu antanut lausunnon), mutta puuttui 8 %:ssa (19 päätöstä). Suurimmassa osassa päätöksistä ei vastine ollut tarpeen, mutta ei myöskään mainittu. Epäselviä tapauksia, eli tapauksia, joissa on tulkinnanvaraista, olisiko vastine tarpeen vai ei, oli 10 eli 4,3 % kaikista aineiston päätöksistä.

4.3 Tarkastukset ja neuvottelut

Tarkastus (YSA 29 §) tai muu katselmus puhdistushankkeen kohteena olevalla alueella ei ole pakollinen tai välttämätön 78.2 §:n mukaisessa ilmoituksen käsittelyssä. Tarkastukseen tai katselmuksen tekemiseen ei ole mitään nimenomaisia edellytyksiä, vaan viranomaisen voi tehdä katselmuksen, jos se on tarpeen. Katselmus on viranomaisen omaan havaintoon perustuva todistelu, jossa viranomaisen tutustuu asian kohteena olevaan katselmuksobjektiin (eli puhdistettavaan alueeseen). Asianosaiselle on varattava tilaisuus olla mukana katselmuksessa (Kulla 2000 s. 134).

Käytännössä tarkastus tai epävirallisempi ”tutustuminen” puhdistettavaan alueeseen on tavallista mm. lisäselvitysten saamiseksi ja valvonnallisista syistä. Tutustuminen puhdistamisalueeseen auttaa hahmottamaan alueen, sen laajuuden ja sijainnin sekä naapuriston ja muut mahdollisesti häiriintyvät, erityisen herkat kohteet. Tutustumisesta ei tarvitse ilmoittaa etukäteen, mutta yleensä siitä ilmoitetaan puhdistushankkeesta vastuulliselle taholle ja samalla voidaan käydä neuvotteluita tai pyytää lisäselvityksiä.

Virallisesta YSA 29 §:n mukaisesta tarkastuksesta tehdään pöytäkirja, jonka allekirjoittaa vain tarkastuksen tehnyt viranomaisen, joka vastaa yksin myös asiankirjan sisällöstä. Tarkastuksesta ja pöytäkirjasta tulee mainita päätöksessä. Hakijalla tulee myös varata mahdollisuus kommentoida tarkastusta. Käytännössä jos tarkastuksessa tai tutustumisessa ilmenee seikkoja, jotka voivat vaikuttaa ilmoituksen käsittelyyn, annettavaan päätökseen tai jopa ilmoitetun toiminnan kieltämiseen, tarkastuksesta tulisi tehdä pöytäkirja tai muu vastaava muistio.

Neuvotteluja lupaviranomaisen kanssa olisi hyvä käydä jo ennen ilmoituksen jättämistä viranomaiselle, jotta varmistetaan ilmoitusmenettelyn käytön sallittavuus (Ilmoitusmenettelyopas). Myös ilmoitusmenettelyn käsittelyvaiheessa voidaan puhdistamishankkeen toteutuksesta neuvotella. Osallisina neuvotteluissa voivat olla esimerkiksi hakija, lupaviranomaisen, asiantuntija (konsultti), maanomistaja(t) ja/tai haltija(t), urakoitsija tai kunta. Usein neuvotteluissa voidaan hankkia myös tarvittavat lausunnot ja suostumukset, tällöin neuvottelusta on syytä tehdä muistio. Käytännössä neuvotteluita käydään joskus myös tarkastuksen yhteydessä puhdistettavalla kiinteistöllä.

Taulukko1. Tarkastukset ja neuvottelut.

	AVK yksin	kunta	hakija	haltija/ omistaja	muu	Yhteensä
Tarkastukset	41	45	27	5	6	124
Neuvottelut		20	27	8	11	66

Tutkimusaineiston päätösten mukaan puhdistamishankkeen kohteeseen tutustuttiin ja neuvotteluita käytiin 55 %:ssa hankkeista (130 päätöstä). Tarkastuksia tehtiin 124 hankkeessa eli 53 %:ssa. Tarkastuksista kunta oli mukana 36 % :ssa, hakija 25 % :ssa, omistaja 4 % ja konsultti 5 %:ssa. Lupa-

viranomainen oli mukana kaikissa tarkastuksissa. Maininta tarkastuksessa mukana olleista puuttui 10 tapauksessa, oletettavasti tarkastukset tällöin teki lupaviranomainen yksin. Päätösaineistosta noin 30 % mainittiin, että neuvotteluita oli käyty. Noin puolet näistä oli neuvotteluja kunnan kanssa kahdestaan. Kunta oli lisäksi 61 %:ssa neuvotteluista. Hakija oli mukana 32 %:ssa ja omistaja 11 %:ssa. Muita neuvotteluihin osallistuneita olivat lähinnä konsultti hakijan edustajana toimivana tai kunnostuksen toteuttajana 10 neuvottelussa. Yhdessä neuvottelussa mainittiin mukana olleen lisäksi myös rakentaja, rakennuttaja ja suunnittelija (kts. 1900Y0172 (PIR)). Muistio tarkastuksesta tai neuvottelusta mainittiin kolmessa päätöksessä (kahden aluekeskuksen päätöksiä), joista kahdessa todettiin, ettei kirjallista muistiota katsottu tarpeelliseksi tehdä.

4.4 Käsittelyaika

Eräs ilmoitusmenettelyyn liittyvä joustavuusominaisuus lupaan nähden on, että ilmoitetun työn voi aloittaa mahdollisen määräajan jälkeen ennen viranomaisen lainvoimaista päätöstä. Pilaantuneen maan puhdistamisen kannalta olennaista vaihetta ei voi aloittaa ennen kuin ilmoituksen jätöstä on kulunut 30 päivää (YSA 25 §).

Koska YSA 26 § ei sovellu 78.2 § mukaiseen ilmoitukseen, viranomaisia ei sido, toisin kuin 10 luvun ilmoituksia käsitellessä, vaatimus tarkastaa ilmoitus viivytyksetä. Ilmoituksen käsittelyajalla muodostuu kuitenkin epäsuora määräaika ilmoituksen jätön ja kunnostuksen aloituksen välisen ajan kautta, eli päätös tulisi pyrkiä antamaan 30 päivässä. Tämän määräajan ei myöskään voi katsoa pitenevän, vaikka ilmoitus olisi ollut puutteellinen ja sitä olisi jouduttu täydentämään, vaan kunnostuksen voi periaatteessa aloittaa edelleen 30 päivän kuluttua alkuperäisestä ilmoituksesta. Lisäksi yleisiin hallintomenettelyn periaatteisiin sisältyy kansalaisen oikeus saada asiansa käsiteltyä viivytyksetä.

Taulukko 2. Ilmoituksen käsittelyajat.

AYK	Päivät Keskiarvo	Päivät Mediaani	Poikkeama Keskiarvosta
ESA	38	24	-16
HAM	40	40	-14
KAI	167	178	114
KAS	48	42	-6
KSU	122	109	69
LAP	18	18	-36
LOS	76	83	22
LSU	46	29	-8
PIR	28	19	-26
PKA	11	13	-43
PPO	21	24	-33
PSA	27	27	-27
UUS	70	48	16
Kaikki yhteensä	54		

Tutkimusaineiston perusteella ilmoituspäätöksen keskimääräinen käsittelyaika on vajaa kaksi kuukautta (54 päivää) eli päiviä ilmoituksen viireiltulon ja päätöspäivämäärän välillä. Yli puolessa alueellisista ympäristökeskuksista kuitenkin päästiin keskimäärin alle 30 päivän käsittelyajan (mediaani alle 30 päivää). Käsittelyajan pituuden ei voida sanoa kor-

reloivan päätösten määrään, eikä aina päätöksen sisältämään tietomäärään. Näitä päätösten perusteella saatuja tietoja kuitenkin vääristävät monet seikat. Yleisesti päätöksiä ympäristökeskuksissa käsitellään saapumisjärjestyksessä, mutta pyrittäessä joustavaan toimintaan myös puhdistuksen toteutusajankohta ja muut seikat voivat vaikuttaa käsittelyjärjestykseen. Osassa tutkimusaineistoa ilmoituspäätös oli annettu vasta kunnostuksen alkamisen jälkeen tai jopa vasta puhdistuksen jälkeen. Työtunneissa ratkaisuaajan keskiarvo on noin 15 tuntia. Myös keskimääräinen päätös tehdään noin 15 tunnissa (mediaani). Tämä siis on noin kaksi täyttä työpäivää. Tämän alle pääsee viisi ympäristökeskusta. Tunneissa vähiten laskuttavan AYK:n päätökset ovat useimmiten myös suppeimpia. Toisinpäin ei ero ole yhtä selkeä. Toki myös erilaisten tapausten määrä vaikuttaa päätösten ratkaisuaikaan, kuten myös se, kuinka hyvin ilmoittajalta on saatu tietoja heti ilmoituksessa ja myöhemmin ja kuinka paljon viranomaisen on joutunut tekemään työtä hankkiakseen tarvittavat tiedot. Näistä tiedoista on kohtuullista laskuttaa hakijaa (Tunneista ja hinnoittelusta käytännössä kts. kohta Päätösten maksullisuus tässä työssä).

5

Ilmoituksen johdosta tehtävä päätös

5.1 Hallintopäätöstä koskevat vaatimukset

5.1.1 Hallintopäätöksen sisältö

Hallintolupapäätöksen tärkeimmät osat ovat varsinainen päätös sekä päätökseen liittyvät erilaiset lupamääräykset. Varsinainen päätös sisältää vain tiedon siitä, voidaan-ko lupa myöntää tai ilmoitettu toiminta hyväksyä. Lupaehdot ovat varsinaiseen päätökseen asiallisesti liittyviä veloitteita, rajoittavia, sallivia tai kieltäviä lisämääreitä, joita ilmeikään päätös olisi ainakin muodollisesti toteuttamiskelpoinen. Aina ei tosin ole helppo erotella, mitkä kuuluvat varsinaisen päätöksen määrittelyyn ja mitkä ovat lupaehtoja ja määräyksiä.

Lupapäätös sisältää kannanoton siitä, voidaan-ko ilmoituksen mukainen toiminta ylipäätään hyväksyä ja minkälaisena se sallitaan. Lupamääräykset tarkentavat, millä edellytyksillä lupa hankkeelle voidaan myöntää. Erikseen myöhemmin annetut määräykset eivät ole varsinaisia lupamääräyksiä, sen sijaan eri asia on, jos päätöstä muutetaan myöhemmin (Mäenpää, O 1992 s. 208).

5.1.2 Hallintopäätöksen perusrakenne

Hallintopäätöksen perinteelliset rakenneosat ovat otsikko, kertoelma eli resiitti (hakemusosa) ja päätöslauselma. Päätöslauselma on näistä keskeisin, koska se ilmaisee viranomaisen kannanoton ilmoituksessa tarkoitettuun hankkeeseen (Kulla 2000 s. 157).

Otsikossa tulee olla tarpeelliset tunnistetiedot eli päätöksen antava viranomainen, asian laatu (hakemus, valitus, ilmoituksen johdosta tehtävä päätös) sekä asiaryhmä (kunnallis, rakennus, verotus, ympäristö), diaari- eli taltion numero sekä päiväys (kts. Kurvinen-Sippola 1989 s. 141, sekä Kulla 2000 s. 157). Lisäksi otsikossa voi olla joissain tapauksissa mainittu asianosaiset, jotka yleensä mainitaan kuitenkin kertoelmaosassa.

Kertoelmaosuuden tarkoituksena on kertoa asia, jonka ratkaisemisesta tai ratkaisematta jättämisestä on kyse (Kurvinen 1989 s. 142). Kertoelma eli resiitti sisältää selostuksen ratkaistavana olevasta asiasta sekä prosessin vaiheista siltä osin kuin niillä on asiassa merkitystä (Kulla 2000 s. 157). Käytännössä kertoelma on tavallisesti suppea ja usein väliotsikoilla kevennetty. Kertoelman tulisi olla lyhyt ja tiivis yhteenveto asian kulusta.

Kertoelman alkuun kuuluvat tiedot asianosaisista, kuten hakija ja vastapuolet (Kurvinen-Sippola 1989 s. 144 (mitä tietoja asianosaisesta kerrottava)). Sitten selostetaan tietoja ja asiaan vaikuttavia tapahtumia oikeussuhteista, johon hallintopäätös kohdistuu, välitoimet, katselmuksel, lausunnot ja muu olennainen, jotta oikeudellinen olotila tulee täysin kuvatuksi, mutta mitään asiaan kuulumatonta ei kerrota (OK 24: 3 §). Lopuksi kertoelmaosassa selostetaan vaatimukset, jotka hallintopäätöksellä olisi ratkaistava eli täsmällinen selostus vaatimuksen sisällöstä ja perusteista. Puhdistamista koskevassa ilmoituksessa tätä vastaa lähinnä kunnostussuunnitelma. Hakijan esittämä vaatimus määrittelee sen, mikä kysymys ja missä laajuudessaan se on tullut viranomaisessa vi-

reille. Tämän perusteella selvitetään myös, onko asia viranomaisen toimivaltaan kuuluva. Vaatimuksen kuvaus on tärkein osa kertoelmaa ja päätöksen lopputuloksen jälkeen tärkein yksityiskohta. Myös menettelyoikeudelliset vaatimukset, jotka tulee ratkaistavaksi päätöslauselmassa on syytä merkitä kertoelmassa näkyviin. Kun päätös kokoonpannaan edellä kuvatulla tavalla, syntyy todellinen keskustelu viranomaisen ja asianosaisten välillä, eikä jää epäselväksi, miten esitetyt selvitykset on otettu huomioon (Kurvinen-Sippola 1989 s. 145). Kertoelma jaotellaan selvyyden vuoksi väliotsikoilla, jotka muodostava kiinteän ”kaavan”, jota noudattaen päätös on helppo koota ja joka on lomakkeenomaisena kätevä myös asian valmisteltaessa ja päätösehdotuksen laadinnassa (Kurvinen-Sippola 1989 s. 142).

Päätöslauselma on viranomaisen perustellun ratkaisun sisältävä kannanotto asiassa. Päätöslauselmassa on kolme osaa. Tosiasiaperusteluna ovat ne tosiseikat, joihin perustuen vaatimus joko hyväksytään tai hylätään. Oikeusperusteluna viitataan ratkaisun perusteena oleviin säännöksiin. Varsinainen kannanotto eli ratkaisu koostuu perusteluista tehdyistä johtopäätöksistä ja itse lopputuloksesta (Kulla 2000 s. 157).

Lisäksi päätöksessä tulee olla päätöksen tehneiden allekirjoitukset sekä valitusosoitus. Päätöksessä tulisi olla maininta kaikista kirjallisista asiakirjoista ja muista seikoista, joiden perusteella päätös on tehty. Päätöksen havainnollisuutta ja selkeyttä sekä tiedon välittymistä edistää se, että kappalejako on johdonmukainen ja päätöksessä on tarpeellinen määrä väliotsikoita ja numerointia. Päätöksen tulee lisäksi olla kielellisesti selkeä ja ymmärrettävä.

Tutkimusaineistona olleet päätökset ovat rakenteeltaan yleisten hallintopäätösten mukaisia ja kieleltään selkeitä. Otsikko ja päätöslauselma löytyy kaikista. Päätösten rakenteet poikkesivat jonkin verran toisistaan, jopa alueellisten ympäristökeskusten sisällä eri esittelijöiden välillä. Jonkin verran päätöksissä näkyy kehitystä vuoden kuluessa. Mutta selvästi päätöksen rakenne ja tietomäärä riippuu myös päätöksen esittelijästä. Päätösten informatiivisuus vaihtelee huomattavasti.

5.2 Ympäristönsuojelulain mukainen ilmoituspäätös

Ympäristönsuojelulaissa on säännökset ympäristölupapäätöksestä (52-54 §). Sen sijaan ilmoituspäätöksestä ei ole laissa yksityiskohtaisia säännöksiä. YSL:ssä todetaan, että alueellinen ympäristökeskus antaa ilmoituksen johdosta päätöksen, jossa voidaan antaa tarvittavia määräyksiä toiminnan järjestämisestä ja valvonnasta (YSL 78.3 §). Ilmoituspäätös vastaisi YSL 64 §:n mukaista ilmoituspäätöstä (HE 84/1999 s. 84). Tämä ei kuitenkaan tarkoita, että YSL 64 § koskisi velvoittavasti pilaantuneen maan puhdistamista koskevia 78.2 § mukaisia ilmoituksia.

Ilmoituksen johdosta annettava päätös voi olla myös kielteinen, jolloin annetaan ilmoituksen johdosta määräys, jossa ilmoitettu toiminta kielletään. Jos ilmoituksen tekijä ei täydennä hakemustaan vaaditulla tavalla, ilmoitus voidaan jättää myös tutkimatta (HE 84/1999 s. 78).

Ilmoituspäätöksen sisällöstä säädetään tarkemmin YSA 27 §:ssä. Asetuksessa päätöksiä koskevat vaatimukset ovat jaoteltu asiaryhmittäin, jotka on jätetty eri ilmoitustyyppien mukaan joustaviksi (YSA perustelumuihistio 13.2.2000). Ilmoituksen johdosta annettavassa päätöksessä tulee käydä ilmi ainakin seuraavat seikat:

- 1) Ilmoittajan nimi ja toiminnan tai tapahtuman sijainti,
- 2) Toiminnan kuvaus ja ilmoitetut ympäristönsuojelutoimet,
- 3) Toiminnan ympäristövaikutusten arviointi ja selvitykset ympäristöhaitoista,
- 4) Lausunnot ja mahdollisten asianosaisten kuuleminen sekä

- 5) Annetut mahdolliset määräykset tai toimintaa koskeva kielto ja niiden perustelut ja sovelletut oikeusohjeet.

Päätökseen on liitettävä valitusosoitus.

Ilmoittajan nimen lisäksi päätöksessä on syytä mainita myös hänen yhteystietonsa. Myös päätöksestä tulee selvittää selkeästi puhdistettavan alueen sijainti, kuten osoite ja kiinteistön rekisterinumero sekä tarkempi kuvaus tarvittaessa. Kartan, johon on merkitty ainakin puhdistettavan alueen sijainti (esimerkiksi ilmoituksen liitteenä vaadittu kartta), liittämistä päätökseen voidaan pitää osana toiminnan sijainnin kuvausta.

Tutkimusaineiston päätöksissä ilmoittajan yksilöinti eli nimi ja yhteystiedot olivat lähes kaikissa. Vaihtelua oli lähinnä siinä, oliko päätöksessä tarkennettu hankkeesta vastaava henkilö. Ilmoittajana oli joskus ainoastaan konsultti. Myös puhdistettavan alueen sijaintitiedot selviävät päätöksistä hyvin. Tarkempia kiinteistön yksilöintitietoja, kuten kiinteistön rekisterinumero tai tontin numero, puuttui noin kymmenesosasta päätöksistä. Kiinteistön omistajista tai haltijoista ei aina ole riittävästi tietoja, omistaja selviää noin 70 % päätöksistä. Jonkin verran kiinteistötietoja esiteltäessä käytetään myös haltija-ilmaisua, mutta omistaja ja haltija on syytä erotella selkeästi toisistaan päätöksessä, koska jos nämä ovat eri tahoja, niiden kuulemisen arvioiminen on tärkeää. Joissakin tapauksissa omistajasta oli mainittu vain, että kyseessä yksityinen taho. Hyviä ovat esimerkiksi LOS, HAM ja ESA, joissa omistaja oli selkeästi merkitty kiinteistötietojen kanssa.

Toiminnan kuvaukseen ja ympäristönsuojelutoimiin liittyy erilaisia tietoja, mutta päätöksessä on syytä selostaa ainakin pääosin puhdistamisen toteuttaminen ja siihen liittyvät taustatiedot. Käytännössä tämä on tarkoittanut yleensä ilmoituksessa olevia, päätöksen kannalta merkittävimpiä tietoja, kuten tutkimustuloksia ja taustatietoja pilaantumisesta sekä alueen kuvausta. Erityisen tärkeinä voidaan pitää kunnostussuunnitelman pääkohtien, eli puhdistusmenetelmän ja hankkeen ajankohdan ja keston, esittämistä. Puhdistushankkeella voi olla myös ympäristövaikutuksia. Hankkeen ympäristövaikutukset ja niiden ehkäisy tulee esittää päätöksessä, jo siitä syystä, että ilmoituksen käytön edellytysten voidaan todeta täyttyvän (kts. edellä ilmoituksen edellytykset 78.2 §).

Tutkimusaineiston päätöksissä joskus myös puhdistamista itsessään on tulkittu ympäristönsuojelutoimenpiteenä eli asetuksen ilmoitetut ympäristönsuojelutoimet puhdistustoiminnaksi (kts. esim. LSU:n päätöksiä). Asetuksen 27 §:n 3 kohta antaa säädösperusteen sille, että myös tutkimustuloksista tulisi olla päätöksessä kooste. Selvityksenä ympäristöhaitoista on pidetty joskus myös kuvausta pilaantuneen alueen aiheuttamasta riskistä ympäristölle tai terveydelle tai kunnostustarpeen arviointia.

Asian käsittelystä ainakin lausunnot ja kuulemiset tulee olla esitetty päätöksessä (YSA 27 §:n neljäs kohta). Myös lausuntojen puuttuminen tai kuulematta jättäminen tulee mainita päätöksessä (kts. Ilmoitusmenettelyopas sekä yllä kappaleet kuulemisesta ja lausunnoista). Kuulemisella viitataan myös omistajan/haltijan suostumuksen saamiseen. Lausuntojen ja muistutusten olennainen sisältö ja vaatimukset tulisi näkyä päätöksessä ainakin siltä osin kuin niillä on voinut olla merkitystä päätöksen lopputulokseen (kts. kohta 5.1.3). Myös mahdolliset hakijan vastineet (tai niiden tarpeettomuuden toteaminen) on oltava päätöksessä ja ne kirjataan aina viimeiseksi. Lisäksi päätöksen käsittelyyn tulisi kirjata mahdolliset neuvottelut ja tarkastukset ja näissä mukana olleet tahot.

Päätös voi sisältää myös tarpeen mukaan määräyksiä, perusteluita sekä valitusosoituksen. Näitä käsitellään seuraavaksi omissa kappaleissaan. Arvio ilmoituksen käsittelyn kuvailusta tutkimusaineistoon kuuluvissa päätöksissä edellisessä luvussa (luku 4).

5.3 Päätöksessä annettavat määräykset

5.3.1 Yleistä

Ilmoituksen johdosta tehtävään päätökseen voidaan sisällyttää toiminnanharjoittajaa sitovia tarpeellisia määräyksiä (YSL 78.3 §). Määräyksillä on tarkoitus saattaa toiminta ympäristönsuojelun kannalta hyväksyttäväksi ja tarpeen mukaan rajoittaa toimintaa. Jos ilmoitusmenettelyn edellytyksiä ei saada täytettyä päätöksessä annettavilla määräyksillä, toiminta tulee kieltää YSL 84 §:n mukaisesti tai keskeyttää ja ympäristökeskuksen tulee määrätä lupa haettavaksi. Hakijaa tulee tällöin kuulla (HE 84/1999 s. 84).

Määräyksiä voidaan antaa ympäristön pilaantumisen ehkäisemisestä ja toiminnan tarkkailusta, ja nämä määräykset vastaavat lupamääräyksiä (YSL 78.3 §). Päätöksessä toiminnanharjoittaja voidaan velvoittaa, sen lisäksi, mikä viranomaisen tiedotusvelvollisuus päätöksestä on, tiedottamaan haitta-alueen asukkaille toiminnan aloittamisesta ja loppumisesta. Määräyksiä voidaan antaa myös jätelain mukaisten velvollisuuksien täyttämiseksi (HE 84/1999 s. 78). Määräyksiä ei kuitenkaan ole pakko antaa, vaan jos ilmoitus liiteasiakirjoineen on riittävä ja hyväksyttävä lopputulokseltaan, kunnostuksen voi hyväksyä myös ilman määräyksiä.

5.3.2 Määräysten sisällöstä

Päätöksissä annetut määräykset on tässä tutkimuksessa pyritty selkeyden vuoksi jakamaan niiden tavoitteen mukaisiin ryhmiin. Määräyksiä annetaan toiminnan järjestämisestä ja valvonnasta YSL 78.3 §:n mukaisesti. Lisäksi määräyksiä voidaan antaa ilmoitusmenettelyn edellytysten täyttymiseksi, eli riittävien tietojen saamiseksi pilaantumisen laajuudesta, menetelmän hyväksyttäväksi saattamisesta ja ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseksi annettavat määräykset. Lisäksi erikseen voidaan erottaa omina ryhminään kunnostuksen tavoitepitoisuuksia koskevat määräykset sekä YSL 12 luvun muita säännöksiä koskevat määräykset. Lisäksi määräyksiin lisätään usein ohjeita, jotka eivät ole YSL tai jätelain perusteella annettavia määräyksiä. Käytännössä yhdellä määräyksellä voi olla useampia tavoitteita ja periaatteessa kaikki määräykset voidaan antaa ympäristö- ja terveysyistä, koska niiden tulee olla YSL:n mukaisia. Toisaalta määräyksiä voidaan katsoa laajasti tulkittuna liittyvän aina jossain määrin toiminnan järjestämiseen ja valvontaan.

5.3.2.1 Toiminnan järjestämistä koskevat määräykset

Toiminnan järjestämistä koskevien määräysten tarkoituksena on ohjata puhdistamisen käytännön toteutusta, kuten määräykset jätelajittelusta, kuljetuksesta ja loppukäsittelystä sekä muut mahdolliset itse puhdistustyötä koskevat määräykset. Myös esimerkiksi määräyksiä toteutusajankohdasta voidaan pitää toiminnan järjestämisenä, mutta tulkita myös YSL 79 §:n mukaisena määräyksenä puhdistaa pilaantunut maaperä. Lisäksi lähellä työsuojelua olevia työmaan ohjeita voidaan pitää myös järjestämistä koskevia määräyksiä.

5.3.2.2 Valvontaa koskevat määräykset

Toiminnan valvontaan kuuluu se, että lupaviranomainen varmistaa kunnostuksen tapahtumisen suunnitellusti ja toisaalta myös lopputuloksen hyväksyttävyyden. Toiminnan valvontaan liittyviä määräyksiä ovat valvojan ja pätevän asiantuntijan tai yhteishenkilön asettamista koskevat määräykset sekä määräykset aloitus- ja lopetusilmoituksesta lupaviranomaiselle ja kunnalle sekä alku- ja loppukatselmuksista tai -tarkastuksista. Lisäksi esimerkiksi massoista kirjanpitoa koskevat määräykset sekä loppuraportin toimittamisvelvollisuuden määrääminen on valvonnan helpottamista. Myös määräys ilmoittaa puhdistuksen aikana ilmenevistä poikkeustilanteista voidaan antaa. Suurin osa ilmoituspäätöksen määräyksistä on yleensä valvonnallisia määräyksiä.

5.3.2.3 Pilaantumistietoja koskevat määräykset

Vaikka pilaantumisen laajuus ja aste olisi etukäteen selvitetty riittävässä määrin, voi olla tarpeen määrätä tarkentavia selvityksiä jo ennen varsinaisten kunnostustöiden aloittamista.

5.3.2.4 Puhdistusmenetelmään liittyvät määräykset

Menetelmän hyväksyttävyyteen voidaan vaikuttaa määräyksillä. Määräysten sisältö vaihtelee huomattavasti valitusta menetelmästä riippuen. Erityisesti paikanpäällä tehtäviin puhdistuksiin (esimerkiksi huokosilmamenetelmät tai pilaantuneen aineksen eristäminen) annetaan tarkempia määräyksiä, jotta menetelmällä poistetaan pilaantuneen maa-alueen ympäristö- ja terveysriskit eli saavutetaan hyväksyttävä puhdistustavoite. Tämän tyyppisiä määräyksiä voivat olla erityisesti eristämisen tai puhdistamatta jättämisen riskiarviointien ja lisäselvitysten tekemisestä määrääminen. Raja toiminnan järjestämiseen on häilyvä, ja näitä määräyksiä voidaan tavallaan pitää myös osana toiminnan järjestämistä.

Menetelmän määrittelemisessä myös 78.2 §:n mukaisten edellytysten täyttymisen lisäksi YSL:n yleiset periaatteet (YSL 4 §), kuten vaatimus parhaasta käyttökelpoisesta menetelmästä.

5.3.2.5 Ympäristön pilaantumisen ehkäiseminen

Ympäristön suojelemiseen liittyviin määräyksiin kuuluvat ne, joiden päällimmäinen tarkoitus on ympäristöhaittojen ehkäisy. Tähän kuuluvia määräyksiä voi olla kahdenlaisia. Ympäristö voi puhdistuksen aikana häiriintyä (pöly, melu, turvallisuus), jolloin ympäristön häiriintymisen estämiseksi voidaan antaa määräyksiä. Nämä työn aikaisten haittojen ehkäisyyn liittyvät määräykset ovat usein lähellä työsuojelu- ja terveystieteiden määräyksiä ja rajanveto voi joskus olla hankalaa. Tällaisia ovat mm. kuorman peittäminen, alueen merkitseminen, pölyhaittojen ehkäisy kastelemalla, meluhaittojen ehkäisy rajoittamalla työaikoja jne.

Lisäksi on mahdollista, että kunnostus aiheuttaa lisääntyvää pilaantumista muussa ympäristössä, kuten esimerkiksi pilaantumisen leviäminen pohjaveteen. Määräysten tarkoituksen voi olla myös kunnostuksen myöhemmin ilmenevien ympäristövaikutusten estäminen. Jälkiseurantaa koskevat määräykset ovat osa ympäristövaikutusten ehkäisyä.

5.3.2.6 Kunnostustavoitteen määrääminen

Puhdistuksen tavoitteen asettamisessa on kyse koko kunnostuksen kannalta merkittävästä asiasta. Tavoitteena oleva haitta-aineiden pitoisuus useimmiten ilmoitetaan myös määräyksissä. Kunnostustavoitteeseen vaikuttaa mm. alueen tuleva käyttö. Lisäksi sellaisissa tapauksissa, joissa tavoitteeksi ei ole asetettu ohjearvoa, eli maankäy-

töltään rajoittamatonta lopputulosta, saatetaan vaatia uudelleenarviointia maankäytön muuttuessa. Kunnostustavoitetta määrättäessä tulee viranomaisen ottaa toisaalta huomioon yleiset hallinto-oikeudelliset periaatteet ja toisaalta YSL:n mukaiset periaatteet kuten varovaisuusperiaate. Kts. kohta hallinto-oikeudelliset periaatteet ja YSL mukaiset periaatteet: Tavoitearvojen asettamisessa tulee toisaalta punnita hallinto-oikeudelliset periaatteiden kuten suhteellisuusperiaatteen ja toisaalta ympäristönsuojelluksen varovaisuusperiaatteen välillä.

5.3.2.7 Puhdistamista koskevat muiden säännösten mukaiset määräykset

Ilmoituspäätöksissä annetaan jonkin verran määräyksiä, jotka ovat hyvin lähellä 12 luvun mukaisia pakkokeinoja. Tällaisia ovat mm. selvitysvelvollisuus (YSL 77 §) ja puhdistamismääräys (YSL 79 §). Määräyksissä saatetaan esimerkiksi ulottaa selvitykset puhdistettavaksi suunnitellun alueen ulkopuolelle. Jos määräyksissä katsotaan tarpeelliseksi ulottaa tutkimukset puhdistettavan kiinteistön ulkopuolelle, tulee määräystä annettaessa ottaa huomioon, onko ilmoittaja pilaantumisen aiheuttaja vai kiinteistön omistajana toissijaisena vastuullisena, jolloin hänen puhdistusvelvollisuutensa ei yleensä ulotu omaa kiinteistöä laajemmalle alueelle (Vastuukysymyksistä Tuomainen 2001 s. 145).

5.3.2.8 Päätökseen liitetyt ohjeet

Päätöksiin voidaan liittää myös muita ohjeita, mahdollisten muiden haittojen vähentämiseksi ja työn toteuttamiseksi asianmukaisesti (Ilmoitusmenettelyopas). Nämä ohjeet, jotka eivät suoraan perustu ympäristönsuojelulakiin tai jätelakiin, tulisi sijoittaa päätöksessä selkeästi erilleen ja omaksi osiokseen, josta selvästi käy ilmi, etteivät ne ole hyväksymisen ehtoja, vaan ohjeellisia tai muiden lakien mukaisia "määräyksiä".

Määräyksiin oli joskus kirjattu myös muualla laissa olevia asioita. Tämä ei sinänsä ole virheellinen menettely, mutta säännökset ovat voimassa, vaikkei niitä kirjaisi määräyksiin. Tällaisia ovat esimerkiksi ilmoitusvelvollisuus, jos tilanne muuttuu ilmoituksesta, eli esim. pilaantuminen on merkittävästi laajempaa, pitoisuudet suurempia tai haitta-aineita muita kuin ilmoituksessa selostetut. Mielenkiintoisia ovat mm. ehdot, joiden mukaan nyt raja-arvoon puhdistettavat tulee puhdistustarve arvioida ja tarvittaessa puhdistaa, jos maankäyttömuoto muuttuu. Tämä määräys on kai selvilläolovelvollisuuden mukainen (eli AYK voi määrätä tutkimaan ja tarvittaessa määrätä myös puhdistamaan).

5.3.3 Määräykset käytännössä

Tutkimusaineiston lähes kaikissa päätöksissä annettiin määräyksiä. Aineistossa oli kaksi päätöstä, joissa ei ollut lainkaan määräyksiä. Määräysten lukumäärä vaihteli parista määräyksestä jopa kymmeneen. Määräyksiä oli keskimäärin kymmenen, painotettuna kahdeksan (eri aluekeskusten keskiarvojen keskiarvo). Yleisimmät määräykset koskivat raja-arvoja, loppuraportointia sekä jätehuoltoa, jotka löytyivät lähes kaikista päätöksistä.

Määräysten käytössä voidaan huomata selkeitä näkemyseroja. Toisissa ympäristökeskuksissa katsotaan, ettei määräyksissä tule olla mitään ylimääräistä, vaan ainoastaan ne asiat, joita ei esimerkiksi ole kunnostussuunnitelmassa tai muualla lainsäädännössä ohjattu. Toisissa päätöksissä taas annetaan määräyksiä ja ohjeita käytännön toteutuksesta ja yleisistä velvollisuuksista hyvinkin yksityiskohtaisesti, riippumatta välttämättä suunnitelman sisällöstä. Yleisesti voidaan sanoa, että määräykset ovat pääsääntöisesti perusteltavissa lainmukaisina.

5.4 Perustelut

5.4.1 Hallintopäätöksen perusteleminen

Oikeus saada perusteltu päätös on hyvän hallinnon tae (PL 21.2 §). Hallintopäätös perustellaan päätöslauselmassa. Perusteluosuus muodostuu tosiseikoista, jotka ovat ratkaisun pohjana sekä oikeussäännöksistä (Kulla 2000 s. 161).

Hallintomenettelyssä päätös on perusteltava ilmoittamalla sen pääasialliset syyt ja säännökset (HMenL 24 §). Tällä varmistetaan että asianosainen saa tiedon ratkaisun lopputuloksen lisäksi myös sen perusteista. Päätöksen ”syyt” tarkoittavat tosiasia-perustelua ja ”säännökset” oikeudellista perustelua (Kurvinen-Sippola 1989 s. 147). Tosiseikat tulee erottaa oikeussäännöksistä. Päätöksen perusteluksi ei riitä, että perusteluina toistetaan ainoastaan laissa mainitut edellytykset (tai niiden puuttuminen). Perustelu on liian yleinen, jos siinä ei yksilöidä tosiasioita, joiden perustella edellytysten on katsottu täyttyneen. Tosiasiat tulee esittää tiiviisti ja johdonmukaisesti ja kerrottava ne faktat, jotka tukevat juuri sen asian ratkaisua (Kulla 2000 s. 161).

Kirjallisuudessa (Mm. Kulla 2000 s. 161) on tuotu myös esille muutamia perusteluvaatimukseen liittyviä etuja, eli toisaalta asianosainen pystyy perusteluiden kautta arvioimaan päätöksen oikeellisuuden ja toisaalta sillä voi olla vaikutusta myös viranomaisen työtapoihin ja mahdollistaa oman toiminnan kontrolloinnin: perusteleminen estää osaltaan asioiden ratkaisemista huolimattomasti tai pintapuolisesti, ja perusteluiden huomioiminen karsii päätöksen epäjohdonmukaisuuksia ja pakottaa tosiasioiden huolelliseen arviointiin. Lisäksi perusteluiden puuttuessa valitusviranomaisen joutuu arvailemaan päätöksenteon perusteita ja päätöksen tehneen viranomaisen antama lausunto ei korvaa kokonaan perusteluita.

Oikeusperusteluita ovat ratkaisun perusteena olevat säännökset. Perusteluksi riittää viittaus säädökseen ja sen pykälään ja tarvittaessa momenttiin, säännöksiä ei yleensä ole tarpeen kirjoittaa kokonaan päätökseen. Poikkeuksellisesti voi olla syytä, tarpeen mukaan, kirjata JHL:n säännöksiä, koska JHL ei ole enää lakikirjoissa, eikä näin kovin helposti saatavilla. Asetusta alemmankin asteiset säädökset tulee päätöstä tehdessä ja perusteluissa ottaa huomioon. Myös yleisiä oikeusperiaatteita on mahdollista käyttää ratkaisun oikeusperusteluina (Kulla 2000 s. 161).

Hallintomenettelylain 24.2 §:ssä on esitetään tilanteet, joissa voidaan päätös jättää perustelematta. 1) perusteleminen on ilmeisen tarpeetonta, 2) päätös liittyy palvelussuhteeseen tai vapaaehtoiseen koulutukseen tai sellaiseen edun myöntämiseen, joka liittyy hakijan ominaisuuksien arviointiin tai 3) perustelua ei voida laatia viivyttämättä huomattavasti asian käsittelyä. Tämä ei kuitenkaan tarkoita, ettei päätöstä saisi perustella myös näissä tilanteissa (Kulla 2000 s. 165). Perustelu on ilmeisen tarpeetonta, kun hyväksytään kokonaisuudessa vaatimus, joka ei koske toista asianosaista. Jos ilmoitettu hanke ei koske ketään muuta ja suunnitelma hyväksytään sellaisenaan, ilman määräyksiä, niin sitä ei välttämättä olisi tarpeen perustella. Kuitenkin ilmoitusmenettelyn edellytysten täyttyminen tulisi aina perustella. Myös annetut määräykset tulee perustella. Perusteluiden laatimisen aiheuttama päätöksen huomattava viivyttäminen voi tulla kyseeseen yleisesti tilanteessa, jossa kyse on esimerkiksi pelkästään luetteloon tehtävästä merkinnästä tai kaava-asian perusteleminen jokaisen asianosaisen osalta (Kulla 2000 s. 165-167). Tämän ei kuitenkaan voida pääsääntöisesti katsoa soveltuvan tilanteisiin, joissa päätökset voitaisiin jättää perustelematta kiireen (30 päivää) vuoksi.

Kuusiniemi korostaa kuitenkin, että ympäristölupapäätöksissä ei tule soveltaa ”yleistä oppia”, jonka mukaan myönteisiä hallintopäätöksiä ei tarvitse perustella. Myönteinenkin päätös voi sisältää määräyksiä, jotka ovat hakijan kannalta epäedulli-

sia, ja viranomaisen tulee päätöksessä perustella niiden tarpeellisuus hakijalle (Kuu-siniemi 1995 s. 78-79). Tämän voidaan katsoa koskevan myös 78.2 §:n mukaisiin ilmoituspäätöksiin.

5.4.2 Perustelut ilmoituspäätöksissä

Päätöksessä on YSA 27 §:n mukaisesti perusteltava mahdolliset määräykset tai kiellot. HMenL 24 §:n mukaan hallintopäätös on perusteltava ilmoittamalla sen pääasialliset syyt ja säännökset. Lainkäytön osalta on nimenomaan säädetty vaatimus, että lopputuloksessa on oltava täsmällinen ja yksiselitteinen vastaus kaikkiin vaatimuksiin ja väitteisiin, kuten lausuntoihin tai muistutuksiin (Kurvinen-Sippola 1989 s. 155).

Tutkimusaineiston päätöksissä perustelut olivat joko hyvin lyhyet muutamalla lauseella esitetyt, hyvin yleiset perustelut. Pidemmissä perusteluissa oli ensin päätöksen (tai ilmoitusmenettelyn) perustelut ja sitten määräysten perustelut. Määräysten perustelut saattoivat olla jokaiselle määräykselle omat tai perusteluissa viitattiin useampiin määräyksiin. Yhdessä päätöksessä päätöksen perustelu tuli heti päätöksen perään ja määräysten perustelut aina kyseisen määräyksen jälkeen (kts. 0600Y0216 (PSA)).

Määräykset perusteltiin hyvin eri tavoin. Useimmissa päätöksissä määräyksissä ei ollut suoraan viittauksia sovellettuihin säännöksiin. Joissakin viitattiin YSLiin sekä vanhoissa että uusissa tapauksissa. Joissakin viitattiin kaikissa määräyksissä jätehuoltolakiin. Pykäliin viitattiin määräyksissä 5-6 keskuksessa. Yli puolessa (ainakin 7) ei perusteluissa ole pykälää lainkaan.

Sovelletut oikeusohjeet oli sijoitettu lähes aina loppuun oman otsikon alle sanallisten perusteluiden jälkeen.

5.4.3 Tavoitepitoisuuksien perustelevminen

Puhdistamistavoitteena esitettävien pitoisuusarvojen perustelu erityisen tärkeää, koska Suomessa ei vielä ole annettu asetusta raja- ja ohjearvoista (kts. aikaisemmin kohta 2.2.2 raja-arvoista). Erityisen tärkeitä perustelut ovat, kun päätöksessä asetettu tavoitearvo on eri kuin ilmoituksessa suunniteltu. Raja-arvojen perustelut voivat olla esimerkiksi seuraavanlaisia:

”Huoltoasemankiinteistön maaperän ...pitoisuudelle on asetettu Samase-raja-arvon mukainen pitoisuustavoite, jotta voimakkaasti pilaantuneista maa-aineksista ei aiheudu esimerkiksi veden mukana kulkeutulla maaperän lisäpilaantumista (määräys 1)...

...Mahdolliselle huoltoasemakiinteistön ulkopuoliselle pilaantuneelle maa-alueelle on asetettu samase-ohjearvopitoisuuksien mukaiset kunnostustavoitteet, jotta pilaantuneesta maa-aineksesta ei aiheudu alueen omistajalle jätehuoltolain (673/1978) 32 §:ssä tarkoitettua haittaa (määräys 4)” (0100Y0128 (UYK))

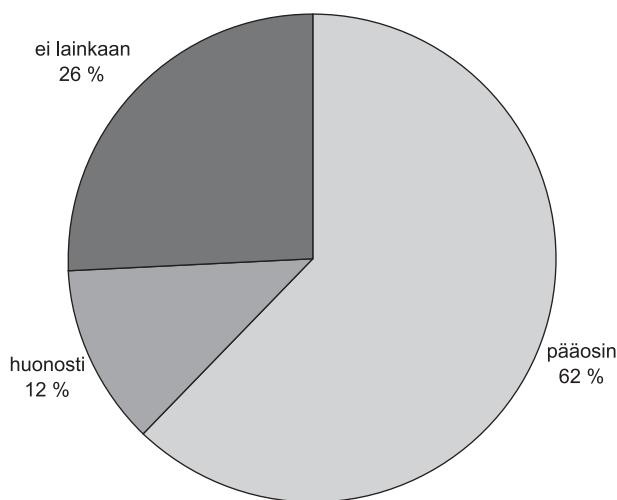
tai

”...Valtioneuvosto ei ole asettanut ohjearvoja maa-aineksen öljyhiilivetypitoisuuksille. Kunnostussuunnitelmassa on esitetty alue puhdistettavaksi ns. SAMASE –raportin ohjearvopitoisuuden tasolle. Maaperän saastuneisuuden terveys- ja ympäristövaikutuksista on saatavilla tuoreempaa tietoa esimerkiksi Timo Assmuthin julkaisusta vuodelta 1997, jossa ohjearvot poikkeavat hieman SAMASE-raportin arvoista. Mainitun julkaisun ohjearvopitoisuudet on sisällytetty valtioneuvoston päätösluonnoksen maa-alueen ja sen saastuneisuuden selvittämisestä ja puhdistustarpeen arvioinnista. Päätösluonnoksessa ja Timo Assmuthin selvityksessä keskitisellä pilaantuneen maan öljyhiilivetypitoisuuden tavoitearvo on 200mg/kg....

...Määräyksen 1 tavoitearvo poikkeaa hieman ilmoituksessa esitetystä tavoitearvosta. Ilmoitetulla kunnostuksella on tavoitteena puhdistaa maaperä siihen tasoon että se ei rajoita alueen käyttöä jatkossa. Polttoaineen jakelu loppuu alueella. Haittojen ehkäisemiseksi määräyksessä 1 on sovellettu tuoreempaan tietoon terveys ja ympäristövaikutuksista pohjautuvia tavoitearvoja haitallisille aineille maaperässä. Mainittakoon, että tutkimuksessa kaikkien maanäytteiden mineraaliöljypitoisuus alitti myös tavoitearvon 200 mg/kg. Määräys maaperän puhtauden varmistamiseksi pilaantuneiden maiden poiston jälkeen on annettu terveys- ja ympäristöhaittojen ehkäisemiseksi...” (0800Y0265 (LSU))

Lähes kaikissa aineiston päätöksissä oli sovellettu SAMASE -raportin ohje- ja raja-arvoja ja joskus myös uudempia tietoja (esim. Assmuth 1997 (mm. bensiinipitoisuus)) joidenkin aineiden osalta. Läheskään aina ei kuitenkaan mainita näiden vaadittujen puhtausvaatimusten lähdettä. Myös jos puhtausvaatimukset eivät ole samat kuin kunnostussuunnitelmassa, tulisi perustella, miksi on katsottu tarpeelliseksi vaatia erilaisia tavoitearvoja. Tilanteissa, joissa on hyväksytty ohjearvoa (siis arvoa, jota pidetään ihmiselle ja ympäristölle vaarattomana) korkeammat pitoisuudet, tulisi perustella, miksi nämä pitoisuudet riittävät ja mitkä ovat riskit ja rajoitukset esimerkiksi maankäytölle.

Raja-arvojen perustelut

Kuva 11. Raja-arvojen perustelut ilmoituspäätöksissä.

Raja-arvoperustelut olivat noin kahdessa kolmasosassa päätöksistä (62 %) perusteltu pääosin riittävästi. Puhdistustavoitteen perusteltiin yleensä olevan riittävä alueen suunniteltuun käyttöön tai ympäristön suojelemiseen, esimerkiksi pohjaveden pilaantumisriskin poistamiseksi. Osassa päätösaineistoa (12 %) puhdistuksen tavoite hyväksyttiin riittävänä ympäristö- ja terveyssyistä mitenkään liittämättä sitä tosiasioihin.

5.5 Sovelletut oikeusohjeet

5.5.1 Yleistä

Sovelletut oikeusohjeet tulee olla ilmoituksen johdosta annettavassa päätöksessä (YSA 27 §). Sovelletuista oikeusohjeista tulisi näkyä sekä sovellettu säädös tai asetus että siitä sovelletut säännökset (Ilmoitusmenettelyopas). Sovelletut oikeusohjeet luetellaan päätöksessä yleensä perusteluiden jälkeen. Lisäksi säännöksiin voidaan viitata sekä määräyksissä että perusteluissa. Yleensä katsotaan että sovellettaviin oikeusohjeisiin kuuluvat ministeriön (sitovat) päätökset, mutta ei enää esimerkiksi ministeriön antamat ohjeet.

Sovellettavissa oikeusohjeissa tulee olla voimassaolevaa lainsäädäntöä. Oikeusohjeissa tulisi näkyä se, että menettely- ja vastuusäännökset tulevat YSL:sta ja esimerkiksi vanhojen pilaantumisten osalta jätehuoltolaista on voimassa enää vain vastuusäännökset (JäteL 77 §), jonka mukaan ennen jätelain voimaantuloa (1.1.1994) tapahtuneen pilaantumiseen sovelletaan aikaisemmin voimassaolleita säännöksiä (kts. myös siirtymäsäännökset tässä työssä).

Lainsäädännön soveltamisratkaisuja tehdessä tulee myös ratkaistavaksi se, onko pilaantunut maa ”uutta” jätettä, johon sovelletaan voimassaolevaa jätelakia, kun se on poistettu maaperästä, vai koskevatko jätehuoltolain säännökset pilaantuneen maan käsittelyä (kuten kuljetusta) vielä nykyäänkin, koska se on osa puhdistamista.

5.5.2 Ilmoituspäätöksissä sovelletut oikeusohjeet

Sovellettavia oikeusohjeita ja siirtymäsäännöksiä on sovellettu hyvin eri tavoin. Noin puolessa aluekeskuksista on sovellettavia oikeusohjeita olleet vain YSL ja YSA, ja/tai voimassaoleva jätelainsäädäntö. Toinen puoli ympäristökeskuksista sovelsi myös jätehuoltolainsäädäntöä.

Jätehuoltolaista on useimmin sovellettu 32 ja 33 §:iä, jotka koskevat roskaamiskieltoa ja puhdistamisvastuuta, sekä ilmoitusvelvollisuutta koskevaa säännöstä (JHL 21 a §) sekä säännöstä, joka koskee kiinteistön haltijan velvollisuutta antaa jätteitä koskevia tietoja valvontaviranomaisille (JHL 40 §). Lisäksi kahdessa aluekeskuksessa viitattiin myös 3 §:än, jossa määritellään jäte. Sen lisäksi kolme AYK:ta ovat soveltaneet joitakin pykäläiä, joita muualla ei oltu sovellettu, mm. ongelmajätteitä (määrittely (4 §), haltijan velvollisuuksia (11a §), kuljetusta (15a §) ja käsittelylupaa (23 §)) koskevia säännöksiä, sekä mm. kiinteistön haltijaa (6 §), jätteen viemistä käsiteltäväksi (19 §) ja jätteen käsittelyä kiinteistöllä (20 §) koskevia pykäläiä, sekä kiinteistön haltijan jätteiden keräysvastuuta koskevaa 11 §:ä ja jätehuoltosuunnitelmaa koskevaa 21 §:ä.

Jätehuoltoasetuksesta sovellettiin kiinteistönhaltijan jätteiden sijoittamista kiinteistöllä koskevaa 3 §:ää (kaksi AYK:ta) kuljetusta koskevia 5 ja 6 §:iä, sekä jätehuoltoilmoituksen sisältöä koskevaa 13 §. Lisäksi yksi AYK sovelsi jätehuoltoviranomaisia koskevaa 8 §:ä ja LOS jätehuoltovalvontaviranomaisten oikeuksia saada tietoja (JHA 17 §).

Jätelaista yleisimmin sovellettiin 77 §:ä, joka on siirtymäsäännös. Toinen usein sovellettu oli yleisiä jätteitä koskevia huolehtimisvelvollisuuksia koskeva JäteL 6 §. Kirjanpitovelvollisuuteen (51 §) viitattiin kahdessa ympäristökeskuksessa. Yhdessä päätöksessä viitattiin lisäksi 52 §:n viranomaisen tiedonsaantioikeuteen ja jätteiden luovuttamista ja vastaanottamista koskevaan 15 §:än. Yksi AYK viittaa lisäksi siirtymäsäännösten 78 §:ään. Aineistossa on useita (7) päätöksiä, jossa oli sovellettu jätelain 22-24 §:t, jotka koskevat maaperän saastumista ja sen puhdistamista (kumottu, ”siirretty” YSL:in).

Jäteasetuksesta sovellettiin lähinnä jätteiden luokittelua (jäte/ongelmajäte) koskevaa 3 §:ä. Lisäksi sovellettiin jonkin verran jätteiden kuljetusta ja jätteen käsittelypaikan valvojaa koskevia säännöksiä (JäteA 7 § ja 10 §). Yhden aluekeskuksen päätöksissä mainittiin jätelaki ja asetus, mutta pykälää ei mainittu lainkaan.

Ympäristönsuojelulainsäädäntöä sovellettiin lähes kaikissa päätöksissä (poikkeuksena esim. 1901Y0022 (PIR), jossa ei sovellettu lainkaan YSL:a, vaan jätelakia). Ympäristönsuojelulaista tärkein pykälä oli luonnollisesti pilaantuneen maan puhdistusta koskeva 78 §, jota ilmoitettiin sovelletuissa oikeusohjeissa lähes kaikissa päätöksissä. Lisäksi puhdistamisvastuuta koskeva 75 § mainittiin useimmissa aluekeskuksissa YSL:n 12 luvun muista pykälistä sovellettiin (kaksi AYK:ta) 76 ja 77 § (ilmoitusvelvollisuus pilaantumisen havaitsemisesta/tapahtumisesta sekä selvitysvelvollisuus). Muita sovellettuja säännöksiä olivat 63 §:n (10 luvun) ilmoitusten käsittelyä koskeva säännös, muutoksenhakua koskevat 96 ja 97 §:t, 104 § (selvitysvelvollisuus pilaantuneesta maa-alueesta) sekä 105 § viranomaisten maksuista. Lisäksi lain soveltamisalaa koskevaa 2 §:ä ja viranomaisen tiedonsaantia ja tarkastusoikeutta koskevaa 83 §:ää sovelsi yksi AYK. YSL:n yleiset periaatteita ja velvollisuuksia sekä pilaamiskieltoa koskevia säännöksiä (4,5,7 §:t) sovellettiin yhdessä AYK:ssa (kts. UUS 0100Y0256, kyseessä uusi (1.1.1994 jälkeen tapahtunut) pilaantuminen). Eräässä AYK:ssa oli lisäksi tiedoksianto 54 § mukaisesti, mutta säännöstä ei mainita oikeusohjeissa.

YSA:sta sovellettiin yleisimmin 25 §:ä (pilaantuneen maan puhdistamista koskevan ilmoitus) ja ilmoituspäätöstä koskevaa 27 §:ä. Näitäkään ei kaikissa päätöksissä ollut. Myös 24 § ilmoituksen sisältöä koskeva pykälä mainittiin yli puolessa AYK:sta. Myös 26 §:ää (ilmoituksen käsittely) käytännössä sovellettiin lähes kaikissa aluekeskuksissa (10:ssä), vaikka hallinnossa on yleisesti vallinnut tulkintalinjaus, ettei tämä säännös tule sovellettavaksi pilaantuneen maan puhdistamisilmoituksiin.

Suurimmassa osassa päätöksiä voidaan sanoa olevan ainakin jonkin verran puutteita sovellettujen oikeusohjeiden kohdalla. Varsinaisina virheinä voidaan pitää lähinnä jätelain kumottuihin jätelupasäännöksiin viittaamista (esim. 1900Y0085 (PIR)), ja erityisesti YSL:n puuttumista kokonaan sovelletuista oikeusohjeista (1901Y0022 (PIR)). Myös yksittäisten säännösten puuttuminen kokonaan on puute (tutkimusaineiston PKA:n päätökset).

Määräyksiä (esimerkiksi työn aikaiset ympäristön suojele määräykset) ja myös raja-arvoja perustellaan jonkin verran myös STM:n ohjeilla ja päätöksillä (koskien esimerkiksi joidenkin aineiden erityistä vaarallisuutta terveydelle, kuten asbesti). Yleensä kuitenkin lainsäädännön lisäksi käytettiin jätelain tai YSL:n perusteella annettuja määräyksiä. Esimerkiksi usein pilaantuneet maan luokitellaan ongelmajätteeksi, jolloin monissa päätöksissä käytettiin YM:n päätöstä ongelmajätteistä. YM:n päätös jätteistä ja ongelmajätteistä (867/96), myös VNp öljyjätehuollosta (101/1997) ja ongelmajätteistä (659/96) sekä YM:n lausunto 15.3.2000, dno 35/42/99. pohjana luokittelua ja käsittelyä koskevissa määräyksissä.

5.6 Päätöksen voimassaolo

Usein kunnostustöiden edetessä todetaan alustavat maaperätutkimukset riittämättömiksi ja niiden perusteella annettua päätöstä ja sen määräyksiä on tarpeen korjata tai muuttaa. Tällöin hakijan tulisi välittömästi olla yhteydessä päätöksen antaneeseen lupaviranomaiseen ja sovittava menettelystä jatkoon suhteen. Muutos voi olla vain päätöksen vähäinen korjaus tai täsmennys määräyksien osalta, mutta tilanne voi jopa vaatia ympäristöluvan hakemista aiemman ilmoituksen sijaan.

Yleensä ilmoituspäätökset ovat voimassa toistaiseksi, ja puhdistushankkeen kertaluonteisuuden vuoksi ei yleensä päätöksen voimassaololla ole juurikaan merkitystä. Joskus on kuitenkin tarpeen antaa määräaikoja kunnostuksen toteuttamiselle, jolloin usein myös päätöksen voimassaoloaika on rajoitettu. Tämä voi olla perusteltua esimerkiksi tilanteissa, joissa voidaan katsoa ympäristön kannalta erittäin tärkeäksi, että kunnostus tapahtuu mahdollisimman pian ja lyhyessä ajassa. Lisäksi jos voidaan arvioida tilanteen muuttuvan, voi olla syytä rajoittaa päätöksen voimassaoloa. Toki päätöksessä on hyväksytty kunnostusajankohta ja jos kunnostusajankohta poikkeaa huomattavasti suunnitellusta, voi päätöstä olla tarpeen muuttaa. Tämä tulisi perustella päätöksessä.

Tutkimusaineiston päätöksistä noin puolet oli merkitty olemaan voimassa toistaiseksi. Vajaassa kymmenesosassa päätöksistä (17 kpl) oli päätöksen voimassaoloa rajoitettu tai määräyksissä annettu puhdistustoiminnan aloittamiselle määräaika. Päätöksen voimassaoloa rajoitettiin neljän ympäristökeskuksen päätöksissä, ja kaikissa näissä sitä käytettiin useammin kuin kerran. Eli selvästi jotkut ympäristökeskukset ovat käyttäneet tarvittaessa määräaikoja ja muut eivät lainkaan. Lopuissa ei ollut lainkaan päätöksen voimassaoloa. Yllättävän monessa päätöksessä ei ollut lainkaan voimassaoloa.

5.7 Päätöksen maksullisuus

Kaikki alueellisten ympäristökeskusten päätökset ovat nykyään maksullisia. Ilmoituspäätökset ovat aikaisemmin olleet maksuttomia. YSL 105 §:n mukaan ilmoituksen käsittelystä peritään maksu, jonka suuruus määräytyy valtion maksuperustelain (150/1992) ja sen nojalla annettujen YM:n päätösten 244/2000 ja 245/2000 mukaan. YM:n päätös alueellisen ympäristökeskuksen maksullisista suoritteista (245/2000) tuli voimaan uuden ympäristönsuojelulain kanssa 1.3.2000. Päätöksen voimaantulossäännöksessä todetaan, että ennen päätöksen voimaantuloa vireille tullessiin asioihin sovelletaan päätöksen voimaantullessa olevia säännöksiä.

Sekä pilaantuneen maaperän puhdistamisesta tehtävän ilmoituksen että ympäristöluvan käsittelyn hinta peritään siihen kuluneiden työtuntien mukaan, ja maksu on 200 mk tunnilta. Maksujen määräytymisessä on muutamia erityissäännöksiä. Myönteisestä ja kielteisestä päätöksestä peritään samansuuruinen maksu, ellei maksupäätöksessä ole erikseen määritelty maksua kielteisestä päätöksestä. Jos ilmoitus peruetaan, maksuna peritään vastaava osuus YM:n päätöksen liitteenä olevan taulukon mukaisesta maksusta. Tuomioistuimen muutoksenhaun johdosta uudelleen käsiteltäväksi palauttaman asian käsittelymaksusta vähennetään mitä samassa asiassa aiemmin annetusta päätöksestä on peritty.

Kunnan perimiin maksuihin sovelletaan valtion maksuperustelain mukaisia periaatteita, mutta kunta vahvistaa itse oman taksansa. Kunnan taksa on lähtökohtaisesti kiinteä. Taksaa on mahdollista alentaa hakijan peruuttaessa päätöksensä tai asian muuten rautessa, kielteisen päätöksen osalta, jos hylkäys on ollut niin selvä ettei viranomaisen aikaa ole kulunut asian käsittelyyn, palautetun asian osalta otetaan huomioon mitä päätöksestä on aikaisemmin peritty. Merkittävästi vähäisemmän käsittelyyn käytetyn työmäärän perusteella maksua voidaan myös alentaa. Kunnalle perittävää maksua voidaan myös joissain tapauksissa korottaa (Kuntaliiton yleiskirje 10/80/2000).

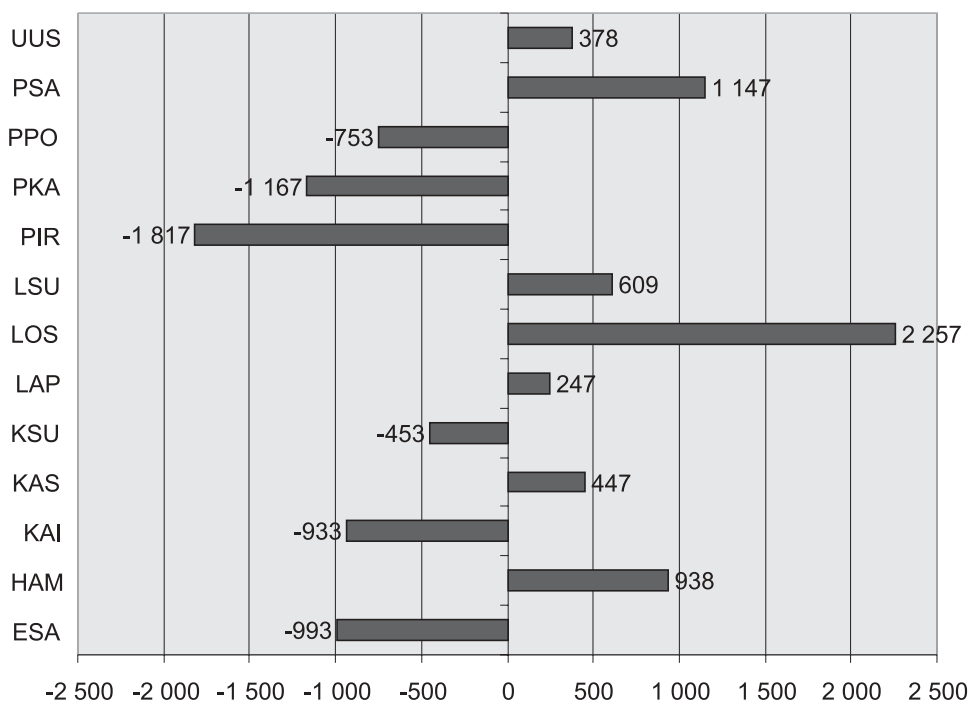
Taulukko 3. Päätöksen käsittelyyn käytetyt tunnit ja päätöksen maksu.

AYK	Tunnit keskiarvo	Hinta keskiarvo	Hinta poikkeama keskiarvosta
ESA	9	1860	-993
HAM	19	3790	938
KAI	10	1920	-933
KAS	17	3300	447
KSU	12	2400	-453
LAP	16	3100	247
LOS	26	5110	2257
LSU	17	3462	609
PIR	5	1036	-1817
PKA	8	1686	-1167
PPO	11	2100	-753
PSA	20	4000	1147
UUS	16	3230	378
Kaikki yhteensä	14	2853	

Tutkimusaineiston päätöksien maksuissa oli huomattavia eroja ja päätöksen valmisteluun käytetyt tuntimäärät vaihtelivat. Kallein ilmoitus päätös oli lähellä lupapäätösten maksuja eli 10 000 mk (kts. 0100Y0120-18 (UYK)) ja halvin yhden työtunnin hintainen eli 200 mk (esim. 1900Y0171-18 (PIR)). Keskimääräinen päätöksestä peritty maksu on aineiston perusteella noin 3000 mk. Muutama päätös oli voimaannpanosäännösten vuoksi annettu maksutta, näitä ei ole keskiarvossa mukana. Keskiarvoltaan kalleimman (keskiarvo n. 5100 mk) ja halvimman (keskiarvo n. 1100 mk) alueellisen ympäristökeskuksen välinen ero oli 4000 mk.

Tutkimuksessa vertailtiin myös keskimääräisiä huoltoasemien kunnostuspäätösten maksuja, jolloin aineistoa voidaan pitää homogeenisempänä. Näin saatu keskiarvo ei kuitenkaan olennaisesti poikennut yleisestä keskiarvosta (2 926 mk).

Maksujen poikkeamat keskiarvosta

Kuva 12. Maksujen poikkeama keskiarvosta.

5.8 Muutoksenhaku

Valitusosoitus on oltava ilmoituspäätöksen liitteenä (YSA 27 §), kuten yleensäkin hallintopäätöksissä. Valitusosoituksesta on käytävä ilmi, millä tavoin päätökseen tyytymätön voi hakea päätökseen tai siitä perittyyn maksuun muutosta. Valitusosoituksessa oltava tiedot valitusviranomaisesta, viranomaisesta, jolle valituskirjelmä tulee toimittaa (päätöksen tehnyt viranomainen), valitusaika ja sen laskutapa, sekä säännökset valituskirjelmän sisällöstä, liitteistä sekä valituksen perille toimittamisesta.

Ilmoituksen johdosta tehtävään päätökseen sekä maksuun voi valittamalla hakea muutosta Vaasan hallinto-oikeudelta. Vaasan hallinto-oikeuden päätöksestä voi valittaa edelleen korkeimpaan hallinto-oikeuteen, eikä tätä muutoksenhakuoikeutta ole rajoitettu valituslupasäännöksillä. Valitukseen sovelletaan hallintolainkäyttölakia (Valitusmenettelyn käsittelystä muutoksenhakutuomioistuimissa tarkemmin katso Kuusiniemi (toim. 2001 s. 502).

Valitusoikeudesta säädetään YSL 97 §:ssä. Valitusoikeutta ympäristöasioissa koskeva aiempi oikeuskäytäntö tulee ottaa huomioon säännöstä tulkittaessa (Ilmoitusmenettelyopas). Valitusoikeus merkitään valitusosoitukseen (valitusosoitusmalli kts. Ilmoitusmenettelyopas). Valitusoikeus on sillä jonka oikeutta tai etua asia saattaa koskea, tietyillä rekisteröidyillä yhdistyksillä ja säätiöillä, toiminnan sijaintikunnalla, kunnalla jonka alueella toiminnan ympäristövaikutukset ilmenevät, alueellisella ympäristökeskuksella sekä toiminnan sijaintikunnan ja vaikutusalueen kunnan ympäristönsuojeluviranomaisella sekä muulla asiassa yleistä etua valvovalla viranomaisella.

Valitusaika on 30 päivää päätöksen tiedoksisaannista (tiedoksisaantipäivää ei lueta mukaan). Valituskirjelmä toimitetaan päätöksen tehneelle viranomaiselle eli alueelliselle ympäristökeskukselle tai kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle, joka toimittaa sen edelleen valitustuomioistuimeen. (YSL 96 §). Myös määräajassa Vaasan hallin-

to-oikeuteen toimitettu valitus tutkitaan. Valituksen muuttaminen, vaatimus täytäntöönpanon keskeyttämisestä tai muu sivuvaatimus voidaan joissain tapauksissa esittää valitusajan jälkeen (tarkemmin HLL 27 §).

YSL 101.2 §:ssä säädetään päätöksen täytäntöönpanosta muutoksenhausta riippumatta. Ilmoituksen johdosta annettava päätös voidaan määrätä noudatettavaksi muutoksenhausta huolimatta. Ilmoitusta koskevan 30 päivän määräajan vuoksi säännöksen käyttöala on poikkeuksellinen, eikä siihen ole tarpeen viitata ilmoituspäätöksissä säännönmukaisesti (Ilmoitusmenettelyopas).

Tutkimusaineistoon kuuluvista päätöksistä valitusosoitus oli kaikissa mainittu liitteenä (arkistoversioissa itse liite saattoi kuitenkin puuttua). Muutamien aluekeskusten valitusosoituksissa oli joitakin virheitä, kuten valituksen toimituspaikka, mutta tämä ongelma esiintyi lähinnä ensimmäisissä päätöksissä, ja virhe oli korjattu myöhemmissä päätöksissä.

Johtopäätökset

6.1 Ilmoitusmenettelyn soveltamisala

Pilaantuneen maan puhdistamiseen tarvitaan ympäristönsuojelulain mukaan lupa, mutta tietyin edellytyksin riittää kevyempi menettely eli ilmoitus ympäristölupaviranomaiselle. Ilmoitusmenettelyn edellytyksenä YSL:n mukaan on, että pilaantumisen ja puhdistuksen vaikutusalueesta tulee olla selvillä, menetelmä yleisesti hyväksytty eikä ympäristö muuta pilaantumista saa aiheutua.

Tutkimusaineistoon kuuluvissa ilmoituspäätöksissä edellytykset täyttyvät pilaantumisen laajuuden ja asteen osalta vaihtelevasti. Pääsääntöisesti kuitenkin pilaantuneen aineksen määrä ja maaperässä olevat haitta-aineet ovat tiedossa ennen puhdistuksen aloittamista, vaikkakaan ei kaikissa tapauksissa kovin yksityiskohtaisesti. Toisinaan ei edes ole tehty minkäänlaisia tutkimuksia ennen ilmoituksen jättämistä. Tämän ei kuitenkaan ole katsottu olevan peruste ympäristöluvan hakemiselle eli säännöksessä vaadittua ”riittävyiden” -käsitettä on hallintotoiminnassa tulkittu joustavasti.

Hyväksyttävän menetelmän vaatimus täyttyy pääsääntöisesti aineiston puhdistushankkeissa. Käytännössä menetelmä on lähes aina ollut – muutamaa tapausta lukuun ottamatta – joko pilaantuneen maa-aineksen poisto tai huokosilmamamenetelmät. Hyväksyttävän menetelmän kannalta tärkein ongelmakysymys on, missä kehitysvaiheessa uusi menetelmä on saanut niin vakiintuneen aseman, että se muuttuu yleisesti hyväksytyksi.

Muun ympäristön pilaantumista on yleensä pidetty merkityksellisimpänä seikkana viranomaisen päättäessä, hyväksytäänkö puhdistus ilmoitus- vai lupamenettelyssä. Tämä on perusteltua, kun ajatellaan hallintomenettelyiden eroja. Lupamenettely kuulemisineen on erityisesti ympäristövaikutuksista kärsivien kannalta parempi menettely.

Tutkimusaineiston perusteella ilmoitusmenettelyn valinnan perustelut olivat varsin epämääräiset suuressa osassa päätöksistä. Päätöksistä vain neljäsosassa edes mainittiin kaikki edellytykset ja katsottiin niiden täyttyvän. Ilmoitusmenettelyn käyttöä perusteltiin myös siirtymäsäännöksillä, ja hyväksyttiin kunnostus jätehuoltolainsäädännön mukaiseksi, ilman viittauksia voimassaolevaan lainsäädäntöön, muuta kuin voimaanpanolain (22 §) osalta.

Käytännössä puhdistuksen hyväksyminen tapahtuu pääsääntöisesti ilmoitusmenettelyssä. Ympäristölupaa yleensä edellytetään, jos puhdistusmenetelmänä on maa-aineksen poisto ja kompostointi kunnostettavalla alueella. Lisäksi lupaa edellytetään haettavaksi, jos kyse on selkeästi joko kokonaan pohjaveden puhdistamisesta tai ainakin selkeästi myös siitä. Ilmoitusmenettely on valtaosassa päätöksistä ollut aivan selvä ja oikeakin valinta. Useissa tapauksessa olisi ollut kuitenkin erityistä syytä perustella päätöksessä ilmoitusmenettelyn käyttöä, kun jokin YSL:n mukainen edellytys ei ole selkeästi täyttynyt.

6.2 Ilmoituksen käsittely

Erityyppisten ilmoitusten käsittelystä on varsin vähän säännöksiä YSL:ssä. Varsinkin 78.2 §:n mukaisten pilaantuneita maita koskevan ilmoitusten käsittelystä hallintoviranomaisessa ei ole yksityiskohtaisia säännöksiä. Tulkintaongelmia on tuottanut 10 luvun ilmoituksia koskevien yleisten säännösten (YSL 63-64 §) mahdollinen soveltuminen myös maaperän puhdistustapauksiin.

Hallintomenettelysäännösten puuttuessa YSL:stä, sovelletaan hallintomenettelylain ja hallintotiedoksiantolain säännöksiä sekä yleisiä hallinto-oikeudellisia periaatteita. Yleisiin hallinto-oikeudellisiin periaatteisiin ei aineiston perusteella viitata. YSL:n periaatteisiin on viitattu joskus.

Yleisesti ilmoituksen käsittelyä kuvattiin päätöksissä sattumanvaraisesti ja hyvin suppeasti. Tutkimusaineistosta noin kymmenesosassa päätöksistä käsittelyä ei mainita lainkaan. Menettelyasioita pyritään kirjaamaan ilmoituksen johdosta päätökseen mahdollisimman suppeasti, joka voi olla tarkoituksenmukaista päätösten selkeyden vuoksi, mutta päätösten informatiivisuus on kärsinyt. Erityisesti YSA 27 §:n vaatimusten (lausunnot ja kuuleminen) näkyminen ilmoituspäätöksissä olisi tarpeen. Tutkimusaineiston perusteella tässä on kuitenkin selviä puutteita erityisesti kuulemisen tai lausunnon pyytämisen tarpeettomuuden osalta. Esimerkiksi puhdistettavan kiinteistön omistajaa kuullaan harvoin, naapureita vielä harvemmin, silti maininta kuulemisen tarpeettomuudesta on vain alle kymmenessä päätöksessä koko tutkimusaineistosta.

Ilmoituksen käsittelyaika eli vireilletulon ja päätöksen antamisen välinen aika pysyvät päätöksissä keskimäärin asetuksen mukaisessa 30 päivän rajoissa. Käsittelyajasta päätösten perusteella ei voida kuitenkaan tehdä kovin pitkälle meneviä johtopäätöksiä käsittelyn erityisestä hitaudesta, koska lopullinen käsittelyaika riippuu myös ilmoitetun kunnostuksen suunnitellusta toteutusajankohdasta ja myös sen ja ilmoituksen ajankohdan suhteesta.

6.3 Ilmoituksen johdosta annetut päätökset

6.3.1 Ilmoituspäätös hallintopäätöksenä

Suurin osa ilmoituspäätöksistä täyttää kohtuullisesti hallinto-oikeuden yleiset päätöksille asettamat vaatimukset. Päätökset ovat tosin rakenteeltaan hyvin erilaisia ja tietosisällöltään poikkeavat huomattavastikin toisistaan. Toiset päätökset ovat erittäin suppeita ilmoituksen ”hyväksymispäätöksiä”, joissa ilmoitettu toiminta kuvataan hyvin lyhyesti, määräyksiä on muutama ja perustelut ovat lyhyet. Osa päätöksistä taas on hyvin lähellä lupapäätöksiä, joissa tilanne ja ilmoituksessa olleet seikat kuvataan yksityiskohtaisesti, määräyksiä on useita kymmeniä ja ne on perusteltu kattavasti. Nämä viimeksi mainitut päätökset poikkeavat yleensä lupapäätöksestä lähinnä hallintoasian käsittelyä koskevalta osuudeltaan, joka ilmoituspäätöksissä on yleensä suppeampi.

Hallintopäätökselle asetetut rakennevaatimukset täyttyvät ilmoituksen johdosta tehtävässä päätöksessä. Ympäristönsuojeluasetuksessa ilmoituksen johdosta tehtävälle päätökselle asetetut vähimmäisvaatimukset yleensä täyttyvät tutkimusaineiston päätöksissä. Kuitenkin erityisesti kertoelmaosan tietomäärä ja väliotsikointi vaihtelee huomattavasti. Ilmoituksessa olevien tietojen, muiden merkityksellisten seikkojen ja erityisesti ilmoituksen hallintokäsittelyn vaiheet kerrotaan hyvin eri tavoin.

6.3.2 Päätöksessä annetut määräykset

Lupamääräysten käyttö ilmoitusmenettelyssä on varsin vaihtelevaa. Joissakin aineiston päätöksissä määräyksiä oli lukuisia ja niillä ohjattiin kunnostusta hyvinkin yksityiskohtaisesti. Toisissa päätöksissä määräyksiä ei annettu lainkaan tai niitä oli vain muutama.

Yleisesti voidaan sanoa, että päätöksissä annetut määräykset ovat pääsääntöisesti perusteltavissa lainmukaisina. Tutkimusaineiston päätösten suurin puute määräysten suhteen on siinä, ettei määräyksiä jaotella selkeästi 78.3 §:n mukaisiin määräyksiin ja toisaalta erilaisiin, luonteeltaan informatiivisiin ohjeisiin, jotka eivät ole YSL:n (tai jätelain) perusteella annettuja.

6.3.3 Ilmoituspäätösten perusteluista ja sovelletuista oikeusohjeista

Myös ilmoituksen mukaisesti hyväksytty päätös on perusteltava huolellisesti. Tosi-seikkojen ja normien sitomista päätöksessä toisiinsa ei aina oltu tehty riittävästi. Pääsääntöisesti tutkimusaineiston päätökset olivat perusteltu, mutta perusteluiden kattavuus ja syvällisyys vaihtelivat huomattavasti. Joissakin päätöksissä oli selvästi perustelusabluuna, jota käytettiin aina päätöksen perusteluna, liittämättä niitä mitenkään päätöksen perusteena oleviin faktoihin ja erityisseikkoihin.

Uuden ympäristönsuojelulain tarkoituksena oli yhtenäistää monimutkaista menettelyä, mutta vanha lainsäädäntö ja sen tulkintaerot näkyvät edelleen sovelletuissa oikeusohjeissa. Sovelletut oikeusohjeet vaihtelevat huomattavasti eri aluekeskuksissa. Eroja oikeusohjeissa on enemmän kuin päätösten aineellisesta sisällöstä voisi päätellä, joten käytännön määräyksiin sovelletut oikeusohjeet eivät merkittävästi vaikuta. Esimerkiksi jo jätehuoltolaista ja toisaalta nykyisestä jätelaista löytyvät säännökset jätteen kuljetuksesta. Määräys voidaan antaa myös viittaamatta jätelakiin, koska se voidaan katsoa myös osaksi kunnostuksen järjestämistä.

Suurimmassa osassa päätöksiä on ainakin jonkin verran puutteita sovellettujen oikeusohjeiden esittämisen suhteen. Sovelletujen säännösten kirjavuus osoittaa, että erityisesti siirtymäsäännösten tulkinnassa on ongelmia ja epäyhtenäisyyttä. Selkeiden virheiden osoittaminen erilaisten lain tulkintojen vuoksi on kuitenkin hankalaa. Puutteena voidaan ainakin pitää kumottuihin jätelain lupasäännöksiin viittaamista YSL:n säännösten tai yksittäisten oikeussäännösten puuttumista kokonaan.

Koska siirtymäsäännösten tulkinnassa (erityisesti JäteL 77 §) on eroja, ei suoraan voida sanoa, että sovellettavien oikeusohjeiden nimeämisen virheellisyydestä olisi vaaraa oikeusturvan kannalta. Tärkeämpää on, että menettely on muuten selvää, ja päätös perustetaan loogisesti johonkin tulkintalinjaan ja sen mukaisiin oikeusohjeisiin.

6.3.4 Päätöksistä perittävät maksut

Pilaantuneen maan puhdistamista koskevat ilmoituspäätökset muuttuivat ympäristönsuojelulakiuudistuksen myötä maksullisiksi. Hinnoittelu perustuu YM:n päätökseen ja lähtökohtana on päätöksen tekoon käytetyt todelliset työtunnit. Tutkimusaineiston päätösten maksuissa oli huomattavia yksittäisiä eroja, koska päätöksen valmisteluun käytetyt tuntimäärät vaihtelivat. Päätökset eivät kuitenkaan vaikuta erityisen yli- tai alihinnoitelluilta. Hinnoittelu perustuu ratkaisuun käytettyjen tuntien määrään, joka voi vaihdella esittelijöittäin ja tapauksittain sekä esimerkiksi ilmoituksen sisältämän tiedon määrästä ja ilmoittajan tekemästä pohjatyöstä riippuen.

Maksujen huomattavia eroja voidaan pitää yhtenäisyysperiaatteen vastaisina, koska ilmoitusmenettelyn tulisi olla myös tässä suhteessa olla joka puolella maata samanlainen. Hinnoittelu tehtyjen tuntien mukaan tuo mukanaan myös toisen yhtenäisyyskysymyksen siitä, käsittelee viranomaisen ilmoituksen lainkaan riittävällä huolellisuudella tai toisaalta suhteellisuusperiaate huomioiden tavoitteeseen nähden liian huolellisesti.

6.4 Lainsäädännön toimivuuden ja kehittämistarpeiden arviointi

Pilaantuneen maan puhdistamista koskevan lainsäädännön osalta on vaikea arvioida säännösten pitkäaikaisia vaikutuksia maaperän tilaan. Kuitenkin suorat vaikutukset hallinnon toimintaan ovat olleet lähinnä positiivisia. Puhdistamispäätökset tehdään säännönmukaisesti ilmoituksella alueelliselle ympäristökeskukselle ja hyvin erilaisen hallintomenettelyiden tilalle ja eri viranomaisten sijaan sovelletaan kahta menettelyä (ympäristölupa tai ilmoitus).

Toimivallan keskittämisen pääsääntöisesti alueellisiin ympäristökeskuksiin voidaan katsoa olevan perusteltua, koska pilaantuneen maan kunnostaminen ja sen valvonta vaatii huomattavaa asiantuntemusta, joten osaamisen keskittäminen niihin tai suurimpiin kaupunkeihin on toimivampi ratkaisu kuin toiminnan hajauttaminen kuntatasolle.

Lain soveltamisessa ja tavoitteiden saavuttamisessa on kuitenkin havaittavissa joitakin puutteita. Tällaisia ovat lähinnä ilmoituksen käsittelyä koskevien tarkempien säännösten puuttuminen ympäristönsuojelulainsäädännöstä sekä pilaantuneen pohjaveden puhdistamista koskevien säännösten puutteet. Lupa-asioiden osalta pilaantuneen maan kunnostukseen liittyvissä asioissa on myös joitakin puutteita. Ilmoitusmenettelyn ja erityisesti kunnostussuunnitelman hyväksymisen kannalta tärkeimpiä ovat valtioneuvoston 14 § mukaisen asetuksen puuttuminen.

Eri lakien puhdistamista koskevien siirtymäsäännösten sisältö ja niiden tulkinta on edelleen epäselvää ja esimerkiksi vastuu- ja menettelysäännösten erottelu toisistaan on edelleen vaikeaa. Ratkaisutoiminnassa sovellettu lainsäädäntö on erityisesti vanhojen (JHL:n tai sitä aikaisempien lainsäädännön aikaan tapahtuneiden) pilaantumisten suhteen hyvin vaihtelevaa ja esimerkiksi jätehuoltolakia sovelletaan edelleen jonkin verran määräyksissä ja päätöksen perusteluissa.

Ympäristöhallinnon toimintaa pilaantuneen maan kunnostamista koskevien ilmoitusten suhteen voidaan pitää yleisesti ottaen asianmukaisena. Ilmoitusmenettelyn osalta ei hallintomenettelyn ja päätösten voida sanoa yhtenäistyneen ehkä odotetulla tavalla. Päätökset ovat edelleen hyvin erilaisia rakenteeltaan ja myös sisällöltään, erityisesti päätösten sisältämien hankkeen tietojen ja toisaalta määräysten ja perusteluiden suhteen. Erityisesti päätösten rakenteen yhtenäistämiseksi tämän tutkimuksen liitteenä on tutkimusaineiston päätösten pohjalta tehty ilmoituksen johdosta tehtävän hallintopäätöksen malli, jolla toivottavasti on myös tarkistuslistan merkitys ilmoitusta käsiteltäessä.

Valtioneuvoston asetus tuo toivottavasti helpotusta erityisesti hyväksyttäviin selvitysmenettelyihin, riskianalyysiin ja muihin puhdistuksen hyväksyttävyyteen liittyviin seikkoihin. Myös pienillä muutoksilla lainsäädäntöä voitaisiin selkeyttää. YSL:n muiden ilmoitusten käsittelyä koskevat 10 luvun säännökset (63 ja 64 §:t) voisi lisätä koskemaan (soveltuvin osin) myös pilaantuneen maan puhdistamisilmoituksia. Myös siirtymäsäännösten tulkinnalla ja viimekädessä säännösten pienillä muutoksilla voitaisiin selkeyttää menettelysäännösten ja vastuusäännösten erottelua ja näin päästäisiin lähemmäksi yhtenäisempää menettelyä puhdistusasioissa.

Pilaantuneiden maiden ja sedimenttien neuvottelupäivillä Lappeenrannassa 29.-30.3.2001) käynnistettiin keskusteluryhmätoiminta pilaantuneiden maiden puhdistamista koskevien kunnostuspäätösten yhtenäistämistä. Tapaamisia on ollut sen jälkeen kaksi, ja toiminta jatkuu edelleen tätä kirjoitettaessa. Keskustelu on epävirallista tiedon ja kokemusten jakamista. Keskusteluryhmä on osoittanut, että ongelmat ovat hyvin samansuuntaisia eri alueellisissa ympäristökeskuksissa, mutta tieto ei kulje ylemmältä taholta eikä aluekeskusten välillä. Keskustelun paras anti onkin sen tiedonjakomahdollisuudet sekä tuki virkamiehen päätöksenteolle ja toiminnan kehittämiseksi. Ongelmana keskusteluryhmän toiminnassa on, että vain noin puolet aluekeskuksista on aktiivisesti mukana toiminnassa.

Pilaantuneita maita koskevan lainsäädännön soveltamiseen tarvitaan jatkossakin tukea ja neuvontaa. Asiantuntijatuki ja keskusteluryhmän toiminta tukevat erityisesti kehittämisestä aktiivisesti kiinnostuneita lupaviranomaisia. Koulutus ja oppaat tavoittavat myös muut puhdistamispäätöksiä tekevät ja valmistelevat viranomaiset.

Sekä tutkimusaineiston että haastattelujen ja keskusteluryhmätoiminnan perusteella voidaan sanoa olevan tarvetta lupaviranomaisten lisäkoulutukseen. Tarpeellista koulutusta tarvitaan erityisesti vastuuasioista kuten kustannusten kattamisesta ja vastuunjaosta. Pilaantuneen maan puhdistamisasioissa koulutusta kaivataan lähinnä päätösten sisältövaatimuksiin, erityisesti riskinarviointiin, liittyvissä asioissa.

Myös aktiivinen yhteistyö erityisesti kunnan ympäristöviranomaisen kanssa on jo usein meneillään, mutta toiminnan kehittämisessä ja toimivuuden ja tehokkuuden parantamiseksi kuntatason viranomaisten osallistuminen yleisesti pilaantuneisiin maihin liittyviin asioihin on tärkeää. Esille on tullut ehdotus yhteistyön lisäämisestä erityisesti rakennuslupaviranomaisten kanssa ja mahdollisesti jopa näiden koulutuksen järjestämisestä. Kuntien tietoisuutta pilaantuneita maita koskevista asioista kehitetäänkin jo jonkin verran eri projekteissa ja kehityskeskusteluissa.

Ilmoitusmenettelyn kehitystä tulee jatkossakin seurata ja tukea. Päätösten tekijöiden tulisi seurata toisiaan jatkuvasti ja säännöllinen toiminnan arviointi on tarpeen myös tulevaisuudessa.

Lähteet

- Alanko, Kati, Järvinen Kimmo 2001: Pilaantuneen maa-alueen kunnostuksen yleissuunnitelma. Suomen ympäristökeskus, Helsinki.
- Assmuth, Timo 1997. Selvitys ja ehdotuksia ympäristövaarallisten aineiden pitoisuuksien ohje-arvoista maaperässä. Suomen ympäristökeskuksen moniste nro 92, Helsinki.
- EEA 2000. Management of Contaminated Sites in Western Europe. European environment agency, Topic report No 13/1999.
- Ekroos, Marja 1994. Saastuneet maa-alueet ja jätehuoltovastuu Suomessa ja Euroopan yhteisössä. Lakimiesliiton kustannus, Helsinki.
- Ympäristö-lehti 2/2000. Ympäristölupa yhdeltä luukulta. (Haastattelu lainsäädäntöjohtaja Simo Mäkinen, YM) s.12.
- Haavisto, Teija. Saastuneet maa-alueet Suomessa -tilannekatsaus 1999. Ympäristö-lehti 1/2000. s. 20.
- Ilmoitusmenettelyopas. Työryhmäjulkaisu, luonnos. Suomen ympäristökeskus. Ilmestyy tammikuussa 2002.
- Ketola, Johanna 2001. Pilaantuneen maaperän kunnostusvastuusta Suomessa, Itävallassa, Ruotsissa ja Saksassa. Tutkielma oikeustieteen kandidaatin tutkintoa varten. Helsingin yliopiston oikeustieteellinen tiedekunta, yksityisoikeus.
- Kulla, Heikki. 2000. Hallintomenettelyn perusteet. Kauppakaari Oy, Lakimiesliiton Kustannus, Helsinki.
- Kurvinen, Pekka – Sippola, Sakari. 1989. Päätöksenteko hallinnossa. 2. Uudistettu painos. Suomen Lakimiesliiton Kustannus Oy, Helsinki.
- Kuusiniemi, Kari (toim.), (Ekroos, Leinonen, Marttinen, Siitari-Vanne) 2001. Uusi ympäristönsuojelulainsäädäntö. Oy Edita Ab, Helsinki.
- Kuusiniemi, Kari; Majamaa, Vesa; Vihervuori, Pekka. 1998. Maa-, vesi ja ympäristöoikeuden käsikirja. WSOY Tietosanoma, Juva.
- Kuusiniemi, Kari 1995. Ympäristölupa. Lakimiesliiton kustannus, Jyväskylä.
- Kuusiniemi, Kari - Ekroos, Ari – Kumpula, Anne - Vihervuori, Pekka 2001. Ympäristöoikeus. WSOY Lakitieto, Juva.
- Marttinen, Kari – Saastamoinen, Salla – Suvanto, Sanna. 2000. Yrityksen ympäristövastuut. (2. Uudistettu painos). Kauppakaari Oyj, Helsinki.
- Mäenpää, Milla 2000. Ympäristönsuojelulain pilaantuneen maan puhdistamista koskevien tavoitteiden toteutuminen hallintopäätöksistä. Esiselvitys, Suomen ympäristökeskus. Julkaisematon muistio.
- Mäenpää, Olli. 2000. Hallinto-oikeus. WSOY Lakitieto Oy, Porvoo.
- Mäenpää, Olli. 1992. Hallintolupa. Toinen, uudistettu painos. Lakimiesliiton kustannus, Helsinki.
- Nilsson, Annika 2000. Legal Aspects of Soil Pollution and Decontamination in the EU Member States.
- Penttinen, Riina 2001. Maaperän ja pohjaveden kunnostus - yleisimpien menetelmien esittely. Suomen ympäristökeskuksen moniste 227, Helsinki.
- Rubenson, Stefan 1998. Miljöbalken. Den nya miljörätten. Norstedts Juridik AB, Stockholm.
- Ruuska, Suvi 1999. Maaperänsuojelun toteuttaminen lainsäädännön keinoin. Katsaus EU-lainsäädäntöön ja eräiden EU-maiden kansalliseen lainsäädäntöön. Suomen ympäristökeskuksen moniste 166, Helsinki.
- Myös samanniminen artikkeli: Ympäristöjuridiikka 1/2000. s.61-71.
- Ruuska, Suvi 2001. Pilaantuneiden alueiden kunnostamista ja riskinarviointia koskeva lainsäädäntö. Suomen ympäristökeskuksen moniste 503, Helsinki.
- SAMASE-raportti YM/YSO muistio 5/1994. Ympäristöministeriö 1994. Saastuneet maa-alueet ja niiden käsittely Suomessa - saastuneiden maa-alueiden selvitys- ja kunnostusprojekti; loppuraportti, Helsinki.
- Salo, Heikki –Snellman, Leo 1994. Jätelainsäädäntö. Lakimiesliiton kustannus, Helsinki.
- Tuomainen, Jouko 2001. Vastuu saastuneesta ympäristöstä. WSOY Lakitieto, Vantaa.
- Tuomainen, Jouko - Tuomala, Jari 1997: Hallintopäätös saastuneen maa-alueen kunnostamisesta - erityisesti jätehuoltolainsäädännön kannalta. Suomen ympäristökeskus, Helsinki.

Hallituksen esitykset:

HE 77/1993 Hallituksen esitys eduskunnalle jätelaiksi ja laiksi ympäristölupamenettelyn muuttamisesta.

HE 142/1975 Hallituksen esitys eduskunnalle jätehuoltolaiksi ja siihen liittyviksi laeiksi.

HE 195/1986 Hallituksen esitys eduskunnalle jätehuoltolain muuttamisesta.

HE 84/1999 ympäristönsuojelu ja vesilainsäädännön uudistamiseksi.

YM:n päätökset:

Ympäristöministeriö: ympäristönsuojeluasetuksen perustelumuistio 13.2.2000.

Ympäristöministeriön päätös toimivallan siirtämisestä Helsingin kaupungin ympäristölautakunnalle, 16/400/2000, 29.3.2001.

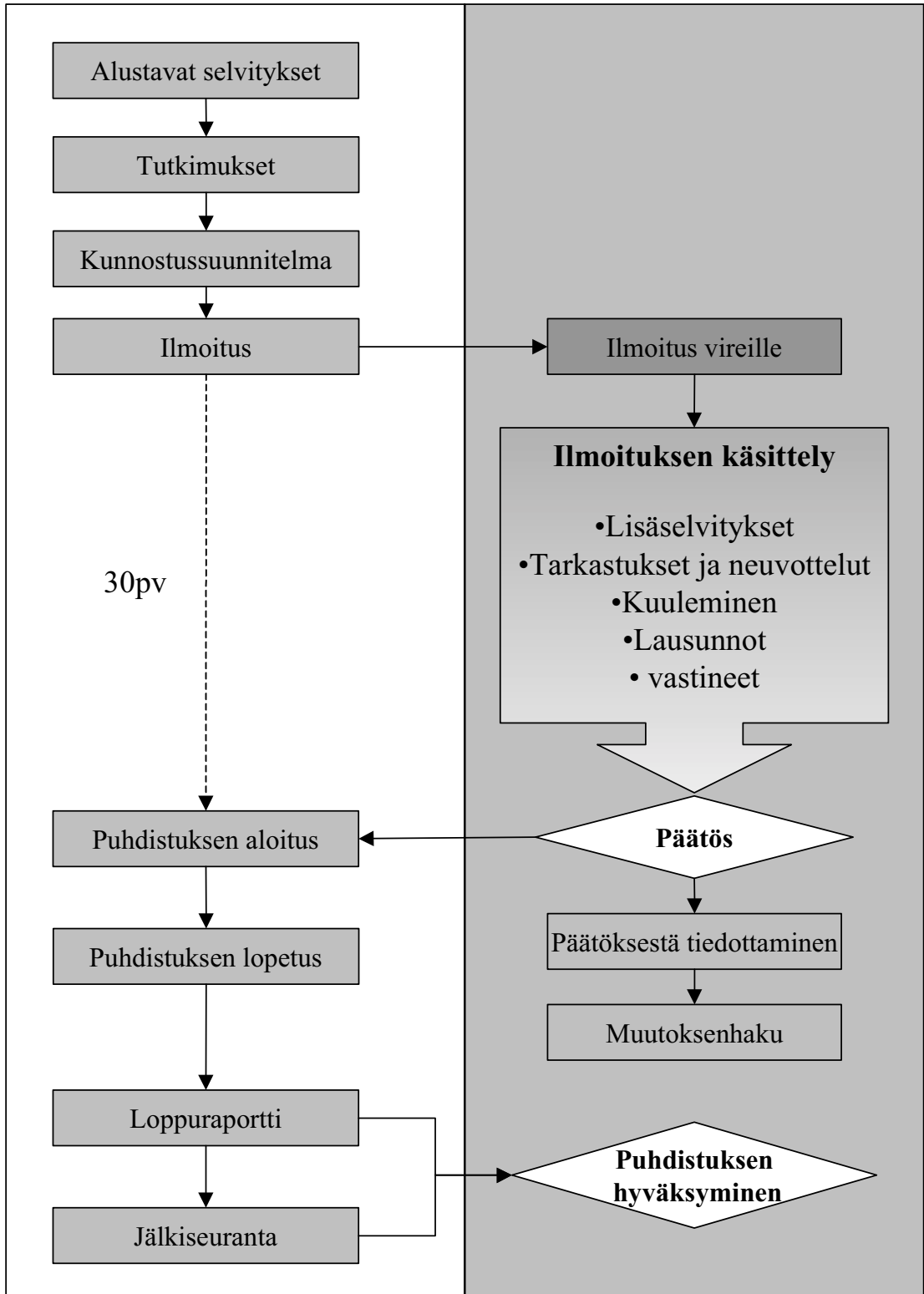
Internet-tiedonlähteet:

<http://www.vyh.fi/tila/maapera/maapera.htm>, viittauspäivä 10.7.2001

<http://www.vyh.fi/ympsuo/maa/eurlaki/eurlaki.htm>, viittauspäivä 20.8.2001

<http://www.vyh.fi/hoito/sama/menetelm.htm>, viittauspäivä 20.11.2001

LIITE 1. Pilaantuneen maan puhdistamista koskeva ilmoitusmenettely.

LIITE 2. Ilmoituspäätösmalli.

Ratkaisijan logo
Viranomaisen nimi

Päätös
Diaarinumero
Paikkakunta ja päivämäärä

1. ASIA

YSL 78.2 § Pilaantuneen maan puhdistamista koskevan ilmoitus, päätös.

2. ILMOITUKSEN TEKIJÄ

Organisaatio, yhteystiedot (puhelin ja osoite).
Tarvittaessa vastuuhenkilö ja yhteystiedot

3. ASIAN VIREILLETULO

Asian vireilletulopäivä. Ilmoituksen täydentämisen ajankohdat.
Mahdollinen asian siirto toimivaltaiselle viranomaiselle ja sen peruste.

4. KIINTEISTÖ JA SEN OMISTAJA

Puhdistettava kiinteistö riittävästi yksilöitynä, (rekisterinumero ja osoite) ja
Jos kiinteistö selvästi suurempi kuin puhdistettava alue, puhdistettavan alueen tarkempi selvitys (kartta).
Omistaja ja haltija sekä näiden yhteystiedot.
Jos useampia kiinteistöjä, tulisi eritellä tiedot yksittäin.

5. TOIMINNAN ILMOITUSVELVOLLISUUS JA VIRANOMAISEN TOIMIVALTA

Millä perusteella ilmoitusvelvollisuus.
Millä perusteella viranomaisen toimivaltainen.

6. ILMOITETUN TOIMINNAN KUVAUS

Lyhyt historiakuvaus toiminnasta pilaantuneella alueella.
Puhdistustarve (esim. tuleva käyttö, leviämiskahva, tai haltijanvaihdos).

7. PILAANTUMISEN AIHEUTTANUT TOIMINTA

Mikä todennäköisesti on aiheuttanut pilaantumisen.

8. TOIMINTAA MAHDOLLISESTI KOSKEVAT MUUT LUVAT/ILMOITUKSET

Ympäristöluvat, poikkeusmenettelyt sekä esimerkiksi liitännäiset puhdistamishankkeet.

9. YMPÄRISTÖN KUVAUS JA KIINTEISTÖN SUUNNITeltu KÄYTTÖTARKOITUS

Alueen käyttötarkoitus
Kaava, nykyinen ja suunniteltu käyttötarkoitus.
Ympäristön kuvaus
Naapurit ja lähimmät häiriintyvät kohteet, erityisesti asuinalueet ja muut herkät kohteet.
Maaperä ja pohjavesiolosuhteet.

10. TEHDYT TUTKIMUKSET

Tehdyt tutkimukset

Ilmoituksen liitteenä olleiden ja muiden (täydennykset ym.) tutkimus- ja selvitysasiakirjojen listaus, jossa ainakin tutkimusten ajankohta toteuttaja ja muu lyhyt kuvaus.

Tutkimustulokset

Tutkimustulosten kuvaus (tulokset, maaperässä olevat aineet, käytetyt tutkimusmenetelmät).

Arvio maaperää pilanneista aineista ja pitoisuuksista sekä pilaantumisen laajuus Johtopäätökset tutkimuksista, eli maaperän haitta-aineet ja niiden levinneisyys maaperässä. Riskinarviointi.

11. KUNNOSTUSSUUNNITELMA

Kunnostusmenetelmä

Käytettävien menetelmien kuvaus ja toteutuksen lyhyt selostus.

Puhdistustavoite

Puhdistuksen tavoite, maaperään jäävien haitta-aineiden pitoisuudet eli puhdistus raja- tai ohjearvoon, johonkin muuhun.

Toteutusajankohta ja kesto

Tulosten seuranta

Voi olla syytä selostaa erikseen vaadittuja seurantoja, sekä työn aikaiset että erityisesti jälkikäteen tapahtuva seuranta (esim. pohjaveden pitoisuudet).

Ympäristöhaitat ja niiden ehkäisy

Arvio kunnostuksen aiheuttamista ympäristöhaitoista ja ehdotus toimenpiteiksi niiden estämiseksi.

Vastuuhenkilöt

Puhdistuksen toteutuksen valvoja ja yhteyshenkilö.

Raportointi ja tiedotus

12. ILMOITUKSEN KÄSITTELY

Vireilläolosta ilmoittaminen

Onko vireilläolosta ilmoitettu/tiedoitettu.

Neuvottelut ja tarkastukset (ajankohta, läsnäolijat jne.)

Onko puhdistamisesta käyty neuvotteluita tai tutustuttu paikanpäällä puhdistettavalla alueella. Neuvotteluiden ja tarkastusten ajankohdat, läsnäolijat ja viittaus mahdolliseen muistioon ja muu tarpeellinen tieto.

Lausunnot

Pyydetyt lausunnot tai lausuntojen pyytämättä jättämisen toteaminen. Lausuntojen pääkohdat.

Kuuleminen ja omistajan/haltijan suostumus

Mahdollinen kuuleminen ja annetut muistutukset ja niiden pääsisältö. Erityisesti omistajan tai haltijan suostumus tai esittämät vaatimukset.

Ilmoittajan vastineet

Hakijan mahdolliset vastineet asiassa. Myös maininta, jos ei ole antanut.

13. PÄÄTÖS JA PERUSTELUT

Asian ratkaisu

Ilmoituksen mukaisen suunnitelman hyväksyminen/hylkääminen.

Määräykset

Toimintaa koskevat määräykset. Esimerkiksi puhdistustavoite (raja-arvot), puhdistuksen laajuus, kunnostuksen toteutus, valvonta. Muut tarpeelliset määräykset. Väliotsikointi tarpeen mukaan.

Päätöksen perustelut

Ilmoitusmenettelyn perustelut.

Määräysten perustelut.

Sovelletut oikeusohjeet

Sovelletut oikeusohjeet (sädöksen nimi ja sovelletut säännökset).

Päätöksen voimassaolo

Onko voimassa toistaiseksi vai määräajan. Tarpeen mukaan maininta, että voimassa 101.2 §:n mukaisesti muutoksenhausta huolimatta.

14. KÄSITTELYMAKSU JA SEN MÄÄRÄYTYMINEN

Maksu ja sen määräytyminen.

15. ALLEKIRJOITUS

16. PÄÄTÖKSESTÄ TIEDOTTAMINEN

17. MUUTOKSENHAKU

18. LIITTEET

Valitusosoitus

kartat

Muu

LIITE 3. Luettelo tutkimusaineistoon kuuluvista ilmoituspäätöksistä.

Diaarinro	AYK	Ilmoituksen pvm	Päätös pvm	Hakija	Kuvaus	Mene- telmä	Määrä	Hinta	Kunta
0100Y0019-18	UUS	1.2.2000	13.12.2000	Esso Oy Ab	Huoltoasema, lopetettu.	Poisto	50-100 tonnia	3 200,00 mk	Tammisaari
0100Y0029-18	UUS	11.2.2000	29.6.2000	Oy Shell Ab	Veneiden polttoaineiden jakeluasema (yksi polttoöl- jysäiliö).	Poisto	20 t	3 000,00 mk	Helsinki
0100Y0052-18	UUS	3.3.2000	3.4.2000	KOy Hämeentie 135/ Varma- Sampo oy	Teollisuutta, öljyvuoto.	poisto	30 + 60 m3	3 000,00 mk	Helsinki
0100Y0053-18	UUS	3.3.2000	26.2.2001	Neste Markki- nointi oy	Huoltoase- ma/polttoainejakelutoiminta, nyt autotarvikeliike.	Poisto	270t	3 200,00 mk	Järvenpää
0100Y0055-18	UUS	3.3.2000	13.4.2000	Tehi-invest Oy	Lopetettu linja-autovarikko, (korjausta, öljysäiliöitä jne.) Linja-autojen pysäköinti- kenttä.	Poisto	100 m3	2 000,00 mk	Espoo
0100Y0056-18	UUS	3.3.2000	13.4.2000	Tehiranta Oy	Lopetettu linja-autovarikko, (korjausta, öljysäiliöitä jne.)	Poisto	350 m3 2500m3	2 000,00 mk	Espoo
0100Y0058-18	UUS	10.3.2000	28.3.2000	Helsingin kaupunki kiinteistövirasto	Ampumaradan (entisen) läheiset tontit asuintaloiksi.	poisto	410m3 (130m3+280m3)	2 000,00 mk	Helsinki
0100Y0059-18	UUS	10.3.2000	27.6.2000	Helsingin kaupunki kiinteistövirasto	Telakka-alue (laivanrakennusta, korjaus ja pienyritys- toimintaa, nyt varastoalue.)	poisto/ esikäsitte- ly alueella (seulonta/ välppäys)	12500t/4000m3	2 000,00 mk	Helsinki
0100Y0067-18	UUS	30.5.2000	12.6.2000	Nuurtilan puutarha	Kasvihuone (öljylämmitys + torjunta-aineet). Tuleva asuintaloja.	poisto	1600t/950m3	4 000,00 mk	Espoo
0100Y0073-18	UUS	23.3.2000	5.7.2000	Neste Markki- nointi Oy	Huoltoasema (ja joskus lämpökeskus), muuttuu automaatti-asemaks (huoltohalli ym.) Muutostöi- tä.	Poisto	220m3	3 000,00 mk	Vantaa
0100Y0075-18	UUS	23.3.2000	12.5.2000	Lassas, Olof	Omakotitalon lämmitysöl- jysäiliö (ylitötön jatkopuh- distustoimet).	poisto	20 m3	2 000,00 mk	Loviisa
0100Y0079-18	UUS	3.4.2000	30.10.2000	Tielaitos Uudenmaan tiepiiri	Tielaitoksen sivutukikohta, lopetettu. Polttoaineenjake- lu + öljynvaihto (luvatton), nyt säilytetty mm. öljysoraa.	Poisto	21m3 + 2000 m3	4 000,00 mk	Siuntio
0100Y0093-18	UUS	11.4.2000	1.9.2000	Neste Markki- nointi Oy	Huoltoasema, lopetus.	Poisto	600 m3	3 000,00 mk	Espoo
0100Y0096-18	UUS	13.4.2000	17.4.2000	Helsingin kaupunki/ kiinteistövirasto	Parkkipaikan täyttömaana käytetty lentotuhkaa.	poisto (+jätö)	260m3 (360 irtto + tuhka 400m3), jää 230m3 tuhkaa	2 000,00 mk	Helsinki
0100Y0097-18	UUS	13.4.2000	5.9.2000	Neste Markki- nointi Oy	Huoltoasema, muuttuu automaattiasemaksi.	Poisto/ huokosil- mapuhdis- tus	300 m3 (itd) + 200 m3	6 000,00 mk	Espoo
0100Y0101-18	UUS	18.4.2000	24.10.2000	Neste Markki- nointi Oy	Huoltoasema. Mittarikentän uusiminen.	Poisto	500m3 (100 voimakkaasti)	3 600,00 mk	Espoo
0100Y0105-18	UUS	25.4.2000	29.11.2000	Sponda Oyj	Autohuolto ym., nyt jo purettu rak., jossa autotar- vike, rengas, pesu, pika- huolto ym. öljysäiliö.	Poisto	10-20 m3	3 000,00 mk	Espoo
0100Y0107-18	UUS	27.4.2000	24.5.2000	Helsingin kaupunki kiinteistövirasto	Teollisuus ym. alue: Kalkki- hiekkatiili- ja elementtiteh- das, sekä asuntoautojen kokoonpanoa. Huolto ym autot/veneet sekä HKR tukikohta. Tuleva:päiväkoti ja leikkipuisto.	Poisto	1500m3	3 000,00 mk	Helsinki
0100Y0111-18	UUS	10.5.2000	30.5.2000	Alanko Matti/ Multanen Irmeli	Omakotitalo öljylämmitys- säiliö (tynnyrivuoto).	Poisto	Ei tietoa	2 000,00 mk	Järvenpää

Diaarinro	AYK	Ilmoituksen pvm	Päätös pvm	Hakija	Kuvaus	Mene- telmä	Määrä	Hinta	Kunta
0100Y0116-18	UUS	11.5.2000	30.6.2000	Tuusulan kunta, tekninen toimi	Alueella säilytetty öljysäiliötä ja tehty autojen öljynvaihtoja. Pakkasvarastoalue, rakennetaan parkkipaikka.	Poisto	500 m3	4 000,00 mk	Tuusula
0100Y0120-18	UUS	15.5.2000	15.9.2000	Lohjan kaupunki	Entinen kaatopaikka (talous ja teoll.), 60-luvulla rakennettu taloja alueelle	Poisto	2350 m3 + 1250 m3	10 000,00 mk	Lohja
0100Y0128-18	UUS	19.5.2000	7.7.2000	Oy Teboil Ab	Huoltoasema, toiminta jatkuu.	Poisto	150-200 t	3 000,00 mk	Vantaa
0100Y0132-18	UUS	22.5.2000	25.8.2000	Neste Markkinointi Oy	Huoltoasema, muutuu automaattiasemaksi.	Poisto	1110 m3	3 000,00 mk	Helsinki
0100Y0136-18	UUS	8.8.2000	29.8.2000	Elanto Osuusliike	Autohuoltotoiminnasta (leipomoautojen) ja ehkä täyttömaasta. Teollisuusalueella meijeri ja voimalaitos (purettu).	Poisto	250-400m3 ktr, 250-400m3 ktr	5 000,00 mk	Helsinki
0100Y0139-18	UUS	19.5.2000	5.7.2000	Vasp-Invest Oy	Öljylämmityssäiliön pidempiaikainen vuoto. Toimisto (pankki) ja asuinrak., säiliö poistettu.	Poisto	150 m3 + 50-100 m3	3 000,00 mk	Siuntio
0100Y0140-18	UUS	24.5.2000	11.8.2000	Neste Markkinointi Oy	Huoltoasema, toiminta jatkuu (laitteiston uusiminen).	Poisto	ei mainita	3 000,00 mk	Vantaa
0100Y0142-18	UUS	26.5.2000	19.6.2000	Fortum Energiantalo Oy	Huoltoasema, myyntipiste, pilaantumisen vieroitus kiinteistöltä (puhdistettu). Tuleva D-automaattiasema.	poisto	40m3	3 000,00 mk	Lohja
0100Y0143-18	UUS	31.5.2000	20.9.2000	Helsingin kaupunki HKR	Pima-välivarastointialue (tuotu 1994).	Poisto?	13 000m3 26 000t	2 000,00 mk	Helsinki
0100Y0157-18	UUS	19.6.2000	30.6.2000	Inkoon kunta	Pienvenesatama, huoltoasemapiste.	poisto	(ei tietoa) (10mx15mx1m)	3 000,00 mk	Inkoo
0100Y0158-18	UUS	22.6.2000	27.6.2000	Aalto, Väinö	Omakotitalo öljylämmityssäiliövuoto.	poisto	15m3 (vähintään)	3 000,00 mk	Lohja
0100Y0160-18	UUS	22.6.2000	15.8.2000	Kiinteistö OY Lohjan Autorinne / Eläkekassa Tapio	Automyyntiä, huolto, nyk. maatalousliike, konekorjaamo, rengasliike. Öljynerotin ylivuoto v. 2000.	Poisto	150-250m3	3 000,00 mk	Lohja
0100Y0162-18	UUS	26.6.2000	30.6.2000	Teboil Oy Ab	Huoltoasema, toiminnassa, onnettomuus.	Poisto	30 m3	3 000,00 mk	Helsinki
0100Y0164-18	UUS	27.6.2000	27.11.2000	Helsingin kaupunki kiinteistövirasto	Ampumaradan läheisyydessä saastuneet tontit.	Poisto	yht.10-13 000 m3 poistet 6500m3	3 000,00 mk	Helsinki
0100Y0166-18	UUS	28.6.2000	11.8.2000	YIT-rakennus Oy	Entinen pienteollisuusalue (metallivalimo, konepaja, konevuokraamo).	Poisto	60 + 80 m3	3 000,00 mk	Kerava
0100Y0169-18	UUS	5.7.2000	4.8.2000	Vantaan kaupunki, maankäyttötoimi, yrityspalveluyksikkö (valtakirja omistajalta)	Entinen lyijysulatto. Tuleva: liike- ja toimistorakennus.	Poisto	200 + 300 +150 m3	3 200,00 mk	Vantaa
0100Y0174-18	UUS	5.7.2000	4.8.2000	Teboil Oy Ab	Huoltoasema, toiminta jatkuu (?), huoltotöiden yhteydessä huomattu pilaantumista.	Poisto	8 t	2 000,00 mk	Vantaa
0100Y0175-18	UUS	6.7.2000	9.8.2000	Teboil Oy Ab	Huoltoasema, toiminta jatkuu, pihaalueen saneeraus.	Poisto	300 t	2 000,00 mk	Järvenpää
0100Y0176-18	UUS	7.7.2000	7.8.2000	Kotiinna As Oy/ Isännöinti Jouko Lahti Oy	Asuinkerrostalon öljysäiliön täytössä öljyvahinko (v. 2000).	Poisto	20-30 m3	3 000,00 mk	Järvenpää
0100Y0180-18	UUS	18.7.2000	3.1.2001	Helsingin kaupunki/ kiinteistövirasto	Puutavaran vähittäismyynti. Pilaantunut täyttömassoista (rak.jäte, kuona ym.) Tuleva: kevytrakenteinen toimisto- ja varastorakennus.	Poisto/Peitto	ei mainintaa	3 000,00 mk	Helsinki

Diaarinro	AYK	Ilmoituksen pvm	Päätös pvm	Hakija	Kuvaus	Mene- telmä	Määrä	Hinta	Kunta
0100Y0183-18	UUS	24.7.2000	2.1.2000	Helsingin kaupunki/ kiinteistövirasto	Pienteollisuutta: Korjauspa- ja, varastoja, kivialan yritys. Täytteenä käytetty jätettä, öljysäiliö (poistettu). Tuleva: asuinkeuhkasto.	Poisto	30 000 t	5 000,00 mk	Helsinki
0100Y0184-18	UUS	27.7.2000	6.10.2000	Merinonita Oy	Ilmoittajan tarkoituksena on kaivaa PAH-yhd. Pilaant. Maa-ainesta koetoimintaa varten kaatopaikalle.	Poisto	40-45 m3	2 400,00 mk	Porvoo
0100Y0185-18	UUS	27.7.2000	22.11.2000	YIT Rapido kiinteistöpalvelut Oy	Värjäämö-, pesu- ja prosessikemikaalivalmistaja, automaalaus, öljysäiliö.	Poisto	2400 m3	5 000,00 mk	Vantaa
0100Y0194-18	UUS	4.8.2000	5.9.2000	Säästöluoto As Oy	Asuinkeuhkaston lämpökeskuksen öljysäiliö (ylit-äytöt), poistettu käytöstä.	Poisto	60 + 40t	3 000,00 mk	Helsinki
0100Y0200-18	UUS	14.8.2000	16.11.2000	Porvoon kaupunki	Useita rakennuksia ja toimintaa, mm. maataloustarvikkeita, korjaamoa, öljyn varastointia, lannoitteita torjuntaiaineita, jakelutoimintaa jne. Kaava: asuinalue.	Poisto	300 m3	5 000,00 mk	Porvoo
0100Y0206-18	UUS	17.8.2000	23.8.2000	Ylitalo Jouko	Omakotitalon öljysäiliön äkillinen vuoto.	Poisto	ei tiedetä	3 400,00 mk	Porvoo
0100Y0208-18	UUS	18.8.2000	29.8.2000	Diesen Gustaf	Omakotitalon säiliön ylitäyt- tö, ja pientä vuotoa. .	Poisto	25-35 m3	5 000,00 mk	Kauniainen
0100Y0211-18	UUS	21.8.2000	17.10.2000	Tuusulan kunta	Varastoalue (ent.). Jätetäyt- tömaa. Tuleva: tuotantohal- li, tmstorak.y.m.	Poisto	660 + 240 m3 1080 + 100t	5 000,00 mk	Tuusula
0100Y0217-18	UUS	29.8.2000	27.9.2000	Teboil Oy Ab	Huoltoasema, toiminta jatkuu, rakenteiden uusi- mista.	Poisto	200 t	3 600,00 mk	Hyvinkää
0100Y0218-18	UUS	30.8.2000	8.11.2000	Lohjan kaupunki	Huoltoasema-alue, vanha (lopetettu 1960), polttone- tesäiliö poistetaan.	Poisto	50 m3	3 200,00 mk	Lohja
0100Y0224-18	UUS	8.9.2000	31.10.2000	Neste Markki- nointi Oy	Entinen huoltoasema. Laitteistojen poisto. Nyt autotarvikeliike ja kahvila.	Poisto	600m3	3 000,00 mk	Espoo
0100Y0225-18	UUS	11.9.2000	8.1.2001	Valio oy	Huoltoasema (lopetettu) (jakelupiste), aiheutunut mm. yitötöistä ja putki- vuodoista.	Poisto	n. 100m3	2 400,00 mk	Helsinki
0100Y0226-18	UUS	13.9.2000	31.10.2000	Partek Oyj Abp	Jätevesien käsittelyjärjes- telmän allas, käyttö lopetettu, kuivaus.	poisto ja kuivaus	1400 m3	5 600,00 mk	Lohja
0100Y0229-18	UUS	19.9.2000	6.11.2000	Neste Markki- nointi Oy	Huoltoasema. Mittarikentän uusiminen.	Poisto	200 m3	3 600,00 mk	Kerava
0100Y0231-18	UUS	20.9.2000	29.1.2001	Neste Markki- nointi Oy	Huoltoasema, lopetettu. Poistetaan rakenteet.	poisto	100 m3 alle, ei todettu!	3 600,00 mk	Vihti
0100Y0237-18	UUS	2.10.2000	5.12.2000	Öljyalan palve- lukeskus Oy (Neste Markki- nointi Oy)	Huoltoasema, lopetettu. Postetaan rakenteita maasta. Tuleva: puistoalue.	Poisto	20 m3 poistettu 144 m3 258t	2 800,00 mk	Helsinki
0100Y0238-18	UUS	2.10.2000	20.11.2000	Helsingin kaupunki kiinteistövirasto	Täyttömaa ehkä pilaantu- nutta. Tuleva asuinrak. Ja päiväkot.	Poisto	140 m3+ 1500 m3	3 000,00 mk	Helsinki
0100Y0242-18	UUS	10.10.2000	14.11.2000	Neste Markki- nointi Oy	Huoltoasema, uusi toimin- nanharjoittaja, mittarikentän pohjarakenteita uusitaan ym.	Poisto	90-120 t	3 000,00 mk	Helsinki
0100Y0244-18	UUS	10.10.2000	15.1.2001	Asuntosäätiö	Kasvihuone, purettu. Tuleva: asuintalo.	Poisto	460 m3 (800t) + 60 m3 (120 t)	3 600,00 mk	espoo
0100Y0247-18	UUS	12.10.2000	2.11.2000	Ratahallinto- keskus	Ratapiha-alue ent. kaato- paikan reunalla. Tuleva: autojen pysäköintialue.	Poisto	190 m3 poiste-taan (voimakkaasti pil. 25 m3)	3 000,00 mk	Helsinki
0100Y0248-18	UUS	12.10.2000	18.10.2000	Fortum Oil and Gas Oy/ Neste Engineering Oy	Öljynjalostuslaitoksen satama-alueen öljyntynny maa.	Poistettu	40 m3	2 800,00 mk	Porvoo

Diaarinro	AYK	Ilmoituksen pvm	Päätös pvm	Hakija	Kuvaus	Mene- telmä	Määrä	Hinta	Kunta
0100Y0251-18	UUS	20.10.2000	22.12.2000	Teboil Oy Ab	Huoltoasema (vuodesta 1996), toiminta jatkuu (ent. maatila ja tie), pesu ja huolto.	Huokosilma	250 m3	5 200,00 mk	Tuusula
0100Y0255-18	UUS	27.10.2000	15.11.2000	Minerit Oy Ab	Entinen tavarajunien lastauslaiturialue (asbestikuormien purukupiakka). Tuleva: varastoalue.	Ei mitään, peitetään.(eristys)	60m3	2 000,00 mk	Lohja
0100Y0256-18	UUS	30.10.2000	3.11.2000	Taimilanpiha As oy	Rivitalokiinteistön lämmitysöljysäiliön äkillinen halkeaminen/vuoto.	Poisto + in situ rak. Ymp.	20 m3	3 600,00 mk	Tuusula
0100Y0266-18	UUS	7.11.2000	5.12.2000	Mäkinen, Matti	Lopetettu huoltoasema (maanpääliset säiliöt). Soranottoalue. Maa-aineslupaan liittyvä luiskavaihtosopimus. Kaava: urheli, virkistys tai palvelu, hallinto.	Poisto	100 m3	2 400,00 mk	Lohja
0100Y0268-18	UUS	13.11.2000	1.12.2000	Reka Kiinteistöt Oy	Entinen kenkätehdas kunnostetaan toimistotiloiksi.	Poisto	1750 + 900 t sekä 30-50 t	4 200,00 mk	Hyvinkää
0100Y0278-18	UUS	22.11.2000	5.12.2000	Mäntsälän kunta, tekninen palvelukeskus	Aiheuttajaa ei tiedetä, öljyä, ollut rakennus. Tuleva: tie.	Poisto	5 autokuormaa	2 400,00 mk	Mäntsälä
0100Y0281-18	UUS	30.11.2000	1.12.2000	Tapiola, Helvi ja Pekka	Omakotitalon öljylämmitysputken murtuma.	Poisto	15 m3	2 400,00 mk	Lohja
0100Y0304-18	UUS	20.12.2000	9.2.2001	Merita Kiinteistöt Oy	Entinen teollisuusalue, mm. leipomo. Nyk. toimistotiloina.	poisto	480 + 3900 m3	3 000,00 mk	Helsinki
0100Y0305-18	UUS	20.12.2000	15.2.2001	Neste Markkinointi Oy	Huoltoasema, toiminta jatkuu (laitteiston uusiminen).	Poisto	pilaantumista ei ole havaittu!	2 800,00 mk	Loviisa
0100Y0311-18	UUS	23.12.2000	2.2.2001	YIT-Rakennus Oy, hanke- ja toimitilapalvelut	Vanha teollisuusalue, purettu rak., tulossa toimistorakennus.	Poisto	430t + 50 t	2 400,00 mk	Helsinki
0100Y0312-18	UUS	23.12.2000	25.1.2001	YIT Oy, Hanke- ja toimitilapalvelut	Lihanjalostustehtas, rakennukset puretaan/purettu. Öljyvähinko tod.näk.	Poisto	30 t	2 400,00 mk	Helsinki
0101Y0020-18	UUS	23.1.2001	22.2.2001	Kallion jakamaton kuolinpesä	Linja-autoyriyys, sen jälkeen autokorjaamo, metallialan yritys. Polttainesäiliöt ja huoltohalli. Tuleva: Pienkerrostaloja.	poisto	300t	3 200,00 mk	Kauniainen
0197Y0006-111	UUS	10.5.2000	13.6.2000	Tikkurila Oy	Maalitehdas, liuotinsäiliöiden täytössä liuottimia maahan. Toiminta jatkuu, uusitaan.	Huokosilma (bio-venting)	675-750 m3	2 000,00 mk	Vantaa
0198Y0226-18	UUS	17.4.2000	26.4.2000	Skanska Etelä-Suomi Oy	Alueella toiminut mm. sikala, kynttilätehdas, pesula, omakotitalo, (öljylämmitys). Rak. Purettu. Tuleva: asuinkerroataloja ym.	Poisto	50 + 70 m3 sekä rak.jäte 600m3	2 000,00 mk	Espoo
0199Y0096-18	UUS	28.6.2000	10.8.2000	Stora Enso Timber Oy Ltd	Sahalaitos, entinen spriitehdas, trukkien huoltohalli, pesuliuottimet ja öljyt, rakennus purettu. Tuleva: tie- ja varastoalue.	Poisto	150m3	3 000,00 mk	Porvoo
0199Y0135-18	UUS	8.6.2000	16.8.2000	Rajasampaanranta 2, KOy, Kiinteistövarma Oy	Teollisuusrakennuksen sisäpihalta (tontti 9) öljyllä pilaantunut maa pois. Kaava yl, toim, teoll, varasto.	Poisto	950 m3	4 000,00 mk	Helsinki
0199Y0196-18	UUS	7.6.2000	7.7.2000	Sinisalo Petri	Omakotitalo, tod.näk. öljylämmityslaitteistossa vuoto.	Poisto	50 m3	3 000,00 mk	Hyvinkää
0200Y0102-17	LOS	1.3.2000	29.5.2000	Esso Oy Ab, Espoo	Huoltoasema, toiminta jatkuu? Rak. Mm. asutusta. Leviämisen estäminen.	poisto/huokosilma	1000-2000m3 -ktr, 1800-3600t	6 400,00 mk	Turku
0200Y0115-17	LOS	15.3.2000	22.5.2000	Turun kaupunkimittaus ja tonttiosasto	Pulttitehdas, öljysäiliö. Kaava teollisuus ja varasto.	poisto	300m3	4 800,00 mk	Turku

Diaarinro	AYK	Ilmoituksen pvm	Päätös pvm	Hakija	Kuvaus	Mene- telmä	Määrä	Hinta	Kunta
0200Y0164-18	LOS	11.5.2000	8.8.2000	Öljyalan palvelukeskus oy, SOILI-ohjelma (Esso)	Huoltoasema, lopetettu . Tuleva: toimisto ja asuinkäyttö.	Poisto tai joku muu	1980 t (1100 m3 itd)	4 800,00 mk	Turku
0200Y0187-17	LOS	3.5.2000	8.8.2000	Metra Oyj	Pienkaatopaikka, entinen (40-50 luvulla). Kaava: loma-asutus.	Poisto	2300 m3 -td	4 800,00 mk	Dragsfjärd
0200Y0429-17	LOS	19.5.2000	24.8.2000	Oy Teboil Ab	Huoltoasema, jatkuu.	poisto	150-200 t + 75 m3 ?	6 400,00 mk	Turku
0200Y0456-17	LOS	25.5.2000	22.8.2000	Alastaron kunta	Entinen kaatopaikka (1972 asti), kuorike, talousjäte. Puhdistamisen tarkoitus estää pilaantumisen leviäminen ympäristöön.	Poisto	kuorike 400m2, 3,7 ha. 600m3, 100m2 jätettä.	4 800,00 mk	Alistaro
0200Y0465-17	LOS	30.5.2000	19.9.2000	Hartela Oy ja Oy Alfred A. Palmberg Ab	Entinen teurastamo. Kattilahuone ja öljysäiliöt (poistettu, rak purettu). Kaava: teollisuusalue (ei ymp.vaik.).	Poisto	700 kiinto-m3	4 800,00 mk	Turku
0200Y0475-17	LOS	19.9.2000	23.10.2000	Oy Shell Ab Helsinki + asianajotmsto Asmala & Hämmäläinen Oy	Huoltoasema, toiminta jatkuu, uusi yrittäjä ja laitteet alueella myös pesu ja korj. toimintaa ym.	Poisto	200 m3 (400t)	4 800,00 mk	Harjavalta
0200Y0531-17	LOS	20.6.2000	19.9.2000	Neste markkinointi Oy	Huoltoasema, autokorjaamo. Toiminta jatkuu.	Poisto	520 m3 -itd	4 800,00 mk	Turku
0200Y0538-17	LOS	28.6.2000	27.9.2000	Aurajoki Oy	Sähkösinkityslaitos (sekä naapurin romuttamo). Tuleva: asuntoja.	Poisto	1800m3 (n.1650 t)	6 400,00 mk	Salo
0200Y0539-17	LOS	26.7.2000	17.10.2000	UPM-Kymmene Oyj	Telakka-alue, käyttötarkoitus säilyy.	Poisto	1750 m3	4 800,00 mk	Rauma
0200Y0548-17	LOS	4.7.2000	25.9.2000	Oy Shell Ab helsinki	Huoltoasema. Toiminta jatkuu osaksi, myös kauppa.	Poisto	50-100 m3ktr ?	4 800,00 mk	Kokemäki
0200Y0551-17	LOS	5.7.2000	2.10.2000	Turun kaupunki, tontti- ja mittausosasto	Vanha tehdasalue. Kattohuopatehtaan saastuttama (lopetettu 40-luvulla). Kaava: asuin, liike ja toimisto. Tuleva ainakin asuinkerrostaloja.	Poisto	5000 m3 ktr	4 800,00 mk	Turku
0200Y0674-17	LOS	24.8.2000	4.10.2000	Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirin kuntayhtymä	Vanha teollisuusalue. Kupittaan savi oy. Kaava: sairaalatoiminta. Tuleva: sairaalarakennus, ym. siihen liittyvä.	Poisto	26000 m3 +800 m3 1,3 ha	6 500,00 mk	Turku
0200Y0679-17	LOS	28.8.2000	30.10.2000	Puukeskus Oy	Huoltoasema, lopetettu. Käytetty asuntoautojen/vaunujen ja veneiden myyntiä. Jakelulaitteiston poisto. Tuleva: konttori, myymälä ym.	Poisto	100 m3itd (lievästi 750m3itd)	4 800,00 mk	Turku
0200Y0755-17	LOS	19.9.2000	28.11.2000	Kiinteistö oy (itäinen rantakatu)/ Varma-Sampo	Useita teollisuuslaitoksia, mm. metalliteoll. laivanrakennusteoll., valimo, konepaja. Kaava: asuin, liike ja toimisto.	poisto	600-700 ja 300-400 m3ktr 0,9 ha	4 800,00 mk	Turku
0200Y0828-17	LOS	23.10.2000	12.12.2000	Valtion kiinteistölaitos	Entinen varuskunta-alue (ampumaratoja). Kaava: korkeakoulun rak.	Poisto	100 m3 ktr + 2600 m3 ktr (lievästi)	4 800,00 mk	Turku
0200Y0921-18	LOS	13.12.2000	30.1.2001	Yhtyneet Sahat Oy, Seikun saha	Saha (vanha), toiminta jatkuu, uusia rak. Kaava: teollisuus.	poisto	1900 m3 ktr	4 800,00 mk	Pori
0296Y0165-18	LOS	12.4.2000	7.8.2000	Metsähallitus, Teijon retkeily-alue	Entisen ruukin alue, teollisuutta 1600 -luvulta asti (konepaja, valm. Kaasu ja hitsausaineita, korjaamotoimintaa). Kaavassa lähinnä suojelu- ja virkistyskäyttöön ym.	Poisto	470 t + 900t	4 800,00 mk	Perniö
0296Y0862-17	LOS	31.3.2000	12.6.2000	Eurajoen kunta	Ent. yhdyskuntajätteen kaatopaikka. Tärkeä pohjavesialue, syy puhdistaa.	Poisto	4000m3 -ktr , jäte 1000m3	4 800,00 mk	Eurajoki

Diaarinro	AYK	Ilmoituksen pvm	Päätös pvm	Hakija	Kuvaus	Mene- telmä	Määrä	Hinta	Kunta
0299Y0244-18	LOS	9.5.2000	24.5.2000	Öljyalan palve- lukeskus oy, SOILI-ohjelma (Shell)	Huoltoasema, lopetettu. Kaava p-alue, tori.	poisto	630t	4 800,00 mk	Nakkila
0300Y0063-18	HAM	23.2.2000	31.5.2000	Neste markki- nointi Oy	Huoltoasema, lopetettu. Linja-autoasemarakennus, käytössä (varasto, yhdistys- toimintaa).	Poisto	110 t	0,00 mk	Orimattila
0300Y0066-18	HAM	28.2.2000	31.5.2000	Esso Oy Ab	Huoltoasema lopetus. Kaava kl-1. Nyk on.	poisto	ei tietoa	0,00 mk	Riihimäki
0300Y0106-18	HAM	31.3.2000	4.5.2000	NCC Finland Oy	Mekaanista teollisuutta (metsä, lasi ym.) voimalai- tos, tuotantojätteen ja polttoaineet. Kaava asunto- alue	Poisto	500-1200m3 ktr (750-1875t)	5 000,00 mk	Lahti
0300Y0108-18	HAM	7.12.2000	22.12.2000	Öljyalan Palve- lukeskus/ (osuusliike)	Entinen huoltoasema. Nyk. asunto ja kampaamo. Nyk. käyttö jatkuu.	Poisto	150-250 t	5 000,00 mk	Tuulos
0300Y0120-18	HAM	14.4.2000	24.5.2000	Fortum Energiat- alo Oy	Huoltoasema, D-asema, lopetetaan. Uudisrak.	poisto	200t	5 000,00 mk	Lahti
0300Y0162-18	HAM	26.5.2000	31.5.2000	PTI- Soil	Teollisuusalue. Tuleva asuinalue.	poisto	10m3	2 500,00 mk	Hämeenlinna
0300Y0181-18	HAM	13.6.2000	20.6.2000	Polar Kiinteistöt oy	Teollisuusalue (metsäteoll., lasi jne. mekaanista). Tuleva asuin.	poisto	ei tiedetä	3 000,00 mk	Lahti
0300Y0184-18	HAM	16.6.2000	3.7.2000	Fortum Energiatalo Oy	Huoltoasema (D-asema) ja linja-autovarikko. toiminta lopetetaan. Tuleva: teolli- suus (linja-autovarikko)	Poisto	ei mainintaa	4 600,00 mk	Forssa
0300Y0186	HAM	19.6.2000	16.8.2000	Huoltotilaus E.J. Tillonen	SEO-huoltoasema, myynti- tilanne.	huokosil- ma/ poisto	ei arvioitu	5 000,00 mk	Nastola
0300Y0227-18	HAM	23.8.2000	3.10.2000	Lopen kunta	Linja-autovarikko, diesel- asema (tori). Tuleva liike toimistoasuinikäyttö.	Poisto	ei arvioitu	3 000,00 mk	Loppi
0300Y0243-18	HAM	11.9.2000	30.10.2000	Esso oy/ab	Huoltoasema, 1 lk:n pohja- vesialue. Toiminta jatkuu. Säiliöt bunkkerissa.	poisto	100 t	5 000,00 mk	Hollola
0300Y0246-18	HAM	12.9.2000	28.9.2000	NCC Finland oy	Polttonesteiden jakelu ja varastointi (huoltoasema, autokorjaamo). Tuleva asuinrak.	Poisto	ei arvioitu	3 000,00 mk	Riihimäki
0300Y0252-18	HAM	19.9.2000	23.10.2000	Öljyalan Palve- lukeskus/ shell	Huoltoasematoiminta. Tuleva: toimisto- ja huolto- asemarakennusten alue.	Poisto	300 t	5 000,00 mk	Janakkala
0300Y0255-18	HAM	25.9.2000	21.11.2000	Öljyalan Palve- lukeskus/Kesoil	Entinen huoltoasema. Tuleva: asuin- toimisto ja autohuoltorak. alue.	Poisto	20 m3	5 000,00 mk	Hausjärvi
0300Y0256-18	HAM	25.9.2000	8.11.2000	Öljyalan Palve- lukeskus/Union	Entinen huoltoasema, nykyinen pienteollisuus ja asunto. Pienteollisuus jatkuu.	Poisto	200m3	5 000,00 mk	Asikkala
0300Y0277-18	HAM	19.10.2000	23.10.2000	Panssari Prikaati	Puolustusvoimien alue, Nestepolttoaineiden jakelu. Mahdoll. Tuleva asuin ja toimistokäyttö.	Poisto	ei arvioitu	2 500,00 mk	Hämeenlinna
0300Y0300-18	HAM	4.12.2000	23.1.2001	Neste Markki- nointi Oy	Huoltoasema, lopetettu, rakennelmien poisto. Kaava: huoltoasema.	poisto	1075 t +30 t	5 000,00 mk	Lahti
0301Y0024-18	HAM	23.1.2001	19.2.2001	Neste Markki- nointi Oy	Huoltoaseman uudistus, toiminta jatkuu.	Poisto	500 m3	5 000,00 mk	Humppila
0395Y0208-18	HAM	31.7.2000	7.9.2000	Koskisen oy	Saha, vaneritehdas, raskasöljysäiliö. Kaa- va:teoll.alue, Puhdistussyy- tä ei mainita.	poisto	20 + 125 + ? m3 ktr	3 000,00 mk	Kärkölä
0395Y0340-18	HAM	8.9.2000	30.10.2000	Koskisen oy	Ilmoitus koskee jo ylös kaivettuja maita. Meluvallin rakennus.	Poisto	265 m3	3 000,00 mk	Kärkölä
0399Y0182-18	HAM	23.3.2000	17.5.2000	Eloc Oy	Metalliteollisuutta (esim. valimo, öljysäiliö jne.), tuleva liike/toimisto/p-talo	poisto	2300-5000m3	5 000,00 mk	Lahti

Diaarinro	AYK	Ilmoituksen pvm	Päätös pvm	Hakija	Kuvaus	Mene- telmä	Määrä	Hinta	Kunta
0399Y0182-18/2	HAM	14.7.2000	16.8.2000	Eloc Oy	KAKSI VAIHETTA!	Poisto	500-1500 m3 ktr (1000-3000t)	300,00 mk	Lahti
0400Y0089-18	KAS	1.3.2000	11.4.2000	Esso Oy Ab	Huoltoasema, laitteistojen uusiminen. Toiminta jatkuu.	poisto	Ei tiedetä	4 000,00 mk	Luumäki
0400Y0093	KAS	3.3.2000	14.6.2000	Neste markkinointi Oy	Huoltoasema.	poisto	280t	3 400,00 mk	Lappeenranta
0400Y0104-18	KAS	16.3.2000	19.5.2000	Osuuskauppa Ympäristö	Huoltoasema, haltija vaihtuu, toiminta jatkuu.	poisto	ei tietoa	4 000,00 mk	Valkeala
0400Y0115-18	KAS	30.3.2000	27.4.2000	Ratahallintokeskus	Ratapiha, raiteiden perusparannus.	poisto	100m3-500m3	4 000,00 mk	Lappeenranta
0400Y0116-18	KAS	30.3.2000	5.5.2000	Ratahallintokeskus	Ratapiha, raiteiden perusparannus.	poisto	ei mainintaa	3 400,00 mk	Kouvola
0400Y0150-18	KAS	12.5.2000	14.6.2000	Tielaitos (Kaakkois-Suomen tiepiiri)	Tielaitoksen varikkoalue (polttoainejakelu, huolto)	poisto	ei mainin. (450m3)	4 000,00 mk	Iitti
0400Y0162	KAS	18.5.2000	30.6.2000	Neste Markkinointi Oy	Huoltoasema, toiminta lopetetaan	poisto	310m3	3 600,00 mk	Kotka
0400Y0188-18	KAS	22.6.2000	22.6.2000	öljyalan palvelukeskus/SOILI	Kaatopaikalla tuodun pilaantuneen maan puhdistaminen	huokosilma/katalpolto	700m3itd	2 400,00 mk	Imatra
0400Y0263-18	KAS	22.9.2000	7.11.2000	Etelän asfaltti Oy	Soranotto ja asfalttiasema. Tulevaa käyttöä ei, omistajanvaihdos.	poisto	280 m3	2 200,00 mk	Kuusankoski
0400Y0327-18	KAS	21.11.2000	13.2.2001	Fortum Energiatalo Oy	Huoltoasema, lopetettu, poistetaan säiliöt.	Poisto	310 t	2 000,00 mk	Kotka
0500Y0035-18	ESA	11.4.2000	29.5.2000	Neste Markkinointi Oy	Huoltoasema, lopetettu. Kaava: teollisuus	poisto	280t	4 000,00 mk	Mikkeli
0500Y0039-18	ESA	8.5.2000	29.5.2000	Osuuskauppa Suur-Savo	Osuuskauppa (lämmitysöljy + torjunta-ainevaroitointia), kaava. Asuin ja liiketoim.	poisto	80-100m3	2 000,00 mk	Joroinen
0500Y0048-18	ESA	10.10.2000	25.10.2000	Kantola Kari asiam. ÖPK (SOILI-ohjelma)	Kauppan yhteydessä polttoaineen jakelu (entinen). Kaava: asuin ja liiketila.	Poisto	900+700m3	3 000,00 mk	Sulkava
0500Y0049-18	ESA	6.6.2000	27.6.2000	Tielaitos (kaakkois-suomen tiepiiri)	Tielaitoksen varikkoalue (polttoainejakelu (D), huolto), polttoaineen jakelu jatkuu.	Poisto	90m3 itd	3 000,00 mk	Hirvensalmi
0500Y0060-18	ESA	24.7.2000	4.9.2000	PTI-soil Oy/ (Teboil)	Huoltoasema, toiminta jatkuu. Leviämisen estäminen. Ei pohjavesialue.	Poisto	100 t	2 000,00 mk	Pieksämäki
0500Y0076-18	ESA	11.10.2000	24.10.2000	Tielaitos (kaakkois-suomen tiepiiri)	Varikkotoiminta, lopetettu. Ei detaljikaavaa.	Poisto	ei mainintaa	2 000,00 mk	Mikkeli
0500Y0082-18	ESA	2.11.2000	16.2.2001	VR-Rata oy Ab/ Olavi Mäkäpäinen	Onnettomuus: VR:n dieselveturin polttoainesäiliön hajoaminen kunnostustöiden aikana.	Poisto	120m3 + ?	1 000,00 mk	Mikkeli
0500Y0086-18	ESA	16.11.2000	13.12.2000	Fortum Energiatalo Oy	Huoltoasema: D-asema Kaava: teollisuus ja varastorak. Kortteli	Poisto	72 t	1 600,00 mk	Mikkeli
0500Y0102-18	ESA	26.1.2001	16.2.2001	Kemppi, anja ja kauko	Omakotitalon öljylämmityksen putkivuoto.	Poisto	100 t	1 000,00 mk	Pieksämäki
0596Y0049-18	ESA	20.6.2000	24.8.2000	Neste Markkinointi	Lopetettu huoltoasema. Kaava: teollisuusalue.	Poisto	40 t	2 000,00 mk	Pertunmaa
0600Y0216-18	PSA	14.12.2000	10.1.2001	Varkauden kaupunki	Entinen Ahlströmin Oy:n läjitys- ja varastoalue (puuainesta, koneita, rakennusmateriaaleja). Kaavassa liike toimisto ym. alue.	Poisto	n. 1500-2000m3	4 000,00 mk	Varkaus

Diaarinro	AYK	Ilmoituksen pvm	Päätös pvm	Hakija	Kuvaus	Mene- telmä	Määrä	Hinta	Kunta
0700Y0032-18	PKA	11.4.2000	3.5.2000	Öljyalan Palvelukeskus/Esso	Entinen huoltoasema. Kaava:puisto.	Poisto	700 m3 itd (1100 t)	2 200,00 mk	Joensuu
0700Y0034-18	PKA	3.3.2000	24.3.2000	Öljyalan Palvelukeskus/Shell	Huoltoasema, sen jälkeen linja-autovarikko. Kaava: yleiset rakennukset.	poisto	280m3/420t	2 200,00 mk	Liekka
0700Y0060-18	PKA	20.4.2000	3.5.2000	Timberjack Oy	Konepaja ja saha, öljyllä pilaantunut. Kaava:teollisuusalue.	Poisto	?	2 000,00 mk	Joensuu
0700Y0102-18	PKA	31.7.2000	14.8.2000	Sonera Entrum Oy	Entinen pylväskyllästäjä, päälle rakennettu omakotitaloja (2), pilaantumisesta ei tiedetty.	Poisto	600-700 m3 itd	2 000,00 mk	Ilomantsi
0700Y0123-18	PKA	13.9.2000	14.9.2000	Esso	Polttoainejakelu, muuttuu kylmäasemaksi.	Poisto	100 t	1 600,00 mk	Joensuu
0700Y0131-18	PKA	21.9.2000	25.9.2000	Ratahallintokeskus	RHK:n tankkauspiste, lopetettu. Kaava:rautatiealue.	Poisto	100-200 t (50-100 m3 ktd)	1 200,00 mk	Kitee
0700Y0139-18	PKA	28.9.2000	29.9.2000	VR-rata oy	Järjestelypiha, vetureista tippunut öljy. Kaava: rautatiealue.	Poisto	ei tiedossa	600,00 mk	Joensuu
0800Y0181-18	LSU	17.3.2000	5.6.2000	Neste Markkinointi Oy	Huoltoasema, toiminta jatkuu.	poisto/huokosilma.	225m3	4 000,00 mk	Seinäjohti
0800Y0200-18	LSU	29.3.2000	21.6.2000	Alajärven kaupunki	Kahden vanhan kaatopaikan kunnostus. Pohjavesiriski. Toinen kaatop. Poistetaan ja vietään uudelle kaatopaikalle, toinen peitetään (pois ong.jätteet kummastakin).	Poisto/eristys	n. 3000m3 (?) + max 300m3	6 000,00 mk	Alajärvi
0800Y0244-18	LSU	14.4.2000	27.9.2000	Alahärmän kunta	Ampumarata. Kunnan oma, myös naapurikiinteistöille levinnyt.	Poisto	35 945 m3	8 000,00 mk	Alahärmä
0800Y0257-18	LSU	25.4.2000	22.6.2000	Öljyalan Palvelukeskus/Esso	Huoltoasema, lopetettu. Tuleva liikerak.	Poisto	44m3 itd	2 000,00 mk	Kokkola
0800Y0265-17	LSU	4.5.2000	5.6.2000	Fortum Energiatalo Oy	Huoltoasema (D-piste), vanha, laitteiden poisto.	poisto	240m3 -itd	3 000,00 mk	Vaasa
0800Y0286-17	LSU	15.5.2000	5.6.2000	Fortum Energiatalo Oy	Huoltoasema (D-piste). muutostöitä.	poisto	30t	2 000,00 mk	Jalasjärvi
0800Y0303-17	LSU	19.5.2000	21.6.2000	Neste Markkinointi Oy	Huoltoasema, toiminta jatkuu.	huokosilma	200-400m3	4 000,00 mk	Vaasa
0800Y0455-18	LSU	11.7.2000	18.7.2000	Öljyalan Palvelukeskus/Esso	Huoltoasema, lopetus, laitteiden poisto, tuleva mahd. asuinrak.	poisto/joku muu	500m3 ktr	3 000,00 mk	Vaasa
0800Y0473-17	LSU	11.7.2000	18.7.2000	Fortum Energiatalo Oy	Huoltoasema, toiminta jatkuu. D-piste poistetaan.	poisto	100t	2 000,00 mk	Hoisko
0800Y0551-18	LSU	7.9.2000	6.10.2000	Oy Esso Ab/Oulu	Huoltoasema, toiminta jatkuu. Leviämisen estäminen.	Poisto	50 t	2 000,00 mk	Pedersör
0800Y0552-18	LSU	7.9.2000	6.10.2000	Oy Esso Ab/Oulu	Huoltoasema, toiminta jatkuu. Leviämisen estäminen.	Poisto	50 t	2 000,00 mk	Kruunupyy
0800Y0620-18	LSU	13.10.2000	7.11.2000	Vaasan kaupunki	Ent. teollisuusalue (AGA, kaasu, öljy, kromihappoa varastointi, romuliike, puutavaravarasto, siirtomaita), jatkuu nyk. yrityksiä sekä tulevat asuntoja.	Poisto	500-700 t	5 000,00 mk	Vaasa
0800Y0690-17	LSU	30.11.2000	22.12.2000	PPTH-Norden/ Teräsportti Oy	Tehdasalue, toimistorakennuksen laajennus. Konepajatoimintaa aikaisemmin.	Poisto	650 m3	2 000,00 mk	Peräseinäjoki
0801Y0124-18	LSU	ei päivää	23.2.2001	Vaasan kaupunki/kunnallistekniikka	Pilaantuneita sedimenttejä (vajavaisesti puhdistetut jätevedet), yleisen tien rakentaminen	stabilointi paikalleen	n. 3750 m3	3 000,00 mk	Vaasa

Diaarinro	AYK	Ilmoituksen pvm	Päätös pvm	Hakija	Kuvaus	Mene- telmä	Määrä	Hinta	Kunta
0900Y0069-17	KSU	17.4.2000	4.8.2000	Esso Oy Ab	Huoltoasema, toiminta todennäköisesti jatkuu (toinen toim. harj.), yleiskaava: teoll ja liiketoim.	Poisto	?	3 200,00 mk	Muurame
0900Y0264-18	KSU	21.8.2000	4.9.2000	Kapiteeli Oy (Jyväskylä)	Tielaitoksen tukikohta (huoltohalli, varastorak., polttoainejak.piste). Tuleva käyttö tn. Työpaja ja varastotila. Kaava uusinnassa. Lähellä tärkeää pohjavedenottoa.	Poisto	15-25 t ?	1 600,00 mk	Korpilahti
0900Y0267-18	KSU	23.8.2000	22.9.2000	Vapo Timber Oy Hankasalmen saha	Sahan vanha kuivaamorakennus puretaan. Tilalle sahatavaravarasto. Kaavassa teollisuusalue. Rakennusjätettä.	Poisto ?	100+200 m3	4 000,00 mk	Hankasalmi
0999Y0220-18	KSU	15.11.1999	12.9.2000	Oy Teboil Ab (Kuopio)	Huoltoasema. Toiminta jatkuu, toiminnanharjoittaja vaihtuu. Poistettu jo jotain	Poisto	?	0,00 mk	Pihtiputaa
1100Y0009-18	PPO	3.7.2000	4.8.2000	Shell oy ab	Vanha huoltoasema, toiminta jatkuu.	Poisto	?	3 000,00 mk	Pyhäjärvi
1100Y0130-18	PPO	18.5.2000	25.5.2000	Neste Markkinointi	Huoltoasema, lopetettu, myynti.	Poisto	Ei tietoa	2 000,00 mk	Oulainen
1100Y0146-17	PPO	31.5.2000	3.7.2000	Fortum Energiatalo Oy	Huoltoasema (D-asema), toiminta lopetetaan.	Poisto	ei mainintaa	2 000,00 mk	Oulainen
1100Y0178-18	PPO	10.7.2000	4.8.2000	Neste Markkinointi	Huoltoasema, toiminta jatkuu osassa aluetta. (liiketoiminnan laajennus, mm. ravintola).	Poisto	156 m3 itd	2 000,00 mk	Oulu
1100Y0180-18	PPO	11.7.2000	11.8.2000	Tielaitos, Oulun tiepiiri	Korjaamoalue. Pilaantunut kuitenkin polttoaineen jakelutoiminnasta. Kaava:teollisuus ja varastoalue, mutta lähelle asuinalueita.	poisto	130 m3 ktr	2 000,00 mk	Ylivieska
1100Y0188-18	PPO	24.7.2000	9.8.2000	Teboil oy ab	Huoltoasema, laitteiden uusiminen, toiminta jatkuu.	Poisto	10-20 t	2 000,00 mk	Kärsämäki
1100Y0193-18	PPO	11.8.2000	14.8.2000	Pohjoisen maanpuolustus alueen esikunta (PMPaE)	Ammus- ja räjähdesarasto.	poisto	ei mainitaa	1 600,00 mk	Pudasjärvi
1100Y0219-18	PPO	13.9.2000	22.9.2000	Ratahallinto-keskus	veturien ja ratatyökoneiden tankkauspaikka, huoltohalli, lämmitysöljysäiliö, kemikaalivarasto.	Poisto (mainitaan vasta määräyksissä)	100-200 m3ktd	2 000,00 mk	Ruukki
1100Y0236-17	PPO	16.10.2000	20.10.2000	Oulun kaupunki/ tekninen keskus/ Kartastopalvelut	Polttoaineiden varastointialue.	biologinen in situ - menetelmä	3800m3ktr, 6000 t	2 000,00 mk	Oulu
1100Y0272-18	PPO	8.11.2000	14.11.2000	Oulun Osuuspankki	Entinen konttitehdas. Konepaja- ja metallien pintakäsittely, jatkuu edelleen.	Poisto	700 t + 1800 t	2 000,00 mk	Oulu
1100Y0291-18	PPO	22.11.2000	24.11.2000	Pohjoisen maanpuolustus alueen esikunta (PMPaE)	Kasarmialueen vanhan autotallin edusta, nikkeliä.	Poisto	130 t (80 m3)	1 000,00 mk	Oulu
1101Y0061-18	PPO	29.1.2001	20.2.2001	Nokia Oyj	Maahan kaivettujen jäähdytysvesialtaan puhdistus sekä varastoalue. Kaava: teollisuus	Poisto (ei kerrota suoraan)	?	3 000,00 mk	Oulu
1101Y0084-18	PPO	31.1.2001	27.2.2001	Teboil/ huoltamo-yksikkö	huoltoasema-alue, toiminta jatkuu, muutostyöt jakelutoiminnassa. Määriä ei kerrota. Mutta tutkimustuloksia olemassa kai...	(poisto)	?	3 000,00 mk	Oulu
1101Y0085-18	PPO	31.1.2001	27.2.2001	Teboil/ - huoltamo-yksikkö	huoltoasema vanha , muutostyöt, huoltoasemakortteli.	(poisto)	ei tiedossa	3 000,00 mk	Oulu

Diaarinro	AYK	Ilmoituksen pvm	Päätös pvm	Hakija	Kuvaus	Mene- telmä	Määrä	Hinta	Kunta
1101Y0086-18	PPO	31.1.2001	27.2.2001	Teboil/ huoltamoyksikkö	Huoltoasemakortteli, jakeluun liittyvät muutokset, toiminta jatkuu.	(Poisto)	ei tiedossa	3 000,00 mk	Oulu
1195Y0066-114	PPO	6.7.2000	3.8.2000	Ekorasti oy (säkkiväline oyj)	Alueella toimii ongelmajätteen keräys- ja kuljetusyritys.	Poisto	162 m3 ?	2 000,00 mk	Haukiputaa
1195Y0067-18	PPO	26.9.2000	3.10.2000	Rautaruukki oyj, Rautaruukki steel	Masuuninkaasun tasaukseen käyt. kaasukelloa, jossa käytetty bitumista vettä. Kaasukello poistettu käytöstä. Maisemoidaan,	Poisto	0,7m x180 m2 (?)	2 400,00 mk	Raaha
1199Y0106-18	PPO	12.12.2000	12.1.2001	Reisjärven kunta	Entinen kaatopaikka. Pohjavesialueella, jätteet ja pilaantunut maa pois. Ymp. pilaantumisen torjuntaa.	Poisto	3700 m3	2 000,00 mk	Reisjärvi
1199Y0175-18	PPO	19.6.2000	8.8.2000	Öljyalan Palvelukeskus/ Soili-ohjelma	Lopetettu polttoaineen jakelupiste (osuuskauppa). Nyk. mielnterv.ryhmäkoti.	Poisto	370 t	2 000,00 mk	Oulainen
1199Y0245-18	PPO	25.4.2000	18.5.2000	Öljyalan Palvelukeskus/ Soili-ohjelma	Huoltoasema, lopetettu. Myös korjaamotoimintaa. Nyk. autokorjaamo, kirjapaino ja yhd. Toimitiloja.	Poisto ja huulosilma (pumpppaus)	435m3 (700 t)	2 000,00 mk	Oulainen
1200Y0048-18	KAI	15.5.2000	21.12.2000	Kainuun Sähkö oyj	Kyllästämö (pylväät). Ei kerrota tulevaa käyttöä.	Poisto	450m3	2 200,00 mk	Paltamo
1200Y0068	KAI	11.7.2000	5.1.2001	Tielaitos/ Oulun tiepiiri (Karhu)	Polttoainajakelutoiminta, lopetettu vuonna 1985.	Poisto	200 m3itd	1 800,00 mk	Kajaani
1200Y0071-18	KAI	26.7.2000	10.1.2001	Fortum Energiatalo oy/Mäkelä	Huoltoasema, diesel- asema, maanpäällinen säiliö+tankkauspiste.	Poisto	30 m3itd	1 800,00 mk	Suomus- salmi
1200Y0072-18	KAI	27.7.2000	25.1.2001	PTI-SOIL Oy/Esson puolesta	Huoltoasema, toiminta jatkuu toisen yrityksen toimesta.	Poisto	Lopull. 47,7 t.	1 600,00 mk	Vaala
1200Y0085-18	KAI	9.10.2000	21.12.2000	Tielaitos/ Oulun tiepiiri	Polttoainesten jakelu ja korjaamotoiminta. Jakelu lopetetaan ja laitteet poistetaan.	Poisto	260 m3 itd (350t), lopull. 204m3	1 800,00 mk	Suomussalmi
1200Y0099-18	KAI	15.11.2000	12.2.2001	Sotkamon kunta	Saha, polttoainesäiliö, muuntaja. Kaava: omakotitaloja ja uimaranta	Poisto	arvio 950 m3, lopull. 1460 m3 itd	2 200,00 mk	Sotkamo
1300Y0020-17	LAP	ei päivää	29.3.2000	Neste Markkinointi	Huoltoasema. Vuodosta aiheutunut pilaantuminen. Toiminta jatkuu.	Poisto	ei mainita	0,00 mk	Rovaniemi
1300Y0046-18	LAP	30.6.2000	31.7.2000	Lappset group	Puukyllästämö, lopetettu.	Poisto	500m3	4 000,00 mk	Rovaniemen mlk
1397Y0004-18	LAP	16.11.2000	21.11.2000	Kittilä Wood Oy	Saha, kyllästystoiminta + polttoainesäiliö ym. Toiminta jatkuu.	Poisto	20 m3 ktr + 30 m3 ktr	2 200,00 mk	Kittilä
1900Y0065-18	PIR	17.7.2000	25.10.2000	Neste markkinointi Oy	Huoltoasema, toiminta jatkuu.	Huokoska asu	ei mainita	1 000,00 mk	Tampere
1900Y0083-18	PIR	24.3.2000	18.9.2000	Neste markkinointi Oy	Huoltoasema, toiminta jatkuu. Puhdistetaan vain likaantuneimmat, entinen omistaja puhdistaa.	poisto	ei mainintaa	800,00 mk	Orivesi
1900Y0085-18	PIR	27.4.2000	9.6.2000	Fortum energia- talo	Huoltoasema (D-piste)	poisto	ei mainintaa	1 200,00 mk	Virrat
1900Y0094-18	PIR	17.3.2000	12.4.2000	kiinteistö Oy vehnämyllynk8c /o Treen kiinteistöpal	Teollisuutta, pyörätehdas, pistoraide, jätätymaata. Kaava: teoll. tai varasto	poisto	ei mainintaa	1 000,00 mk	Tampere
1900Y0140-18	PIR	17.4.2000	5.5.2000	Fortum energia- talo Oy	Huoltoasema (D-piste), toiminta jatkuu .	poisto	50t	800,00 mk	Tampere
1900Y0152-18	PIR	27.4.2000	31.5.2000	NCC Puolimatka Oy	Huoltoasema, korjaamotoim., lakkitehdas ym pienteollisuutta. Tuleva liike/toimistotilaa.	poisto	ei mainintaa	1 400,00 mk	Tampere

Diaarinro	AYK	Ilmoituksen pvm	Päätös pvm	Hakija	Kuvaus	Mene- telmä	Määrä	Hinta	Kunta
1900Y0171-18	PIR	11.5.2000	26.6.2000	Ins.tmstoTamge o Oy/rak.liike Loimukoski	Kuoma-autojen huolto/säilytys, haudattuja rakennuksia.	poisto	ei tiedetä	200,00 mk	
1900Y0172-18	PIR	18.5.2000	16.6.2000	Seinäjoen käyttöauto Oy	Ylijäämään jättöpaikka, valimon valuhiekkaa. Tuleva autokauppa.	poisto	ei mainittu	2 000,00 mk	Tampere
1900Y0174-18	PIR	15.5.2000	22.5.2000	Shell Oy Ab	Huoltoasema, toiminta jatkuu (haltijavaihdos)	poisto	ei tietoa	600,00 mk	Tampere
1900Y0178-18	PIR	18.5.2000	24.7.2000	Neste markkinointi Oy	Huoltoasema, toiminta jatkuu (haltijavaihdos)	poisto	ei mainintaa	1 000,00 mk	Kangasala
1900Y0206-18	PIR	14.8.2000	27.9.2000	Fortum energia- talo Oy	Huoltoasema, D-piste, poistettu käytöstä.	Poisto	ei mainintaa	600,00 mk	Nokia
1900Y0248-18	PIR	29.6.2000	30.6.2000	Oy Teboil Ab	Huoltoasema, toiminta jatkuu (laitteiston uusiminen).	Poisto	Ei tiedetä	1 000,00 mk	Tampere
1900Y0256-18	PIR	7.7.2000	10.8.2000	Rautaruukki Oyj Toijalan tehdas	Teräksen kylmätyöstö. Jatkuu? Ongelmajätekontti (leikkuuöljyemulsio) vuotanut (1998), poistettu.	Poisto	ei mainintaa	1 000,00 mk	Toijala
1900Y0275-18	PIR	11.9.2000	22.9.2000	Polar Granes Oy	Polttoainesäiliö. Poistettu osa aikaisemmin, nyt rakennuksen alta.	Eristys paikalla	Ei tietoa	800,00 mk	Tampere
1900Y0301-18 1.	PIR	4.10.2000	16.10.2000	Skanska sisä- Suomi Oy	Tampellan teollisuusalue (mm. koneistus- ja valimotointi, pellavatehdas, höyryvoimalaitos, palavien nesteisen varasto jne).	Poisto	4100 t	1 400,00 mk	Tampere
1900Y0301-18 2.	PIR	4.10.2000	16.10.2000	Tamsoil oy	Tampellan teollisuusalue (mm. koneistus- ja valimotointi, pellavatehdas, höyryvoimalaitos, palavien nesteisen varasto jne).	Poisto	2000 m3	1 400,00 mk	Tampere
1900Y0301-18 3.	PIR	4.10.2000	16.10.2000	YIT-rakennus Oy	Tampellan teollisuusalue (mm. koneistus- ja valimotointi, pellavatehdas, höyryvoimalaitos, palavien nesteisen varasto jne).	Poisto	4900 t	1 400,00 mk	Tampere
1900Y0301-18 4.	PIR	10.1.2001	24.1.2001	YIT-Rakennus Oy	Tampellan teollisuusalue (mm. koneistus- ja valimotointi, pellavatehdas, höyryvoimalaitos, palavien nesteisen varasto jne).	Poisto	104880 t	1 600,00 mk	Tampere
1900Y0304-18	PIR	18.8.2000	28.8.2000	Kiinteistö oy Tampereen Hankkio/ Tampereen kiinteistöpalvelu	Huoltotoiminta + kevyt metalliteollisuus.Tuleva: teollisuus.	Poisto	ei mainintaa	1 000,00 mk	Tampere
1900Y0311-18	PIR	23.8.2000	15.9.2000	Toijalan kaupunki	Huoltoasema, entinen. Huoltotoiminta, junarata. Nyt parkkipaikka. Tuleva: liikerakennus.	Poisto	1200 m3	1 400,00 mk	Toijala
1900Y0319-18	PIR	18.9.2000	6.10.2000	Öljyalan Palvelukeskus/ Soili-ohjelma	Lopetettu huoltoasema. Tuleva: tie ja parkkipaikkoja, ei rakennuksia.	Poisto	200 t	1 400,00 mk	Tampere
1900Y0327-18	PIR	6.9.2000	21.9.2000	Oy Esso Ab (Oulu)	Huoltoasema, jatkaa.	(poistettu)	ei mainintaa	600,00 mk	Vilppula
1900Y0347-18	PIR	11.9.2000	15.9.2000	Polar kiinteistöt Oyj	Omistajan vaihdos, entinen omistaja vastaa puhdistamisesta. Poistettu jo, kiinteistöllä. Tuleva: autokauppa-liikekiinteistöt	Poistettu	50 t	600,00 mk	Tampere
1900Y0352-18	PIR	19.9.2000	3.10.2000	Hämeenkylässä Kauppa Oy/Kesko	Polttoainesäiliö. Viemäritöiden yhteydessä havaittu (vasta kaatopaikalla).	Poisto	ei mainintaa	2 000,00 mk	Tampere
1900Y0355-18	PIR	10.11.2000	20.11.2000	Tampereen kaupunki kiinteistötoimi	Entinen korjaamo ja varastorakennus + lämmitysöljysäiliö. Kaksi tonttia, toinen asumiseen tuleva, toinen liikenne ja autohalli alue.	Poisto	200m3	1 000,00 mk	Tampere

Diaarinro	AYK	Ilmoituksen pvm	Päätös pvm	Hakija	Kuvaus	Mene- telmä	Määrä	Hinta	Kunta
1900Y0359-18	PIR	22.9.2000	25.9.2000	Notex-yhtiöt Oy	Myymläärakennuksen laajennus, polttoöljyä rakennustöiden aikana. Poistettu jo, kiinteistöllä.	Poistettu	(laajuus n. 50 m2)	400,00 mk	Pirkkala
1900Y0363-18	PIR	28.9.2000	18.10.2000	Fortum Energiatalo Oy	Huoltoasema (Dieselasema), käytöstä poistettu.	Poisto	(laajuus n. 300m2)	1 000,00 mk	Valkeakoski
1900Y0382-18	PIR	23.10.2000	25.10.2000	Shell Oy Ab	Polttoöljyn varastointi. Lopetetaan, säiliö ym. poistetaan.	Poisto	Ei tietoa	600,00 mk	Valkeakoski
1900Y0388-18	PIR	26.10.2000	16.11.2000	Oriveden Asevarikko	Asevarikko, trukkien tankkaus. Ympäristön pilaantumisen estäminen (terv. Syyt).	Poisto	n. 9 m2 x n. 1 m	1 000,00 mk	Ruovesi
1900Y0403-18	PIR	12.1.2001	7.2.2001	Öljyalan palvelukeskus oy, SOILI-ohjelma	Huoltoasema, lopetettu, huonossa kunnossa olevat säiliöt ja putket ym. Kaavassa asuin, toimisto ja liikerakennukset.	Poisto	n. 400 itd m3	1 400,00 mk	Kuru
1901Y0022-18	PIR	17.1.2001	26.1.2001	Neste Markkinointi Oy	Huoltoasema, jakelulaitteiden uusiminen, toiminta jatkuu.	Poisto	ei mainita	1 400,00 mk	Valkeakoski
1901Y0050-18	PIR	31.1.2001	23.2.2001	Neste Markkinointi	Huoltoasema, jakelulaitteiden uusiminen, toiminta jatkuu.	Poisto	?	1 400,00 mk	Tampere
1901Y0067-18	PIR	7.2.2001	8.2.2001	Hinkka Ville	Toimisto, ja liiketilanrakennus, lämmitysöljy, säiliövuoto. Ei muita tietoja.	Poisto (määräyksissä)	ei tiedetä	1 400,00 mk	Kyröskoski
1999Y0216-18	PIR	15.2.2000	14.4.2000	Lempäälän kunta	Jäteöljynkäsitelyalue (haudattua happotervaa). Omakotialoalue päällä.	poisto	300m3	0,00 mk	Lempäälä
1999Y0433-18	PIR	29.8.2000	22.9.2000	Väinö Paunu oy	linja-autovarikko. Viemäritöiden yhteydessä. Pilaantunut maa aines poistettu, nyt lajitellaan kaatopaikalle sopivaksi ja muihin.	(Poistettu)	1700 t (300 t)	800,00 mk	Tampere
1999Y0457-18	PIR	31.5.2000	26.7.2000	Sisu Diesel Oy	Öljynerotusallas, toiminnan lopetus.	poisto	ei mainita	800,00 mk	Nokia
1999Y0531-18	PIR	28.12.2000	16.1.2001	Shell Oy Ab	Huoltoasema. Jatkuu?	Poisto	1100 m3 itd	1 800,00 mk	Määttä

Kuvailulehti

Julkaisija	Suomen ympäristökeskus (SYKE)	Julkaisu-aika	Toukokuu 2002
Tekijä(t)	Milla Mäenpää		
Julkaisun nimi	Pilaantuneen maan puhdistamista koskeva ilmoitusmenettely		
Julkaisun osat/ muut saman projektin tuottamat julkaisut	Julkaisu on saatavana myös internetistä http://www.ymparisto.fi/palvelut/julkaisu/elektro/symon253/symon253.htm		
Tiivistelmä	<p>Pilaantuneen maan puhdistamista koskevaa lainsäädäntöä uudistettiin ympäristönsuojelulainsäädännön uudistuksen yhteydessä (1.3.2000). Pilaantuneen maan puhdistamisen hyväksymismenettelyt ovat aina uuden lainsäädännön mukaisia pilaantumisen ajankohdasta riippumatta.</p> <p>Tutkimuksen tavoitteena oli tutkia pilaantuneen maan puhdistamista koskevan lainsäädännön soveltamista ilmoituspäätösten perusteella. Tutkimusaineistona oli 1.3.2000 - 28.2.2001 välillä alueellisten ympäristökeskusten antamat ympäristönsuojelulain mukaiset ilmoituspäätökset (yhteensä 233 päätöstä). Tutkimusmenetelmänä oli pääasiassa päätösaineiston analysointi.</p> <p>Pilaantuneen maan puhdistamiseen tarvitaan lupa, mutta tietyin edellytyksin riittää ilmoitus ympäristönsuojelulain mukaiselle valvontaviranomaiselle (YSL 78 §). Uudistuksen myötä pilaantuneen maan puhdistamisen ensisijaiseksi hyväksymismenettelyksi on muodostunut YSL 78.2 §:n mukainen ilmoitusmenettely.</p> <p>Ilmoitusmenettelyn edellytyksiä on käytännön soveltamisessa tutkittu joustavasti, mutta päätösten perustelut ovat niiden suhteen usein puutteellisia. Ilmoituksen viranomaiskäsittelystä ei ole säännöksiä YSL:ssä, joten käsittelyä ohjaa lähinnä yleinen hallintomenettelylainsäädäntö ja hallinto-oikeudelliset periaatteet. Ilmoituksen käsittelystä tulisi kuvata päätöksessä erityisesti lausuntojen ja kuulemisen osalta. Käytännössä asian käsittelyä kuvataan päätöksissä hyvin vaihtelevasti ja varsin suppeasti. Ilmoituksen johdosta tehtävät päätökset poikkeavat varsin paljon toisistaan rakenteeltaan ja tietosisällöltään, mutta täyttävät pääsääntöisesti yleiset hallinto-oikeudelliset vaatimukset. Puutteita esiintyy erityisesti päätösten perusteluissa ja sovellettavissa oikeusohjeissa. Eroja on myös päätösten maksuissa.</p> <p>Johtopäätöksenä on, että menettely on yhtenäistynyt merkittävästi, mutta viranomaisen toiminnassa on vielä yhtenäistämisen tarvetta, jota tulisi tulevaisuudessa tukea erilaisilla koulutus-, neuvonta- ja yhteistyöprojekteilla. Tutkimuksen liitteenä on asiakirjamalli ilmoituspäätöksestä.</p>		
Asiasanat	Pilaantunut maa-alue, puhdistaminen, ilmoitusmenettely, ympäristönsuojelulaki		
Julkaisusarjan nimi ja numero	Suomen ympäristökeskuksen moniste 253		
Julkaisun teema			
Projektihankkeen nimi ja projektinnumero			
Rahoittaja/toimeksiantaja			
Projektiryhmään kuuluvat organisaatiot			
	ISSN 1455-0792	ISBN 952-11-1182-8 nid. (952-11-1183-6 pdf)	
	Sivuja 80	Kieli Suomi	
	Luottamuksellisuus Julkinen	Hinta	
Julkaisun myynti/jakaja			
Julkaisun kustantaja	Suomen ympäristökeskus (SYKE), PL 140, 00251 Helsinki		
Painopaikka ja -aika	Edita Prima Oy, Helsinki 2002		

ISBN 952-11-1182-8 (nid)
ISBN 952-11-1183-6 (pdf)
ISSN 1455-0792